

ISSN 0125-0906

วารสารข้าราชการ

★ ปีที่ ๓๒ เดือน ธันวาคม ๒๕๓๐ ★

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๐

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในอันที่จะเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ

บริการสมาชิก

วารสารข้าราชการจำหน่ายปลีกเล่มละ ๑๒ บาท สำหรับสมาชิกค่าบำรุงปีละ ๑๓๕ บาท รวมค่าส่ง กรุณาบอกรับและส่งเงินในนาม **ผู้จัดการสวัสดิการสำนักงาน ก.พ.** ถนนพิษณุโลก กท. ๑๐๓๐๐ โดยส่งจ่ายธนาณัติ/เช็คไปรษณีย์ที่ ป.ท.สำนักงานเนียบ นายกรัฐมนตรี

ต้องการตามปัญหากฎหมายระเบียบ และวินัย ข้าราชการพลเรือน ปัญหาคลัง หรือปัญหาข้อข้องใจอื่นใด รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะและบทความแสดงความคิดเห็น โปรดแจ้งไปยังบรรณาธิการโดยตรง

เจ้าของ สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
ผู้จัดการสวัสดิการ นายปรีชา วิชัยดิษฐ์
ฝ่ายจัดการ นายเกรียงไกร กลิ่นอุบล

ที่ปรึกษา

นายสำราญ ถาวรายุคม์
 นายวิลาศ สิงหวิสัย
 นายอุดม บุญประกอบ
 นายเสริมสุข โกวิทวานิช

บรรณาธิการ

นางทิพาดี เมฆสุวรรณค์

คณะบรรณาธิการ

นางสาวทัศนีย์ ดุสิตสุทธิรัตน์
 นางสาวจินดาพรรณ เขียวพันธ์
 นางสาวยุพียง เนี่ยวกุล
 นายมานิต ศุทธสกุล
 นายเกริกเกียรติ เอกพจน์
 นางสาวจุไรเฉลิม บุญไทย
 ม.ล.พัชรภากร เทวกุล
 นางสาวปารณี จันแยม
 นางสาวศิริวรรณ พิมพ์จันทร์

แบบปก

ประชาสัมพันธ์

นายธงชัย วาณิชกะ

สถานที่พิมพ์

บริษัท ประชาชน จำกัด
 (แผนกการพิมพ์)

๓๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม
 บางรัก ๑๐๕๐๐
 โทร. ๒๓๔-๒๐๖๒

๒๓๕-๐๓๘๙

๒๓๔-๒๘๖๐

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

นายนิรันดร์ เหนาะกุล

พ.ศ. ๒๕๓๐

ณ มิ่งมงคลสมัย

สารบัญ

	หน้า
มทบรรณาธิการ	๔
ประมวลพระบรมราชาบาทที่พระราชทานเนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๒๔-๒๕๓๐	๔
คำปราศรัยของนายกรัฐมนตรี ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ - ชัยพฤกษ์	๑๔
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระมหากษัตริย์ ผู้ทรงงานหนัก - วนิดา สถิตานนท์	๒๒
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชาเป็นสง่า แห่งแคว้นแคว้น - ประสงค์ วัลลิโกดม	๒๔
เสียงกลุ่มมหาเศรษฐีสมาคม จากพุทธศาสนิกชนคนหนึ่ง - มนูญ วงศ์นารี	๓๒
หลักคุณธรรม	๓๔
คำแนะนำของสำนักพระราชวังเรื่องการคุ้มครองพระพร พฤติกรรมผู้บริหารในการประชุม - ลักษณา นมื่นจักร์	๓๔
ความจงรักภักดีต่อองค์การ : วิธีสร้างอย่างไทย - ดร.สิทธิโชค วรานุสันติกุล	๔๔
พูดไทยให้ชัดถ้อย เกิดไทย - ดุสิต เทพไพฑูรย์	๔๗
ของขวัญ ให้ยังใจให้มีศิลป์ - จุไรเฉลิม บุญไทย	๕๓
ภาษาอังกฤษ ฉบับราชการ	๖๐
กฎหมายและระเบียบใหม่	๖๔
อุทาหรณ์ก่อนทำผิด - เอกศักดิ์ ตริกรณาสวัสดิ์	๙๑

บทบรรณาธิการ

สวัสดีค่ะ

ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ นี้ จะถูกจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ว่า เป็นปีที่มหาชนชาวไทยทั่วประเทศ ได้ร่วมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันจัดงานเฉลิมฉลองอย่างมโหฬารยิ่งใหญ่ที่สุด เพื่อแสดงความกตัญญู กตเวทิต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสที่ตสมัยที่ทรงเจริญพระชนมายุครบห้ารอบ

การแสดงออกซึ่งความชื่นชมโสมนัสในวาระอันเป็นมหามงคลเช่นนี้ นับเป็นเรื่องที่ควรแก่การอนุโมทนา เพราะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ทรงปกครองแผ่นดิน “โดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยาม” อย่างแท้จริง ได้ทรงบำเพ็ญคุณประโยชน์อย่างมหาศาลให้แก่ประเทศชาติอย่างต่อเนื่องเสมอต้นเสมอปลาย และด้วยความลำบากตรากตรำอย่างยิ่งยวด โดยเฉพาะในยามที่บ้านเมืองเกิดการแตกแยกอย่างรุนแรง บั่นบ่วนสับสนจนเกือบถึงขั้นสิ้นชาติ เราก็ได้พระมหาบุรุษพระองค์นี้แหละที่ได้ทรงใช้กุศโลบายอันแยบคายเหมาะสมเพื่อทรงนำทางให้พวกเราชาวไทยรอดพ้นจากสงครามกลางเมืองมาได้ ดังเช่นวันมหาวิปโยคเป็นต้น

สำหรับพวกเราข้าราชการนั้น พระองค์ท่านได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเป็นเอกประการดังเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าทรงเป็นต้นแบบข้าราชการที่ดียอดเยี่ยมในการแก้ปัญหาของชาติ การบรรเทาทุกข์และในการยกฐานะความเป็นอยู่ของราษฎรให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรงเป็นแบบของข้าราชการที่มีคุณภาพ คุณธรรม และมีจิตวิญญาณอันมั่นคงแน่วแน่ในการทุ่มเทกำลังกายกำลังปัญญาเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมอย่างแท้จริง

นับได้ว่าเราเป็นหนี้บุญคุณของพระองค์ท่านอย่างท่วมท้น เนื่องในมหามงคลสมัยเช่นนี้ พวกเราข้าราชการจึงควรแสดงออกซึ่งความกตัญญูเป็นพิเศษต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งก็คงจะไม่มีอะไรพิเศษไปยิ่งกว่าการตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะเป็นข้าราชการที่ดีของแผ่นดินไทยตลอดไปและตั้งใจฝึกหัดปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระองค์ท่านที่ได้พระราชทานไว้ในโอกาสต่าง ๆ ดังเช่นพระบรมราโชวาทที่พระราชทานเนื่องในวันข้าราชการพลเรือนที่วารสารข้าราชการอัญเชิญมาลงพิมพ์ไว้ในฉบับนี้

ขอเสนอท่านผู้อ่านว่า เมื่อได้อ่านพระบรมราโชวาทที่พระราชทานต่อเหล่าข้าราชการพลเรือนในวาระต่าง ๆ อย่างพิถีพิถันโดยละเอียดแล้ว จะเห็นคุณค่าอย่างน่าอัศจรรย์และเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะเป็นแนวทางแก้การแก้ปัญหาสำคัญที่ข้าราชการมีอยู่ในปัจจุบันทั้งสิ้น เช่น ขณะนี้ระบบราชการของเรามีปัญหาเรื่องการทำงานแบบมีเล่ห์เหลี่ยม เพื่อสร้างช่องทางให้มีการทุจริตคดโกง มีลักษณะการทำงานแบบเอาวัดเอาเปรียบ กดขี่ข่มเหงเบียดเบียนผู้อื่น พระองค์ท่านก็ทรงย้ำเน้นอยู่หลายครั้งให้ข้าราชการทำงานด้วยความสุจริตและความบริสุทธิ์ใจ เรามีปัญหาเรื่องการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นในการทำงาน มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกเป็นก๊กเป็นเหล่า มีการทำงานแบบแล้งน้ำใจ ตัวใครตัวมัน พระองค์ท่านก็ทรงเตือนให้ทำงานกันอย่างมีสามัคคีธรรม เรามีปัญหาเรื่องการทำงานแบบเห็นแก่ตัว ทำงานด้วยความโลภ โกรธ หลงจนเกินปกติ พระองค์ท่านก็ทรงแนะนำให้ทำงานอย่างสงบระงับ เรามีปัญหาเรื่องการทำงานแบบไม่มีระเบียบแบบแผน ทำงานแบบสามัญสำนึก มีการตัดสินใจแบบเอาใจตัวเองเป็นใหญ่หรือ “นโยบายต้องอยู่เหนือเหตุผลและข้อเท็จจริง” พระองค์ท่านก็ทรงสั่งสอนให้ทำงานด้วยความมีเหตุมีผล เรามีปัญหาเรื่องข้าราชการบางคนยังชอบแบ่งชอบโอ้อวดตน รวมทั้งบางคนก็สืมนั่นว่าเก่งกล้าสามารถมีอำนาจเหนือผู้อื่น พระองค์ท่านก็ทรงเตือนให้หมั่นสำรวจและปรับปรุงตนเอง เป็นต้น

ทั้งหมดที่กล่าวมานั้น เป็นแต่เพียงตัวอย่างที่สำคัญของพระบรมราโชวาทที่ได้พระราชทานต่อข้าราชการ อย่างไรก็ดี พระบรมราโชวาทซึ่งเราคิดว่างดงามเหมาะสมจะกับเหตุการณ์ที่สุดและเสนอให้เพื่อนข้าราชการทุกท่านเอาใจใส่คือเรื่องเกี่ยวกับคุณธรรมของข้าราชการที่ได้พระราชทานไว้ในวันข้าราชการพลเรือนปี ๒๕๒๖ เมื่อเราได้ไตร่ตรองแล้วเห็นว่าแม้คุณธรรมเหล่านั้นจะไม่แก่นักที่ข้าราชการทุกท่านจะพัฒนาสั่งสมให้เกิดขึ้น แต่ก็เป็นเรื่องที่ข้าราชการทุกท่านจำเป็นจะต้องมี หากทุกท่านเพียรพยายามพัฒนาไปที่ละข้อสองข้อ เราก็เชื่อว่าในที่สุดก็คงจะครบสมบูรณ์ได้มาตรฐานตามสมควรได้อย่างแน่นอน

การที่ข้าราชการจำเป็นต้องมีคุณธรรมก็เพราะเรื่องนี้เป็นรากเหง้าของปัญหาพื้นฐานของข้าราชการในปัจจุบัน ซึ่งมูลเหตุของปัญหาในระบบราชการส่วนใหญ่นั้นมักมาจากการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่มีคุณธรรมประจำใจของข้าราชการบางกลุ่มบางเหล่านั้นเอง

จิตที่ฝึกดีแล้วเท่านั้น จึงจะเป็นที่พึ่งของตนเองและของประชาชนได้

ทินย

เนื่องในโอกาสชิตกาลมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมายุครบห้ารอบ เหล่าข้าพระพุทธเจ้าคณะ
ผู้จัดทำวารสารข้าราชการ ขอน้อมเกล้าฯ ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต
อัญเชิญพระบรมราโชวาทที่พระราชทานเนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน
ตั้งแต่ปีแรกคือ พ.ศ. ๒๕๒๔ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๐ มาลงพิมพ์ไว้ในวารสารข้า-
ราชการฉบับเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ เพื่อประมวลพระบรมราโชวาท
ดังกล่าวไว้ในที่เดียวกันให้เพื่อนข้าราชการได้อ่านได้พิจารณา และน้อมนำ
ไปเป็นหลักชัยในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และพัฒนาตนสืบไป

และข้าพระพุทธเจ้าคณะผู้จัดทำวารสารข้าราชการขอน้อมเกล้าฯ น้อม
กระหม่อม อาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย ได้โปรดอภิบาลให้พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ขอให้ทรง
พระเจริญยิ่งยืนนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า คณะผู้จัดทำวารสารข้าราชการ

ข้าราชการทุกฝ่ายมีหน้าที่เหมือนกัน ที่จะต้อง ตั้งใจขวนขวายปฏิบัติงานด้วยความฉลาดรอบคอบ ให้ สำเร็จลุล่วงตรงตามเป้าหมายโดยไม่ชักช้า และที่จะต้อง ร่วมกับชาวไทยทุกคนในอันที่จะอุ้มชูรักษาความดีใน ชาติให้ยืนยงมั่นคงอยู่คู่กับผืนแผ่นดินไทย. ยิ่งเป็นผู้ใหญ่ มีตำแหน่งสำคัญ ยิ่งจะต้องปฏิบัติให้ดี ให้หนักแน่น ให้ มีประสิทธิภาพสูงขึ้น. ผลงานที่สำเร็จขึ้นจากความร่วมมือ และจากคามบริสุทธิ์ใจ จักได้แผ่ไพศาลไปตลอดทั่วทุก หนแห่ง ยิ่งความสุขความเจริญที่แท้จริงให้บังเกิดขึ้นได้ ตามที่ปรารถนาปรารถนา.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔

การปฏิบัติราชการในปัจจุบันนี้มุ่งหมายเอาประสิทธิภาพ ปริมาณงานและความรวดเร็วเป็นสำคัญ. ผู้ปฏิบัติราชการจึงพากันนำเอาวิทยาการก้าวหน้าพร้อมทั้งเครื่องกลที่ทรงประสิทธิภาพสูงต่างๆ มาใช้กันอย่างกว้างขวาง. วิทยาการและเครื่องกลเหล่านี้ เมื่อนำมาปฏิบัติแล้ว จะต้องได้ผลอย่างสูงทุกครั้งไป คือถ้าใช้ถูก ก็ทำให้ได้ประโยชน์มาก ถ้าใช้ไม่ถูก ก็ทำให้เสียหายได้มากเท่าๆ กัน. การจะนำเอาสิ่งเหล่านั้นมาใช้งาน จึงต้องระมัดระวังศึกษาให้ทราบแน่แท้โดยตลอดก่อน ทั้งโครงการที่จะทำ ทั้งเครื่องปฏิบัติงานที่จะใช้. มิฉะนั้น จะเกิดความสิ้นเปลืองและสูญเสียเปล่าได้ง่ายดายที่สุด

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๒๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕

“การทำงานสร้างเกียรติยศชื่อเสียงและความ
เจริญก้าวหน้า นอกจากจะต้องใช้วิชาความรู้ที่ดีแล้ว
แต่ละคนยังต้องมีจิตใจที่มั่นคงในความสุขจริตและมุ่ง
มั่นต่อความสำเร็จ เป็นรากฐานรองรับ กับต้องอาศัย
กุศโลบาย หรือวิธีการอันแยบคายในการประพฤติ
ปฏิบัติเข้าประกอบอีกหลายประการ. ประการแรก
ได้แก่การสร้างศรัทธาความเชื่อถือในงานที่กระทำ
ซึ่งเป็นพลังกำลังส่งเสริมให้เกิดความพอใจและความ
เพียรพยายามอย่างสำคัญ ในอันที่จะทำการงานให้
บรรลุผลเลิศ. ประการที่สอง ได้แก่การไม่ประมาท
ปัญญาความรู้ ความฉลาดสามารถ ทั้งของตนเองทั้ง
ของผู้อื่น ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้ทำงานได้ก้าวหน้ากว้าง
ไกล. ประการที่สาม ได้แก่การตามรักษาความจริงใจ
ทั้งต่อผู้อื่นทั้งต่อตัวเอง ซึ่งเป็นเครื่องทำให้ไว้วางใจ
ร่วมมือกัน และทำให้งานสำเร็จได้โดยราบรื่น. ประการ

ที่สี่ได้แก่การกำจัดจิตใจที่ต่ำทราม รวมทั้งสร้างเสริม
 ความคิดจิตใจที่สะอาดเข้มแข็ง ซึ่งจะช่วยให้ฝึกฝน
 แต่ในการที่จะปฏิบัติดี ให้เกิดความก้าวหน้า. ประการ
 ที่ห้า ได้แก่การรู้จักสงบใจ ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้ยังคิด
 ได้ในเมื่อมีเหตุทำให้เกิดความหวั่นไหวฟุ้งซ่าน และ
 สามารถพิจารณาแก้ไขปัญหาได้โดยถูกต้อง. คุณ
 สมบัติหรือคุณธรรมที่กล่าวแล้ว ทั้งที่เป็นส่วนรากฐาน
 ทั้งที่เป็นส่วนวิธีการ ต่างเป็นเหตุเป็นผลอาศัยกัน และ
 เกื้อกูลส่งเสริมกันอยู่ทั้งหมด จะอาศัยเพียงข้อหนึ่ง
 ข้อใด หรือเพียงบางส่วนบางข้อมิได้ เพราะจะไม่ช่วย
 ให้เกิดผล หรือได้ผลน้อย. ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้อง
 พยายามอบรมสร้างเสริมให้บริบูรณ์ขึ้นแต่ละข้อ และ
 ทุกข้อ. เมื่อคุณสมบัติดังกล่าวประชุมพร้อมกันขึ้นแล้ว
 จึงจะบังเกิดผลเลิศให้เกิดขึ้นสมบูรณ์บริบูรณ์เป็น
 ประโยชน์ช่วยตัวช่วยผู้อื่นได้อย่างแท้จริง.”

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
 วันที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๖

คนทำงานดีคือคนมีระเบียบ ได้แก่ระเบียบในการคิดและในการทำ. ผู้ไม่ฝึกระเบียบไว้ ถึงจะมีวิชา มีเรี่ยวแรง มีความกระตือรือร้นอยู่เพียงไร ก็มักทำงานให้สำเร็จดีไม่ได้ เพราะความคิดอ่านสับสนว่าวุ่น ทำอะไรก็ไม่ถูกลำดับขั้นตอน มีแต่ความลังเลและขัดแย้ง ทั้งในความคิด ทั้งในการปฏิบัติงาน. ข้าราชการจึงจำเป็นต้องฝึกระเบียบในตนเองขึ้น. ระเบียบนั้นจักได้ช่วยประคับประคองส่งเสริมให้ทำตนทำงานได้ดีขึ้น และประสบความสำเร็จมั่นคงในราชการ.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๗

การทำงานให้สำเร็จขึ้นอยู่กับความสามารถสอง
อย่างเป็นสิ่งสำคัญ คือสามารถในการใช้วิชาความรู้อย่าง
หนึ่ง สามารถในการประสานสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกอย่าง
หนึ่ง ทั้งสองประการนี้ต้องดำเนินคู่กันไป และจำเป็น
ต้องกระทำด้วยความสุจริตกาย สุจริตใจ ด้วยความคิด
ความเห็นที่เป็นอิสระปราศจากอคติ และด้วยความถูกต้อง
ตามเหตุตามผลด้วย จึงจะช่วยให้งานบรรลุจุด
หมายและประโยชน์ที่พึงประสงค์โดยครบถ้วนแท้จริง.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๘

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
๑ เมษายน ๒๕๒๘

ผู้เป็นข้าราชการพึงสำเหนียกตระหนักเป็นนิตย
ถึงความรับผิดชอบ ที่จะต้องปฏิบัติงานของตัวร่วม
กับงานของผู้อื่น และประสานประโยชน์กับทุกฝ่าย
ให้ได้ผลสมบูรณ์ทุกส่วน เพื่อนำพาประเทศชาติให้
ก้าวไปถึงความเจริญมั่นคงซึ่งเป็นจุดประสงค์แท้จริง.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๙

ข้าราชการที่สามารถต้องมีความรู้ครบสามส่วน คือความรู้วิชาการ ความรู้ปฏิบัติการ และความรู้คิด อ่านตามเหตุผลตามความเป็นจริง ต้องมีความจริงใจ และความบริสุทธิ์ใจในงาน ในผู้ร่วมงาน ในการรักษา ระเบียบแบบแผน ความดีงาม ความถูกต้องทุกอย่างใน แผ่นดิน ต้องมีความสงบและหนักแน่นทั้งในกาย ในใจ ในคำพูด ต้องสำรวจดูความบกพร่องของตนเองอยู่เสมอ แล้วปฏิบัติแก้ไขเสียโดยเร็ว ไม่ปล่อยให้ เจริญงอกงามทำความเสียหายให้แก่การกระทำ ความ คิด และการงาน.

พระตำหนัก ภูพิงคราชนิเวศน์
วันที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐

เกียรติและความสำเร็จเกิดจากผลการปฏิบัติงาน
และปฏิบัติตัวของแต่ละคนที่สามารถปฏิบัติงานในความ
รับผิดชอบให้ได้ผลสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ และ
ปฏิบัติให้สุจริต เทียบตรง พอควรพอดีแก่ตำแหน่งหน้าที่
ที่ดำรงอยู่

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๑

คำปราศรัย

ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี

เนื่องในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ ปี ๒๕๓๐

วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๐

พี่น้องชาวไทยที่รักทั้งหลาย

ปี พ.ศ.๒๕๓๐ ที่กำลังจะผ่านพ้นไปนี้เป็นปีแห่งสิริมงคลยิ่ง ด้วยเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ และในปีใหม่ปี ๒๕๓๑ ที่จะถึงในอีกไม่กี่ชั่วโมงข้างหน้า ก็จะเป็นปีแห่งสิริมงคลยิ่งของพวกเราชาวไทยทุกคนอีกปีหนึ่ง เพราะนับจากวันนี้ไปอีกเพียง ๖ เดือน คือในวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๑ ก็จะเป็นวโรกาสที่พระเจ้าอยู่หัวของเรา “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชา” เสด็จดำรงราชย์ยืนนานกว่าพระมหากษัตริย์พระองค์ใด ๆ อันปรากฏในประวัติศาสตร์ชาติไทย วโรกาสมหามงคลทั้งสองเพ็งจะมีขึ้นในรัชกาลนี้เป็นครั้งแรก ถือเป็นมหามงคลสมัยอันประเสริฐสุดและนำมาซึ่งความชื่นชมโสมนัสแก่ปวงชนชาวไทยโดยทั่วหน้า ที่ได้มีชีวิตร่มเย็นเป็นสุขภายใต้พระบารมีตลอดมา เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขอให้พวกเราทุกคนซึ่งเป็นพสกนิกรที่เปี่ยมด้วยความจงรักภักดี พร้อมใจกันดำเนินรอยตามเบื้องพระยุคลบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพวกเราชาวไทยให้ดีขึ้น มีความเป็นธรรมในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น อันเป็นพระราชกรณียที่ทรงบำเพ็ญอย่างต่อเนื่องตลอดมา จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีความกตัญญูกตเวทีและมีความจงรักภักดีที่แท้จริง

ในโอกาสอันเป็นศุภวาระมงคลนี้ ผมขอรายงานถึงงานสำคัญ ๆ ของรัฐบาลให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบตามควรแก่เวลา ดังนี้

ในรอบปีที่กำลังผ่านพ้นไปนี้ พวกเราทั้งหลายคงจะทราบดีแล้วว่าเศรษฐกิจของประเทศไทยเราได้ฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องอย่างเห็นได้ชัด การขยายตัวของเศรษฐกิจอยู่ในอัตราสูงถึงร้อยละ ๖.๑ ซึ่งดีกว่าปีที่ผ่าน ๆ มาเป็นอันมาก การส่งออกในปี ๒๕๓๐ ก็ขยายตัวเป็นอย่างมาก ถูกค่าการส่งออกสูงถึง ๒๘๕,๐๐๐ ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๒.๒ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๒๙ สินค้าส่งออกที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นมากที่สุด ได้แก่ สินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๓๓.๕ แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมในประเทศของเราที่สามารถปรับตัวจนแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ สินค้าอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าส่งออกเพิ่มสูงมาก ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ัญญาณี รองเท้า เครื่องเรือน และของเล่น การที่สินค้าอุตสาหกรรมส่งออกเพิ่มสูงมาก ได้ส่งผลทำให้การผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวเพิ่มสูงตามไปด้วย โดยมีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ ๕.๕ สินค้าส่งออกที่มีอัตราเพิ่มของมูลค่าสูงรองลงมาได้แก่ สินค้าประมง โดยเฉพาะอาหารทะเลกระป๋อง สำหรับสินค้าส่งออกอีกประเภทที่มีมูลค่าเพิ่มสูงมากเช่นกัน ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตร

ในด้านรายได้จากการท่องเที่ยว นั้น ภาวะการท่องเที่ยวในปี ๒๕๓๐ ขยายตัวสูงขึ้นเป็นที่น่าพอใจ คาดว่าจะมีมูลค่าถึง ๕๕,๐๐๐ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๒๙ ร้อยละ ๒๐.๖ สำหรับจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจาก ๒.๘๒ ล้านคน เป็น ๓.๒๐ ล้านคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๓.๕

ในด้านการเงิน ตามตัวเลขที่ได้จากธนาคารแห่งประเทศไทยในช่วง ๕ เดือนแรกของปีนี้ สินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ให้แก่เอกชนขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมากตามความเศรษฐกิจที่ฟื้นตัว โดยมีอัตราการขยายตัวจากร้อยละ ๔.๗ ในช่วงปลายปี ๒๕๒๙ เป็นประมาณร้อยละ ๑๖.๖ เมื่อสิ้นเดือนกันยายน ๒๕๓๐ อย่างไรก็ดี ธนาคารพาณิชย์ยังระดมเงินฝากได้ในอัตราที่สูงขึ้นด้วย ทำให้สภาพคล่องส่วนเกินของระบบการเงินยังคงอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นผลให้อัตราดอกเบี้ยทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ

สำหรับภาวะการลงทุนนั้น ประเทศไทยมีบรรยากาศที่ดีมาก ดังจะเห็นได้จากในระยะ ๕ เดือนแรกมีโรงงานเปิดใหม่คิดเป็นมูลค่า ๑๑,๕๗๑ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันของปี ๒๕๒๕ กว่า ๑ เท่าตัว

ในด้านของดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดนั้น มูลค่าการนำเข้าในระยะ ๑๐ เดือน สูงถึง ๒๖๘.๗๐๐ ล้านบาท เนื่องจากการขยายตัวของการเกิดและการลงทุนทำให้ต้องนำเข้าสินค้าประเภททุน วัตถุดิบ และเชื้อเพลิง เพิ่มขึ้นมาก แต่ด้วยเหตุที่ดุลบริการและบริจาคเกินดุลสูงถึง ๒๒,๐๐๐ ล้านบาท เนื่องจากรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และรายจ่ายค่าดอกเบี้ยเงินกู้ต่างประเทศลดลง ดุลบัญชีเดินสะพัดจึงขาดดุลเพียง ๕,๓๐๐ ล้านบาท

ที่ผมได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดในข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่า การขยายตัวเป็นจุดเด่นอย่างมากของเศรษฐกิจไทยปี ๒๕๓๐ สำหรับเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจอื่น ๆ ก็แสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจไทยอยู่ในเกณฑ์ดีและมีเสถียรภาพมากพอสมควร

อย่างไรก็ดี แม้ว่าเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของเราจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นก็ตาม แต่เราก็มียังมีปัญหาในเรื่องของการกระจายผลประโยชน์ที่ได้อยู่ โดยเฉพาะการให้ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวนี้กระจายไปถึงกลุ่มคนยากจนที่ยังมีอยู่มากทั้งในเมืองและในชนบท ปัญหานี้เป็นปัญหารากฐานของประเทศที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันแก้ไขอย่างจริงจังเพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรม และเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพวกเขาชาวไทยโดยทั่วหน้ากันอย่างแท้จริง

สำหรับในปีใหม่ที่จะถึงนี้ คาดว่าอัตราการขยายตัวทางการค้าของโลกจะลดลงจากระดับร้อยละ ๓.๓ ในปี ๒๕๓๐ เหลือเพียงร้อยละ ๒ อันเป็นผลมาจากการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจในประเทศอุตสาหกรรมที่สำคัญ ๆ เพื่อแก้ปัญหาที่ประเทศเหล่านั้นเผชิญอยู่ รวมทั้งเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ตลาดหุ้นและความไม่สมดุลของเศรษฐกิจโลกในขณะนี้ เศรษฐกิจไทยอันเป็นระบบเศรษฐกิจเปิด ซึ่งต้องผูกพันอยู่กับภาวะเศรษฐกิจโลกอย่างมากย่อมจะได้รับผลกระทบกระเทือนบ้างไม่มากก็น้อย

อย่างไรก็ตาม ผมก็คิดว่าประเทศของเราก็คงจะฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ ด้วยดี หากมีความร่วมมือร่วมใจกันอย่างแข็งขันระหว่างภาครัฐบาล ภาคธุรกิจ เอกชน และประชาชนทุกคนในชาติ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือมีความสมัครสมานสามัคคีกัน ในเรื่องนี้ผมใคร่ขออัญเชิญกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระราชทานแก่ผู้เข้าเฝ้าและประชาชนชาวไทยทุกคนเนื่องในวโรกาสเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายชัยมงคลเฉลิมพระเกียรติในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ณ ห้องสนามหลวงเมื่อวันเสาร์ที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ ที่ทรงให้เราชาวไทยทุกคนยึดถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิตและประกอบภารกิจต่าง ๆ ข้อความตอนหนึ่งในพระราชดำรัสดังนี้

“ความสามัคคีนี้เป็นคุณธรรมสำคัญประการหนึ่ง ซึ่งหมู่ชนที่อยู่ร่วมกันจำเป็นต้องมีต้องถนอมรักษาและต้องนำมาใช้อยู่เสมอ เนื่องด้วยสรรพกิจการงานที่เป็นส่วนรวมทุกด้านทุกระดับต้องอาศัยบุคคลหลายฝ่ายร่วมกันคิดร่วมกันทำ ถ้าแต่ละฝ่ายเข้ามาร่วมงานกันด้วยความตั้งใจดี ด้วยความรู้ความสามารถ ด้วยความฉลาดมีเหตุผล และด้วยความคิดที่สร้างสรรค์ งานก็จะสำเร็จผลสมบูรณ์ดังงามตามประสงค์ทุกอย่าง”

ในปีใหม่ขึ้นผมจึงใคร่วิงวอนขอให้เราชาวไทยซึ่งเป็นพสกนิกรผู้จงรักภักดี ยึดมั่นในพระบรมราโชวาทดังกล่าวอย่างแน่นแฟ้น เพื่อจะได้เป็นกำลังในการฟันฝ่าอุปสรรคและพัฒนาบ้านเมืองของเราให้วัฒนาสถาพรยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขอพระคุณทั้งปวงแห่งศาสนาที่พวกเราทั้งหลายเคารพสักการะ ขอพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้โปรดอภิบาลพี่น้องชาวไทยทุกคนให้ประสบแต่ความสุขความเจริญ ยิ่งด้วยสติปัญญาและคุณธรรมความดีงาม มีความสมัครสมานสามัคคีเพื่อพัฒนาชาติบ้านเมืองของเราให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป

สวัสดิ์ปีใหม่ครับ.

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

ชัยพฤกษ์

ยามใดที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสเห็นภาพเด็กนักเรียนตัวเล็กตัวน้อยตั้งแถวรอรับเสด็จในหลวง ร่วมกับหมู่ประชาชนทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นข่าวโทรทัศน์ หรือภาพข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์ก็ตาม ข้าพเจ้าก็อดยิ้มให้กับตัวเองไม่ได้ เพราะด้วยนึกรู้และเข้าใจความรู้สึกของพวกเขาได้เป็นอย่างดี จากอากัปกิริยา สีหน้าและแววตาที่ฉายออกมา ได้สะท้อนถึงความจงรักภักดีที่มีอยู่เปี่ยมล้นหัวใจ เจกเช่นเดียวกับที่ข้าพเจ้าเคยมี ยังมี และจะมีอยู่ตลอดไป

ข้าพเจ้ายังจำความประทับใจที่เคยได้รับจากเหตุการณ์ที่ผ่านมาในชีวิตได้อย่างแม่นยำ แม้ว่ากาลเวลาจะล่วงเลยมากกว่า ๒๐ ปีแล้วก็ตาม แต่รู้สึกคล้ายกับว่า เพิ่งจะประสบมาเมื่อไม่นาน นี้เอง เมื่อข้าพเจ้ายังเป็นเพียงนักเรียนชั้นประถม โรงเรียนของข้าพเจ้ามักจะถูกเกณฑ์ให้จัดนักเรียน ไปตั้งแถวรอรับเสด็จตามจุดต่าง ๆ ใกล้ที่ตั้งโรงเรียนซึ่งอยู่กลางเมือง ข้าพเจ้าก็จะไม่ยอมพลาด โอกาสสำหรับกิจกรรมเช่นนี้เลย เมื่อวันนั้นมาถึงข้าพเจ้าก็จะเลือกชุดนักเรียนที่ดูใหม่ที่สุด รองเท้า ต้องเยี่ยม ถุงเท้าต้องผ่อง ไม่ว่าจะสภาพอากาศจะเป็นเช่นไร ก็มีโอกาสทำให้ข้าพเจ้าเกิดความระย้อ ท้อถอยต่อหน้าที่อันสำคัญที่ได้รับมอบหมายนี้เลย หัวใจและความรู้สึกทั้งมวลนั้นเฝ้าจดจ่ออยู่กับ เวลาที่ในหลวงจะเสด็จพระราชดำเนินผ่านแต่เพียงอย่างเดียว ด้วยตระหนักดีว่าเวลาที่จะได้มีโอกาส ขึ้นชมพระบารมีนี้มีเพียงชั่วพริบตาเท่านั้นเอง

ครั้นเมื่อขบวนเสด็จผ่านเลยไป พวกเราเหล่านักเรียนก็จะส่งเสียงอื้ออึงคึง ชักใช้ใคร่ครวญ ถึงเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านเลยไป เพื่อตอกย้ำความมั่นใจในสิ่งที่เราได้เห็นว่าตรงกันหรือไม่ เช่น ฉลอง พระองค์แบบไหน สีอะไร และสิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจและประทับใจในความทรงจำของนักเรียน ตัวเล็ก ๆ เยี่ยงข้าพเจ้าอย่างมีรูปลักษณ์คือ ความประจวบเหมาะแห่งเวลาที่พระองค์ทรงมีพระพักตร์ แยมพระโอษฐ์และโบกพระหัตถ์ในขณะที่รถพระที่นั่งเคลื่อนผ่านจุดที่ข้าพเจ้ายืนอยู่พอดี ข้าพเจ้า กับนักเรียนร่วมประสบการณ์อีกหลายคนก็อดใจไม่ได้ที่จะถ่ายทอดภาพที่เราได้พบเห็นให้เพื่อน คนอื่น ๆ ฟังด้วยความอึ้งใจ แล้วยังได้กลับไปคุยให้พ่อแม่พี่น้องที่บ้านฟังไปอีกหลายวันด้วย คุ่มเหลือเกินสำหรับการรอคอย และต่อมาข้าพเจ้าก็ได้มีโอกาสเฝ้ารอรับเสด็จอีกหลายต่อหลายครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเป็นนิสิต และโอกาสสำคัญคือการรับพระราชทานปริญญาบัตรจากในหลวง

ตอนที่ยังเยาว์วัยนั้น เคยถูกถามว่า “รู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับในหลวง” ข้าพเจ้าก็สามารถตอบ สอนกลับไปได้ทันทีโดยไม่ต้องเสียเวลาคิดว่า “รักในหลวง” ครั้งถูกถามต่อไปอีกว่า “ทำไมถึงรัก” คราวนี้ชักอึกอักนึกใคร่ครวญอยู่เป็นนานสองนานด้วยความอ่อนต่อโลก แล้วยังตอบไปตามความจริง แห่งหัวใจว่า “ไม่รู้ว่ทำไมหนอจึงรักในหลวง” หาเหตุผลไม่ได้จริง ๆ

เรื่องของความรู้สึกนี้ยากที่จะชี้แจง และความรู้สึกนึกคิดของเราก็ไม่อาจบังคับกะเกณฑ์ให้เป็นไปดังความปรารถนาของบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้เสียด้วย สิ่งนี้เป็นเรื่องเฉพาะตน เป็นสิทธิอันชอบธรรมส่วนบุคคล ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงมีบังอาจนำความรู้สึกนึกคิดของตัวเองมายัดเยียดกำหนดเป็นเครื่องชี้วัดบรรทัดฐานของคนไทยทั่วไปได้ แต่จากการแสดงออกของพวกเราชาวไทยทุกเพศ ทุกวัย ทุกฐานะและทุกศาสนา ภายใต้พระบรมโพธิสมภารนี้ในโอกาสต่าง ๆ เพื่อถวายเป็นราชพลี โดยเสด็จพระราชกุศลอยู่เนือง ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบนี้ ย่อมเป็นประจักษ์พยานที่บ่งบอกยืนยันความรู้สึกที่แท้จริงของพลกนิกรไทยได้อย่างชัดเจน ปราศจากข้อสงสัยแม้แต่น้อย ที่ข้าพเจ้าสามารถตะโกนบอกถึงความในใจแทนคนไทยทั้งปวงได้ว่า “เรารักในหลวง” และมาถึงตอนนี้หากจะมีใครสักคนตั้งคำถามเช่นเดียวกับเมื่อยี่สิบกว่าปีก่อนนี้ว่า “ทำไม” แล้วข้าพเจ้าก็จะไม่เสียเวลาคิดหาคำตอบอีกต่อไป เพราะได้ประจักษ์แจ้งอยู่ในใจว่า “ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้พระราชทานแก่ทวยราษฎร์ตลอดระยะเวลาอันยาวนานที่ผ่านมา ในทุก ๆ รูปแบบ โดยมีคำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อยพระวรกายเลย”

หากแม้ยามใดที่ความเกียจคร้าน เบื่อหน่ายในการปฏิบัติราชการมาเกาะกินหัวใจ ข้าพเจ้าก็มักหาวิธีเยียวยาบำรุงความรู้สึก หรือปลุกปลอบกระตุ้นกำลังใจด้วยการรำลึกนึกถึงการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจของในหลวงที่ทรงอุทิศทุ่มเทโดยไม่คำนึงถึงพระองค์เอง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สุขของปวงประชาทั้งหลาย “อะโห อันตัวเรานี้ ทำงานก็แสนสบายยิ่งนัก ยังคิดจะเอาเปรียบราชการได้อย่างน่าละอาย ช่างทำตัวไม่สมกับที่ได้มีโอกาสเป็นข้าราชการในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเลย” พอรระลึกได้เช่นนี้ ไฟในหัวใจที่ใกล้จะมอดดับด้วยถูกบีบคั้นจากสภาวะรอบด้าน ก็ประทุโชติช่วงขึ้นมาอีกครั้ง

ข้าพเจ้าเทิดทูนในหลวง คือพระจริยวัตรของพระองค์เป็นแบบอย่างในการทำนุ บำรุงชาติ ศาสนา และประชาชน ที่ข้าราชการทั้งปวงพึงยึดถือ นี่คือความรู้สึกที่แท้จริงของข้าราชการชั้นผู้น้อยคนหนึ่ง ที่กล้าประกาศความจริงให้สาธารณชนได้รับรู้ โดยไม่คำนึงถึงข้อวิพากย์คำวิจารณ์ของผู้ใด และข้าพเจ้าใคร่ขอออกตัวไว้ก่อนว่า สิ่งที่ข้าพเจ้าจะกล่าวต่อไปนี้ มิใช่ด้วยความอาเจียมไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง หากเปี่ยมไปด้วยความจงรักภักดี นั่นก็คืออยากจะเชิญชวนให้ท่านทั้งหลายที่เคยเพียงได้ยินได้ฟังเรื่องราวของพระโพธิสัตว์จากตำนานพุทธศาสนา ให้ได้รู้จักกับพระโพธิสัตว์อีกพระองค์หนึ่งที่บริบูรณ์ด้วยชีวิตและเลือดเนื้อ องค์ที่ทรงกำลังเจริญเสริมสร้างทศบาปมีอยู่ในปัจจุบัน พระโพธิสัตว์พระองค์นี้ก็คือ “ในหลวง” ของเรานั่นเอง ด้วยน้ำพระทัยที่หนักแน่นดุจปฐพีและกว้างใหญ่ไพศาลดุจมหาสมุทร ทำให้พระองค์ไม่ทรงหวั่นไหวต่ออุปสรรคทั้งหลาย หรือต่อการเบียดเบียนของหมู่มารทั้งปวง ขอให้พระองค์ทรงอยู่เป็นหลักของชาติและเป็นมิ่งขวัญของประชาชนชั่วกาลนาน เทอญ.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระมหากษัตริย์ผู้ทรงงานหนัก

นางสาววนิดา สถิตานนท์ เรียบเรียง

เมื่อซิลวานา พิว ผู้สื่อข่าวยู.พี.ไอ.ตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเยี่ยมราษฎรภาคใต้ เมื่อปี ๒๕๒๓ เขาเขียนบทความภาษาอังกฤษลงพิมพ์เผยแพร่ ตอนหนึ่งแปลความได้ว่า

“การชลประทานเป็นเรื่องที่ในหลวงสนพระราชหฤทัยเป็นพิเศษ ทรงศึกษาค้นคว้าด้วยพระองค์เอง จึงทรงมีความเข้าใจดีและทรงแก้ปัญหาต่าง ๆ ของราษฎรได้ ไม่ว่าจะเสด็จพระราชดำเนินไป ณ ที่ใด ชาวไร่ ชาวนา จะขอพระราชทาน “น้ำ” และถ้าโครงการชลประทานไหนไม่มีทุนรอนทำ ก็ขอพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ (หรือทรง “ควักกระเป๋า” เอง) เช่นนี้เป็นเนืองนิจ ในหลวงไม่ทรงใฝ่พระราชหฤทัยว่าใครจะเป็นคนตัดริบบิ้นเปิดโครงการ แต่ทรงยินดีที่จะได้ทรงลงมือทำงานให้สำเร็จลุล่วงไป แม้พระหัตถ์จะเปื้อนดินโคลนก็ตาม

กว่าจะเสด็จกลับพระตำหนักทักษิณราชธานีเสตนกัเลข ๕ ห่มไปแล้ว บรรดาข้าราชการต่างเหนื่อยอ่อน ขำระล้างร่างกาย แล้วก็ได้นอนพักผ่อน

แต่ข้าก่อน สำหรับในหลวงยังหาได้ทรงพักผ่อนไม่ เสด็จพระราชดำเนินตรงเข้าห้องทรงพระอักษรพร้อมกับแผนที่ม้วนใหญ่ แล้วทรงวางแผนช่วยเหลือราษฎรของพระองค์ต่อไป”

ผู้สื่อข่าวต่างประเทศอีกเหมือนกัน เขียนไว้ในอีกเรื่องหนึ่งว่า “ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงงานหนักที่สุดในบรรดากษัตริย์ของประเทศในโลก ซึ่งมีอยู่ ๒๕ พระองค์”

เมื่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับไทยที.วี.ช่อง ๓ ร่วมกันจัดประกวดเรียงความเรื่อง “ในหลวงของเรา” ของเยาวชนไทยในภาคต่าง ๆ เยาวชนภาคใต้ น.ส.แวยาเราะ แวอาแซ นักเรียนโรงเรียนเวียงสุวรรณวิทยาคม จังหวัดนราธิวาส เขียนเรียงความตอนหนึ่งว่า

“เสียงพูดเจี๊ยวจ๊าวเจี๊ยบหายลงโดย ไม่ต้องร้องเตือนกัน ข้าพเจ้าตั้งใจเจี๊ยบหูฟังเสียงของพระองค์ที่ทรงมีพระราชปฏิสันถารต่อพลนิกรทั่วหน้าด้วยพระพักตร์ที่ยิ้มแย้มแจ่มใส นับว่าเป็นภาพที่ประทับใจทุก ๆ คน ข้าพเจ้าซาบซึ้งในพระราชกรณียกิจของพระองค์ที่ทรงเป็นห่วงประชาชนชาวไทย ถึงแม้จะอยู่ไกลแสนไกลกันดารหาใช่อุปสรรคที่จะมาขวางกั้นพระราชประสงค์ของพระองค์ไม่ บางครั้งต้องทรงพระดำเนินย้ายไปบนโคลน น้ำ และสายฝนที่กระหน่ำลงมา”

เรียงความอีกฉบับหนึ่งจากเยาวชนภาคอีสาน น.ส.วิไลวรรณ ไชยวงศต นักเรียนโรงเรียน
ร่มเกล้า อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เขียนไว้ตอนหนึ่งว่า

“เวลาเสด็จแปรพระราชฐานที่พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์นั้น พระองค์มิได้ทรงพักผ่อน
เลย ได้เสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรมีก่ำทุกวัน ในวันที่ฉันได้มีโอกาสรับเสด็จนั้น ฉันมองดู
พระองค์เห็นทรงเข้มสรวล ดูเหมือนว่าไม่ทรงเหน็ดเหนื่อยหรืออย่าง ไรกัน แต่ฉันก็อดคิด ไม่ได้ว่า
พระองค์คงต้องเหน็ดเหนื่อยมาก เพราะเสด็จ ที่นั่นที่นี้บ้างเกือบตลอดทั้งวัน”

เรื่องของความเหน็ดเหนื่อยนั้น แม้จะเป็นเรื่องธรรมดาที่จริง ใคร ๆ ก็ทำงาน ใคร ๆ ก็
เหน็ดเหนื่อย แต่การทำงานและความเหน็ดเหนื่อยเพราะเป็นหน้าที่เป็นความจำเป็น กับความ
เหน็ดเหนื่อยทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครหรืออะไรมาบังคับ และการทำงานเพื่อตัวเองหรือเพื่อครอบครัว
กับการทำงานเพื่อคนทั้งชาติย่อมมีคุณค่าแตกต่างกัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในระบบประชาธิปไตย ไม่มี
กำหนดกฎเกณฑ์ใด ๆ ว่าจะต้องทรงขจัดความทุกข์ยากของประชาชนด้วยพระองค์เอง ถึงเพียงนี้
แต่ด้วยความห่วงใยเมตตาปราณีราษฎรของพระองค์ จึงทรงทุ่มเทเวลาพระสติปัญญา พระวรกาย
และพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทุกวิถีทางที่จะทรงทำได้ ทรงมุ่งมั่นที่จะให้ประชาชนได้ใกล้ชิด
นับแต่วาระแรกที่ทรงรับเป็นพระมหากษัตริย์ องค์ที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙
ได้ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องราววันเสด็จฯจากเมืองไทย เพื่อไปทรงศึกษาต่อภายหลังจากทรง
รับเป็นพระมหากษัตริย์ พระราชทานแก่นางสิริวรรณคดีของ ม.ร.ว.สุมนชาติ สวัสดิกุล ตอน
หนึ่งว่า

“๑๘ สิงหาคม เราต้องจากไปในวันพรุ่งนี้แล้ว อะไร ๆ ก็อัดเสร็จหมด หมายกำหนดการ
ก็มีอยู่พร้อม บ่ายวันนี้ เราไปถวายบังคมพระบรมราชบุพการีของเรา ทั้งสมเด็จพระมหากษัตริย์
และสมเด็จพระราชินีในรัชกาลก่อน ๆ แล้วก็ไปถวายบังคมลาพระบรมศพ เราต้องทูลลาให้เสร็จ
และไม่ใช้พรุ่งนี้ตามที่กะไว้แต่เดิม เพื่อจะรีบไม่ให้ชักช้า เพราะพรุ่งนี้จะได้มีเวลาเล่นรถม้า ๆ ให้
ราษฎรเห็นหน้ากัน ได้ทั่วถึง”

น้ำพระราชหฤทัยที่จะ “ให้ราษฎรเห็นหน้ากัน ได้ทั่วถึง” ซึ่งทรงมีในครั้งนั้น ต่อมาตลอด
ระยะเวลายาวนานจนถึงปัจจุบันก็ไม่ได้ทรงเปลี่ยนแปลงเลย กลับยิ่งทรงทวีตรึกคุณเป็นที่ประจักษ์
ได้เสด็จไปถึงที่อยู่ของราษฎรด้วยพระองค์เองทั่วทุกภาค ไม่ว่าจะราษฎรจะอยู่ตามเทือกเขาสูง
กว่าระดับน้ำทะเล ๑,๐๐๐ ฟุต หรือตามท้องดินทุรกันดารแม้กระทั่งในเขตผู้ก่อการร้าย ขณะ
สถานการณ์ตึงเครียดได้เคยมีพระราชดำรัสกับเจ้าหน้าที่ว่า “ราษฎรเขาเสี่ยงภัยกว่าเราหลายเท่า
นัก เพราะเขาต้องกินอยู่ที่นั่น เราจะขลาดแม้แต่จะไปเยี่ยมทุกข์สุขของเขาเขี้ยวหรือ”

ในการเสด็จเยี่ยมจะทรงถามทุกข์สุขและความต้องการของราษฎรจากปากของราษฎรเอง ราษฎรบางคนจะกราบบังคมทูลเรื่องราวความเป็นอยู่เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเยี่ยม แต่บางคนจะใช้วิธีทูลเกล้าฯถวายฎีกา เช่นนายเลื่อน จันกระสาย ราษฎรจังหวัดแพร่ ทูลเกล้าฯถวายฎีกาตอนหนึ่งว่า

“กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ด้วยข้าพระพุทธเจ้าได้เข้าเฝ้าพระองค์ที่อ่างเก็บน้ำแม่หยวก อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๒๔ ขอรับโครงการพระราชดำริสร้างอ่างเก็บน้ำแม่สะงอนใน ต่อมา นายช่างชลประทานได้ให้ข้าพระพุทธเจ้าพาไปดูพื้นที่ที่จะสร้างให้ บัดนี้ อ่างเก็บน้ำแม่ยางหลวง ก็ได้สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ข้าพระพุทธเจ้าได้ไปดูหลายครั้ง สร้างได้สวยงามมากและกว้างใหญ่กว่าอ่างแม่หยวก รู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ปีนี้จึงอยากได้อ่างเก็บน้ำแม่สะงอนในอีกอ่างหนึ่ง เพราะชาวนาชาวไร่ที่ต้องการใช้น้ำจากอ่างแม่สะงอนในนี้อยากได้เหลือเกิน วันนีจึงได้ให้ข้าพระพุทธเจ้ามาเข้าเฝ้าติดตามขออ่างแม่สะงอนในให้จงได้ และหวังว่าคงได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระองค์จัดสร้างให้ในปี ๒๕ นี้”

เรื่องต่าง ๆ ที่นำมาเล่าตอนนี้ ท่านผู้ฟังคงจะเห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราทรงใกล้ชิดกับประชาชนมาก ในระยะที่ผ่านมา โดยปกติยกเว้นปีที่ทรงประจวบนัก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้เวลาปีละประมาณ ๔ เดือน เสด็จออกท่องถิ่นทั่วกันดารเพื่อทรงให้ “ราษฎรเห็นหน้ากัน ได้ทั่วถึง” และได้ทอดพระเนตรชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรเพื่อทรงหาทางแก้ไขความทุกข์ยากให้ได้ยุติกันดีมีอาชีพเลี้ยงตัวเอง มีการศึกษา มีอนามัยสมบูรณ์พ้นจากโรคภัยไข้เจ็บ ได้มีโครงการตามพระราชดำริมากมายก่ายกองทั้งในภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคอีสาน ที่ทรงศึกษา ดำเนินการติดตามผล ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขให้บังเกิดผลดียิ่ง ๆ ขึ้น พื้นที่ที่ถือเขาสูงไม่เคยใช้ปลูกพืชผักผลไม้หลายแห่งเปลี่ยนสภาพเป็นพื้นที่เกษตรกรรมไม้เมืองหนาว ที่ลุ่มมีน้ำก็กักขังทำไร่นาไม่ได้กลายเป็นพื้นที่เพาะปลูก พืชผักผลไม้ดอกไม้เมืองหนาวที่ไม่เคยมีใครปลูกได้มาก่อนในเมืองไทย มีการปลูกจนให้ดอกไม้ผลสะพรั่ง ชาวบ้านที่เคยมีดแปดด้านหยิบจับอะไรไม่ถูก มองอะไรไม่เห็นทางทำมาหากิน สามารถประกอบอาชีพได้ อันเป็นผลมาจากโครงการตามพระราชดำริ

ในขณะเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ไม่ได้ทรงทอดทิ้งประชาชนในกรุงเทพมหานคร ทุกครั้งที่มิเหตุการณ์คับขันจะทรงอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนอย่างทันทีที่ ท่านผู้ฟังคงจะจำเหตุการณ์เมื่อเดือนสองเดือนที่ผ่านมาได้ เมื่อเกิดน้ำท่วมกรุงเทพมหานครครั้งใหญ่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยเรื่องการป้องกันแก้ไขน้ำท่วมกรุงเทพฯ อยู่แล้ว แม้ขณะทรงพระประชวร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้โปรดเกล้าฯ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เข้าเฝ้ารับพระราชกระแสไปดำเนินการแก้ไขเมื่อทรงทราบว่าประชาชนในกรุงเทพฯ เดือดร้อน เพราะน้ำท่วม

ในปีนี้ เมื่อถึงฤดูน้ำหลากท่วมกรุงเทพฯ ซึ่งเกิดจากองค์ประกอบหลายอย่าง ทั้งน้ำฝน น้ำเหนือ น้ำทะเล และอื่น ๆ ประดังมาพร้อมกันอย่างรุนแรง เกินวิสัยที่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง จะตั้งรับได้ทัน น้ำได้ขังเจ็มนองเป็นบริเวณกว้างหลายเขต ท่วมถนนหลายสาย การจราจรติดขัด ประชาชนเดือดร้อนลำบากมากกว่าทุก ๆ ปีที่ผ่านมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงห่วงใย เสด็จออกตรวจสภาพน้ำท่วมเกือบจะทุกแห่งด้วยพระองค์เองหลายครั้ง ทั้งโดยเฮลิคอปเตอร์ เรือท้องแบน และรถยนต์ บางแห่งก็เสด็จลงจากรถยนต์พระที่นั่งทรงพระดำเนินตรวจตรา ได้พระราชทานพระราชดำริในการแก้ปัญหาเป็นโครงการอย่างละเอียดหลายขั้นตอนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และทรงติดตามผลอย่างจริงจัง

การที่ทรงศึกษาหาทางแก้ไข พระราชทานพระราชดำริและเสด็จออกตรวจสภาพน้ำท่วม สภาพความเป็นอยู่ของผู้ถูกน้ำท่วมด้วยพระองค์เองอย่างฉับพลันทันที นอกจากจะเป็นแรง กระตุ้นและเสริมงานรัฐบาลแล้ว ยังเป็นความอบอุ่นใจและความหวังแก่ผู้ประสบความเดือดร้อน เป็นอย่างยิ่ง ตลอดระยะเวลาที่น้ำท่วมกรุงเทพฯ คนกรุงเทพฯ เดือดร้อนลำบาก^(๑) พระบาท- สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ประทับอยู่ในกรุงเทพฯ ด้วย ทั้ง ๆ ที่โดยปกติจะเป็นช่วงระยะเวลา แปรพระราชฐาน จึงเป็นพระมหากษัตริย์คุณที่ตระหนักอยู่ในใจของทุกคนแล้วเป็นอย่างดี

ในสมัยมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ซึ่งได้เวียนมาบรรจบอีกครั้งในวันพรุ่งนี้ที่ ๕ ธันวาคม จึงขอเชิญชวนท่านผู้ฟังน้อมจิตรวมใจสรรเสริญพระบารมี ขอให้ “ผลพระคุณรักษา ปวงประชาเป็นสุขสันต์ ขอบันดาล ๘ ประสงค์ใด จงสฤษดิ์ดัง หวังวรหฤทัย จุณถวายชัย ชโย”

ออกอากาศ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

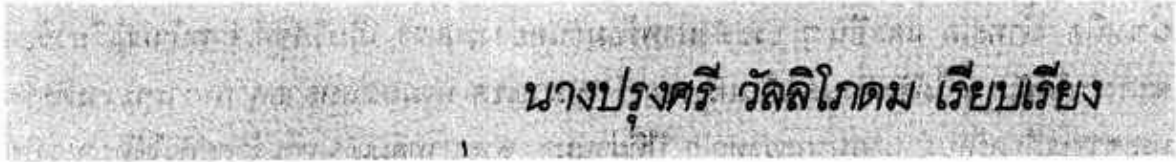
วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๖

จากหนังสือ “สติบุคคลสำคัญ” เล่ม ๕

สำนักงานส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

(๑) น้ำท่วมกรุงเทพฯ ใน พ.ศ. ๒๕๒๖ ในบางเขต เช่น เขตพระโขนง แถบมหาวิทยาลัยรามคำแหง น้ำท่วมสูงมาก และท่วมอยู่นานนับเป็นเดือน ๆ ระหว่าง ตุลาคม ถึง พฤศจิกายน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ พระราชทานเป็นสง่าแห่งแว่นแคว้น

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ปรากฏชัดเจนว่าประเทศไทยเรามีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขปกครองประเทศสืบเนื่องกันมาแต่ครั้งบรรพกาล นับตั้งแต่สร้างชาติไทยมาจนถึงปัจจุบันนี้นานถึงกว่า ๗๐๐ ปีแล้ว ดังนั้นสถาบันพระมหากษัตริย์จึงเป็นของคู่บ้านคู่เมืองและมีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับประชาชนคนไทยทุกกาลสมัย พระมหากษัตริย์หรือพระราชาทรงเป็นประมุขของประเทศ เป็นที่เคารพสักการะ เป็นผู้นำประเทศและทรงดำรงตำแหน่ง “จอมทัพไทย” เป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของปวงชนในชาติ เป็นศูนย์รวมแห่งราชการแผ่นดิน เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวให้ประชาชนทั้งมวลมีความสมัครสมานสามัคคี ซึ่งจะก่อให้เกิดพลังในการปฏิบัติกิจการทั้งปวงให้ลุล่วงด้วยดี ดังนั้นพระมหากษัตริย์หรือพระราชาทรงเป็นมิ่งขวัญของประเทศ เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นเอกราช และเป็นสง่าแห่งแว่นแคว้น

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ในเรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนึ่งว่า

“อันพระนครทั้งหลาย
กระษัตริย์คือจิตวิญญาณ

ก็เหมือนกับกายสังขาร
เป็นประธานแก่ร่างอินทรีย์”

นอกจากนั้น สมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส ได้ทรงนิพนธ์ไว้ในเรื่องกฤษณาสนน้องคำฉันท์ ว่า

“ธง ไชยอัน ใหญ่ล ในองน
ธูมาก็ปรากฏแก่กรานต์
ราชาก็ปรากฏเป็นปิ่น
สวามีเป็นศรีสวัสดิ์คี่แสดง

เป็นอาภรณ์แห่งรถยนต์
แลเดกิงระเริงแสง
นครินทร์เขตแขวง
ศักดิ์สง่าแก่นารี”

การที่ประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขปกครองประเทศเป็นเวลายาวนานนับได้ร้อย ๆ ปี จนกระทั่งทราบเท่าทุกวันนี้ ก็เพราะพระมหากษัตริย์ของไทยทรงประกอบพระราชภารกิจที่เป็นคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนชาวไทยเป็นอเนกประการ ทรงเสียดลความสุขส่วนพระองค์และมีพระราชหฤทัยที่เปี่ยมล้นด้วยพระเมตตากรุณาต่อพสกนิกร ดังจะเห็นได้เด่นชัดจากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ซึ่งได้รับพระสมัญญานามจากชาวไทยว่า “สมเด็จพระปิยมหาราช” ความตอนหนึ่งว่า

“.....การเป็นเจ้าของแผ่นดินไม่ใช่สำหรับมั่งมี ไม่ใช่สำหรับคุมเหงคนเล่นตามชอบใจ มิใช่เกลียดไว้แล้วจะไต่แก้เผ็ด มิใช่เป็นผู้สำหรับจะกินสบายนอนสบาย ถ้าจะปรารถนาเช่นนั้นแล้วมีสองทาง คือ บวชทางหนึ่ง เป็นเศรษฐีทางหนึ่ง เป็นเจ้าแผ่นดินสำหรับแต่เป็นคนจนและเป็นคนที่อดกลั้นต่อสุขและทุกข์ อดกลั้นต่อความรักและความชัง อันจะเกิดฉิวขึ้นมาในใจ หรือมีผู้ยอมเป็นผู้ปราศจากความเกียจคร้าน ผลที่จะได้นั้นมีแต่ชื่อเสียงปรากฏเมื่อเวลาตายแล้วว่าเป็นผู้รักษาวงศ์ตระกูลไว้ได้ และเป็นผู้ป้องกันความทุกข์ของราษฎร...”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ได้ทรงดำเนินรอยตามแบบอย่างสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช ในการที่จะเป็นผู้ทรงปกปักษ์รักษาพสกนิกรให้ร่มเย็นเป็นสุขและบำบัดความทุกข์ลำเค็ญของราษฎรตลอดมา เมื่อเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติก็ได้มีพระบรมราชโองการประกาศปฏิญาณพระองค์ในวันที่ทรงกระทำพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ว่า

“เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

นับตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมาก็ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจดังที่ทรงมีสัจจวาจาไว้โดยไม่บกพร่อง ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ตั้งมั่นในทศพิธราชธรรม และทรงบำเพ็ญราชสังคหวัตถุ ๔ ต่อประชาชนเป็นเนืองนิตย์ ทรงอุทิศชีวิตทั้งชีวิตเพื่อประเทศชาติและประชาชน ทั้งนี้เพราะทรงมีน้ำพระทัยที่รัก อาทรและห่วงใยอาณาประชาราษฎร์ประหนึ่งบิดามีความห่วงใยบุตรธิดา ปรากฏข้อความในพระราชหัตถเลขาถึงพระสหายเมื่อครั้งที่ยังทรงศึกษาอยู่ในยุโรป ตอนหนึ่งว่า

“.....ข้าพเจ้าได้เรียนรู้โดยการทำงานที่นี้ว่า ที่ของข้าพเจ้าในโลกนี้ คือการอยู่ท่ามกลางประชาชนของข้าพเจ้า นั่นคือ คนไทยทั้งปวง....”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงได้รับพระสมัญญานามว่า “กษัตริย์-เกษตร” เพราะทรงอยู่ที่ท่ามกลางพสกนิกร และทรงพยายามทุกวิถีทางที่จะขจัดทุกข์ บำรุงสุข ให้ราษฎรของพระองค์อยู่ดีกินดี โดยการทรงตั้งโครงการพัฒนาและช่วยเหลือประชากรเป็นจำนวนมากมายหลายโครงการ ซึ่งไม่อาจจะพรรณนาได้ในเวลาอันจำกัด ณ ที่นี้

ในฐานะองค์พระประมุขของชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวคือฉัตรแก้ว ค้ำเกล้า ค้ำกระหม่อม พระราชทานความร่มเย็นเป็นสุข และปัดเป่าทุกข์ภัยพิบัติทั้งปวงอันจะบังเกิดแก่ประเทศชาติและชาวไทยในขอบขัณฑสีมา ไซแต่เท่านั้น พระปรีชาสามารถและพระราชจริยาวัตรอันงดงามของพระองค์ยังเป็นທີ່ประทับใจชาวต่างชาติทั่วไป เมื่อครั้งที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปเจริญสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศนั้น ได้ทรงกระทำหน้าที่ทูตทางวัฒนธรรมให้แก่ประเทศไทยอย่างยิ่ง ยังผลให้ชื่อเสียงของไทยก็อังก่าจายไปทั่วโลกยิ่งกว่าครั้งใด ๆ ในประวัติศาสตร์

ประธานาธิบดี ริชาร์ด นิกสัน แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เขียนสดุดีไว้ในข้อเขียนเรื่อง “กรุงเทพฯ...เมืองอันอุดมสมบูรณ์” ซึ่งตีพิมพ์ในนิตยสารเอสไคเวอร์ ฉบับประจำเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๑๑ ตอนหนึ่งว่า

“.....พระมหากษัตริย์ของประเทศไทย ทรงเป็นที่เคารพสักการะอย่างสูงสุดของปวงชน การปกครองแบบมีพระมหากษัตริย์นี้เป็นเสมือนสายสัมพันธ์เกี่ยวโยงอดีตเอาไว้กับด้วยหลายศตวรรษ พระมหากษัตริย์พระองค์ปัจจุบันคือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งเป็นราชปนัดดาของพระเจ้ากรุงสยามในหนังสือที่หม่อมแอนนาเขียนไว้ พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระปรีชาสามารถ ทรงรอบรู้เหตุการณ์ทันสมัยยิ่งนัก.....”

นอกจากนั้น สถานีโทรทัศน์ เอ.บี.ซี. ของออสเตรเลีย ได้ถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีท่องเที่ยวประเทศไทย โดยแบ่งเป็น ๗ ตอน ๆ ละ ๓๐ นาที ได้แก่กรุงเทพฯ-เมืองฟ้าน่ายล องค์ภูมิพลปกเกล้า ผู้เชิดพุทธศาสตร์ สร้างชาติ สร้างเมือง ลือเลื่องช้างไทย งามวิไลนาฏศิลป์ จับจิตแผ่นดินทอง ภาพยนตร์ชุดนี้ได้นำออกเผยแพร่ทั่วออสเตรเลียแล้วสัปดาห์ละ ๑ ตอนติดต่อกัน ปรากฏว่าเป็นที่นิยมของชาวออสเตรเลียมาก หนังสือพิมพ์ Daily Telegraph และ The Sun ได้จัดลำดับของภาพยนตร์ชุดนี้อยู่ในประเภท ๔ ดาว โดยเฉพาะได้ลงเรื่องสดุดีพระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่าทรงอัจฉริยะในทุก ๆ สาขา ทรงเป็นพระประมุขที่เป็นศูนย์รวมใจของชาวไทย ได้เสด็จฯ ไปยังท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศเพื่อทรงให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความทุกข์ยากอย่างใกล้ชิด ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์เดียวในโลกที่

มิได้ปรากฏพระองค์เฉพาะในงานพระราชพิธีเท่านั้น แต่ทรงเข้าถึงจิตใจของประชาชน เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์เดียวที่ทรงงานหนักเพื่อประเทศชาติและประชาชนของพระองค์อย่างแท้จริง

พระราชกรณียกิจดังกล่าวที่ยกมาแสดงโดยสังเขปนี้ ได้นำเกียรติคุณมาสู่ประเทศชาติและประชาชนอย่างกว้างใหญ่ไพศาล พระองค์จึงทรงเป็นพระราชซึ่งเป็นสง่าแห่งแว่นแคว้น

ในอภิลักขิตมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม ซึ่งได้เวียนมาอีกวาระหนึ่ง จึงขอเชิญชวนประชาชนชาวไทยทั้งปวงน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณ และขอพระราชทานพระวโรกาสถวายพระพรชัยมงคล ของทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญ พระบารมีแผ่ไพศาล เป็นมิ่งขวัญของพสกนิกรทั่วราชอาณาจักร เทอญ

บรรยายออกอากาศ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๕

จากหนังสือ "สดุดีบุคคลสำคัญ" เล่ม ๔

สำนักงานส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

เสียงกู่กู่มหาเถรสมาคม :

จากพุทธศาสนิกชนคนหนึ่ง

อันวัดนั้นถือเป็นสถานที่รวมของการศึกษาและปฏิบัติธรรม
เพื่อน้อมนำการอบรมเผยแผ่ให้มนุษย์โลกมี “ธรรมปัญญา”
จนสามารถทำตนให้เป็นคนพ้นทุกข์พ้นโศกหรือพ้นจากโลกธรรม ๘ ได้
แต่วัดจะเจริญงอกงามสืบทอดพุทธเจตนาตลอดไปได้อย่างไร
ถ้าโลกธรรม ๘ โดยเฉพาะที่เป็นฝ่ายอริยกรรมณ์
ยังเป็นกลุ่มเมฆดำดั่งที่กำลังครอบงำวงการพระภิกษุสงฆ์อยู่อย่างในปัจจุบันนี้

ท่านที่เป็นพุทธธรรมทายาทที่เคารพทั้งหลาย
จงเริ่มต้นอย่างพร้อมเพรียงกันโดยหันมาสำรวจดูตัวเองซิว่า
การที่ท่านเข้ามาบวชในบวรพุทธศาสนานี้
ท่านมี “จุดประสงค์อันเป็นแก่นแท้” อะไรกันแน่
เพื่อปฏิบัติบูชาที่นำพาให้ตัวเองหมดสิ้นไปในเรื่องกิเลสต้นหาอุปาทาน
หรือเพื่อแสวงหาลาภยศสรรเสริญสุขอันเป็นฝ่ายอริยกรรมณ์
ถ้าท่านมีหิริโอตตปละและสติปัญญาพอที่จะรำลึกนึกได้ละก้อ
ก็ขอให้รีบทำการปรับปรุงแก้ไขตัวเองโดยไวเถิด
คงจะไม่เป็นการสายเกินไปเท่าใดนักดอกครับ

ผมเห็นว่าวัดวาอารามจะเจริญงอกงามสืบทอดตลอดไปได้อย่างแน่นอน
ถ้าพวกเราชาวพุทธช่วยกันคิดช่วยกันแก้ไขให้ถูกเรื่องให้ถูกปม
และจะต้องเริ่มต้นด้วยการ “วัดจริยาวัตรของผู้ที่อยู่ในวัด” เป็นลำดับแรก
คือวัดดูว่าท่านที่อยู่ในวัดทั้งหลายเหล่านั้น

ยังคงมีการประพฤติปฏิบัติที่เป็นไปตาม “พุทธทานองคลองธรรม” เพียงใด
ถ้าวัดใดยังดีอยู่ก็ต้องไม่ประมาทพยายามทำให้ดียิ่งขึ้นบริสุทธิยิ่งขึ้นต่อไปอีก
แต่ถ้าวัดไหนยังไม่ดี ก็ต้องมีการริบเร่งทำการสังคายนาปรับปรุงแก้ไขโดยด่วน
โดยไม่ควรเห็นแก่หน้าและฐานะของบุคคลใด
ทั้งนี้เพื่อธำรงไว้ซึ่งความอยู่รอดปลอดภัย
และความเจริญงอกงามอันเป็นส่วนรวมของพระพุทธศาสนา

ผมเองก็เคยได้ยินได้ฟังเกี่ยวกับการสังคายนาพระไตรปิฎกมามากมายหลายครั้ง
แต่ยังไม่เคยเห็น “การสังคายนาศุภลาภของพระภิกษุสงฆ์” อย่างจริงจังสักครั้งเดียว
ถ้าจะริเริ่มให้มี “โครงการสังคายนาศุภลาภของพระภิกษุสงฆ์”
เหมือนอย่างการสังคายนาพระไตรปิฎกบ้าง
ก็คงจะช่วยทำให้ “ระบบการบริหารตลอดจนการพัฒนาคุณภาพศุภลาภของพระภิกษุสงฆ์”
เป็นไปในทางที่เกื้อหนุนต่อความเจริญงอกงามของพระพุทธศาสนา
นับเป็นอานิสงส์ต่อมนุษยโลกทั้งในปัจจุบันและในอนาคตโดยแท้

มบุญ วงศ์นารี

หลักคุณธรรม

1. คุณธรรมในการปกครองตนเอง

๑.๑ อภุศลมูล หลักปฏิบัติดำรงชีวิตให้ละซึ่ง โลก โกรธ หลง

๑.๒ โลกธรรม ๘ หลักธรรมชาติและความต้องการของมนุษย์ คือ ลาก ยศ สรรเสริญ สุข เสื่อมลาภ เสื่อมยศ นินทา ทุกข์

๑.๓ ธรรมอันมีอุปการะมาก คือ

(๑) สติ คือความระลึกได้หรือความยังคิด

(๒) สัมปชัญญะ คือความรู้ตัว รู้ลึกในการกระทำว่าผิดหรือถูกอย่างไร

๑.๔ ธรรมอันเป็นโลกบาล คือธรรมอันเป็นเครื่องคุ้มครองโลกมี ๒ ประการ คือ

(๑) หิริ คือความละอายต่อบาป

(๒) โอตตัปปะ คือความกลัวต่อการประพฤติชั่ว

๑.๕ อิทธิบาท ๔ เป็นธรรมที่ทำให้สำเร็จความประสงค์ มี ๔ ประการ คือ

(๑) ฉันทะ คือความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น

(๒) วิริยะ คือความเพียรพยายาม

(๓) อุตตะ คือความเอาใจใส่ติดตาม

(๔) วิมังสา คือการตริตระองแก้ไขด้วยปัญญาครอบคอบมีเหตุผล

๑.๖ ธรรมอันทำให้งาม ๒ ประการ คือ

(๑) ขันติ คือความอดทนและความอดกลั้น

(๒) ไสร้อยะ คือความสงบเสงี่ยมไม่เดือดร้อนฟุ้งซ่าน

๑.๗ พหุสูตร เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องส่งเสริมให้เกิดปัญญาความรู้ มี ๕ ประการ

(๑) ความได้ยินได้รับฟังมาก

(๒) จดจำไว้ได้ขึ้นใจ

(๓) ท่องไว้ได้ด้วยวาจา

(๔) เอาใจใส่จดจ่อต่อสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมา

(๕) นำสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมาขบปัญหาคด้วยความพยายาม

๑.๘ ยอดบุรุษ เป็นหลักธรรมที่เสริมสร้างบุคคลให้เป็นผู้นำ มี ๖ ประการ คือ

- (๑) มีใจหนักแน่นในยามทุกข์
- (๒) สงบเสงี่ยมในยามสุข
- (๓) พุดจาองอาจในที่ประชุม
- (๔) ใจแกล้วกล้าในสงคราม
- (๕) แสดงความยินดีในลาภยศที่ได้รับพอประมาณ
- (๖) ตั้งหน้าพากเพียรในการศึกษา

๒. คุณธรรมในการปกครองหมู่คณะ

คุณธรรมข้อนี้เพื่อใช้แก้ไขปัญหาการปกครอง เพื่อให้เกิดความสุขความสงบ คุณธรรมในประเด็นนี้มีมากมาย เช่น

๒.๑ พรหมวิหาร ๔ เพื่อผูกใจคน

- (๑) เมตตา คือความรักและปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข
- (๒) กรุณา คือความสงสารปรารถนาจะช่วยผู้อื่นให้พ้นทุกข์
- (๓) มุทิตา คือความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี
- (๔) อุเบกขา คือการวางตัวเป็นกลาง ปกครองโดยธรรมเสมอหน้ากัน

๒.๒ สังกหัตถ์ ๔ เพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา

- (๑) ทาม คือการให้ปันสิ่งของ
- (๒) ปิยะวาจา คือการพูดจาสุภาพอ่อนโยน
- (๓) อัตถจริยา คือการบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น
- (๔) สมานัตตตา คือการวางตนเสมอต้นเสมอปลาย

๒.๓ สัปปริสธรรม เป็นคุณธรรมของผู้ดี เรียก “สัปบุรุษ” คือ

- (๑) ธมฺมญญตฺวา คือความเป็นผู้รู้จักเหตุ
- (๒) อตุตฺถญญตฺวา คือความเป็นผู้รู้จักผล
- (๓) อตุตฺถญญตฺวา คือความเป็นผู้รู้จักตน
- (๔) มตุตฺถญญตฺวา คือความเป็นผู้รู้จักประมาณ
- (๕) กาลญญตฺวา คือความเป็นผู้รู้จักเวลาอันสมควร (รู้จักกาล)
- (๖) ปริสญญตฺวา คือความเป็นผู้รู้จักชุมชน
- (๗) บุคคล ญ ญตฺวา คือความเป็นผู้รู้จักคน

๒.๔ อคติ ซึ่งพึงละเว้น ความลำเอียง ๔ ประการ คือ

- (๑) มันทาคติ คือความลำเอียงเพราะรักใคร่
- (๒) โทสาคติ คือความลำเอียงเพราะไม่ชอบ
- (๓) โมหาคติ คือความลำเอียงเพราะโง่เขลาเดือดดาล
- (๔) ภยาคติ คือความลำเอียงเพราะกลัว

๒.๕ หลักธรรมที่ใช้ผูกใจคนให้เป็นมิตร มี ๔ ประการ คือ

- (๑) สัจจ์ คือการตั้งอยู่ในความสัตย์
- (๒) ธมฺโม คือการรู้จักบาปบุญคุณโทษ ประโยชน์และมิใช่ประโยชน์
- (๓) ธิถิ คือความเพียร
- (๔) จาโค คือความยินดีในการบริจาค

๓. คุณธรรมในการปกครองประเทศ

ใช้สำหรับผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศ เช่น

๓.๑ ทศพิธราชธรรม มี ๑๐ ประการ ได้แก่

- (๑) ทาน คือการให้ ให้เพื่อบูชา ให้เพื่อสงเคราะห์
- (๒) ศีล ได้แก่ การรักษามารยาท การสำรวมกายวาจาใจให้เรียบร้อย สะอาด ดึงงาม
- (๓) บริจาค ได้แก่ การให้เพื่อเป็นการสาธารณประโยชน์ เพื่อข่มความโลภ
- (๔) อาชวะ ได้แก่ ความมีอัธยาศัยซื่อตรง ตั้งอยู่ในสุจริตธรรม จริงใจต่อประชาชน

ไม่คิดจ้อราษฎร์บังหลวง

- (๕) มัททวะ ได้แก่ การมีนิสัยอ่อนโยน มีอัธยาศัยดี รับฟังคำแนะนำนำตักเตือน
- (๖) ตปะ ได้แก่ การบำเพ็ญเพียรเอาชนะบาปกรรม ทำลายความชั่วร้าย ไม่มัวเมา

ในความสุขสำราญ

- (๗) อโกธะ ได้แก่ การไม่กริ้วโกรธ
- (๘) อวิหิงสา ได้แก่ การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น
- (๙) ขันติ ได้แก่ ความอดกลั้น ทนทานต่อกิเลสและมนุษย์
- (๑๐) อวิโรธนะ ได้แก่ การตั้งอยู่ในธรรม

๓.๒ จักรวรรดิวัตร มี ๑๒ ประการ ได้แก่

- (๑) การสั่งสอนพระราชบุตร และพระราชบุตร พระสนมกำนัลนางใน ให้ตั้งอยู่ในกุศลสมาทาน ทรงอนุเคราะห์ และพระราชทานลาภยศแก่ข้าราชการใหญ่น้อยตามคุณงามความดี

- (๒) การผูกสัมพันธ์และแสดงไมตรีกับประเทศใหญ่น้อย
 - (๓) การพระราชทานยาพาหนะอันควรแก่อิสริยยศ
 - (๔) การถือกุลแก่คฤหัสถ์ พราหมณ์ด้วยเครื่องพรตและไทยธรรม
 - (๕) การทรงอนุเคราะห์แก่ประชาชนชาวนิคมนชนบทให้เลี้ยงชีพเป็นสุข ตามวิสัย
 - (๖) การทรงสักการะสมณะ พราหมณ์ ผู้ดำรงในสมณะคุณ พราหมณ์คุณ
 - (๗) ทรงจัดให้สัตว์เนื้อ และนกสิ้นความหวาดเสียวเที่ยวไปมาโดยสุขสำราญด้วยพระราชทานอกัย ห้ามไม่ให้ใครเบียดเบียน กระทำอันตราย
 - (๘) ห้ามไม่ให้ชนทั้งหลายกระทำบาปกรรม และประพฤตินี้ไม่เป็นธรรม
 - (๙) พระราชทานทรัพย์ให้ผู้ไม่มีทรัพย์ พอเลี้ยงชีพโดยสัมมาอาชีพได้ เพื่อไม่ให้แสวงหาโดยทุจริต
 - (๑๐) การเสด็จเยี่ยมเยือนเข้าใกล้สมณะพราหมณ์คณาจารย์ ผู้สถิตในสมณะคุณ พราหมณะคุณ ตรัสถามคำบาป กุศล ให้ทราบประจักษ์ชัด
 - (๑๑) การทรงตั้งจิตวิริติ ห้ามจิตใจไม่ให้เกิดอธรรม
 - (๑๒) การทรงประหารวิสมะโลกเจตนา ห้ามจิตใจมิให้ปรารถนาลาภที่ไม่ควรจะได้
- ๓.๓ ราชสังคหัตถุ ๔ ได้แก่ คุณธรรมช่วยวางนโยบายปกครองบ้านเมือง
- (๑) สกุสมะธ คือความเป็นผู้ฉลาดปรีชา ในการพิจารณาถึงโภคผลผลิตอันเกิดในแผ่นดิน แล้วเก็บเอาแต่ส่วนแห่งสิ่งนั้น ๆ มิใช่รับเอาหมด (การบำรุงบ้านเมืองให้เจริญทางเศรษฐกิจ)
 - (๒) ปุริสเมธ คือความเป็นผู้ฉลาดในคน พิจารณาเลือกคนทำงานให้เหมาะสม
 - (๓) สมุมา ปาส คือการบริหารให้เป็นที่ถูกประสงค์ ต้องใจราษฎรโดยสงเคราะห์อนุเคราะห์ในการประกอบอาชีพของเขา
 - (๔) วาจาเปยฺย คือความเป็นบุคคลมีวาจาไพเราะ

คำแนะนำของสำนักพระราชวัง เรื่อง การตีฆวายพระพร

ด้วยได้ปรากฏว่าในงานเลี้ยงต่าง ๆ ที่เอกชนจัดขึ้น และลักษณะของงานมิได้เกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่น งานเลี้ยงฉลองการสมรสที่มีใช้การสมรสพระราชทานก็ได้มีการชักชวนให้ตีฆวายพระพรแล้วดนตรีบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีด้วย จึงมีผู้ข้องใจสงสัยว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นการถูกต้องหรือไม่ ควรที่ทางราชการจะได้ให้คำแนะนำ

สำนักพระราชวังจึงขอแนะนำว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นทรงเป็นพระประมุขและทรงเป็นที่เคารพสักการะอย่างยิ่งของทุกคนในชาติ ทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะแสดงความปรารถนาดีและแสดงความจงรักภักดีต่อเบื้องพระยุคลบาทได้ การเชิญชวนให้ตีฆวายพระพรเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เป็นการแสดงออกซึ่งความปรารถนาดีและจงรักภักดีประการหนึ่ง ทุกคนจึงย่อมมีสิทธิที่จะกระทำได้ แต่ก็ควรระมัดระวังให้การได้เป็นไปโดยควรแก่พระเกียรติยศ กล่าวคือ ถ้าจะให้มีการเชิญชวนตีฆวายพระพรก็ควรเชิญชวนตีฆ เฉพาะในงานที่จัดขึ้นเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นงานที่มีเกียรติและบรรดาผู้ไปในงานแต่งกายสุภาพ เช่น งานฉลองเพื่อความเป็นสิริมงคลหรือเพื่อความสามัคคี หรือเพื่อเป็นเกียรติแก่บุคคลหรือคณะบุคคล สำหรับงานเลี้ยงเพื่อความสนุกสนานเฮฮาระหว่างกัน โดยไม่คำนึงถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่สมควรที่จะมีการตีฆวายพระพร

พฤติกรรมผู้บริหาร ในการประชุม

ลักขณา หมั่นจักร์

งานที่นักบริหารหนีไม่พ้น ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบก็ตาม คือ การประชุม ยิ่งผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่สูง ๆ มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก มีคนเชื่อถือ ได้รับแต่งตั้งมอบหมายให้เป็นประธาน เป็นกรรมการ เป็นคณะทำงานนานาชาติ ในหน่วยงานของตนเอง และหน่วยงานอื่น ๆ มากมาย การประชุม ก็จะมีมากตามไปด้วย บางวันมีประชุมทั้งเช้าทั้งบ่าย จึงรอกจากกรรมการคณะนี้ไปประชุมคณะโน้น ทั้งในหน่วยงานเดียวกัน จนกระทั่งต่างกรม ต่างกระทรวง แถมยังมีบ่อยครั้งที่ต้องประชุมภาคพิเศษอีก คือ นอกเวลางานปกติ อาจจะเป็น เช้า เทียง และเย็น เพื่อปรึกษาหารืองานด่วนพิเศษ เรียกว่าเวลาทำงานประจำในหน้าที่ไม่มี เพราะวัน ๆ เวลาหมดไปกับการประชุม ผลก็คือ งานค้างค้ำ หรือต้องหอบไปทำที่บ้านจนตึกดิน เพราะวันรุ่งขึ้นก็ต้องประชุมต่ออีกหลายคนตลอดทั้งวันวนเวียนเช่นนี้ ไม่มีโอกาสคลี่คลายลงได้ง่าย ๆ

การประชุมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ แต่บางครั้งการเข้าประชุมบางเรื่องก็เป็นการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ เพราะการดำเนินการประชุมไม่มีประสิทธิภาพ ผู้เข้าประชุมไม่ให้ความร่วมมือ หรือบางครั้งเรื่องที่ประชุมไม่จำเป็นต้องมีการประชุมก็ได้ ผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาหลังการหรือดำเนินงานไปได้เลย โดยไม่ต้องรบกวนเวลาของคนอื่น เสียค่าเบี้ยประชุม ค่าเครื่องดื่มผู้เข้าประชุม บางที่ยังต้องทะเลาะกับคนในที่ประชุมนั้นอีก

เมื่อนักบริหารหลีกเลี่ยงการประชุมไม่ได้ โดยเฉพาะในฐานะและบทบาทหน้าที่ที่ตนเองต้องเป็นผู้นำการประชุมหรือเป็นประธานในที่ประชุมและแม้แต่เป็นเพียงผู้ร่วมประชุม ก็ควรทำหน้าที่ของตนอย่างดี เพื่อให้การประชุมได้ผลดีอย่างแท้จริง เท่าที่ผู้เขียนได้เคยเข้าประชุม และพิจารณาพฤติกรรมของผู้เข้าประชุมแล้ว เห็นว่าพฤติกรรมบางอย่างของผู้เข้าประชุม ที่ทำให้การประชุมนั้น ๆ ไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร ผู้เป็นประธานจะต้องพยายามแก้ไขหรือควบคุมสถานการณ์ให้การประชุมเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างคุ้มค่าคุ้มเวลามากที่สุด

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการประชุม

ท่านลองนึกถึงประสบการณ์การประชุมของท่าน เพื่อทบทวนดูว่า ท่านเคยพบพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง (หรือหลายอย่าง) ต่อไปนี้หรือไม่

๑. ทะลุกลางปล้อง	๒. ย่องเข้ามานอน	๓. ค้อนเข้ามูม
๔. ชุมนุมดาว "พ่น"	๕. พั่นลานบิน	๖. ผินไปต่อ

เพื่อให้ท่านเห็นภาพพจน์ดีขึ้น จะขอขยายความพอเป็นสังเขปดังนี้

๑. ทะลุกลางปล้อง

ผู้เข้าประชุมไม่น้อย ค่อนข้างจะรื้อนวิชา อยากพูดอยากออกความเห็นเสนอทุกเรื่องไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของตนหรือไม่ ใครพูดอะไรผิดหรือไม่ถูกใจ อดทนไม่ไหวต้องขอร่วมวงด้วย โดยการสอดแทรกทะลุกลางปล้อง บางที่ประธานยังไม่อนุญาตให้พูดก็ต้องเสนอตัวแทรกขึ้นมาเอง เพราะรอไม่ไหว ผู้รื้อนวิชาประเภทนี้สร้างความรำคาญอึดอัดแก่ผู้ร่วมประชุมมาก แต่เจ้าตัวไม่รู้ประธานเองก็ไม่รู้จะทำอย่างไร เพราะถึงไม่ได้อนุญาตให้พูด เขาก็แทรกพูดเอง

๒. ย่องเข้ามานอน (หรือคุย หรือทำงานอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการประชุมนั้น ๆ)

บางท่านเข้าประชุมเพราะเป็นหน้าที่ เมื่อได้รับเชิญก็เข้า นั่งฟังเขาไปเรื่อย ๆ หรือคิดเรื่องอื่นที่ผูกพันใจของตนไปพลาง ๆ จนเคลิ้มเผลอหลับใน บางรายถึงกับหลับสนิทไปจริง ๆ พอเลิกประชุม ก็ถือว่าได้เข้าประชุมเหมือนผู้เข้าประชุมอื่น ผู้เข้าประชุมประเภทนี้ ไม่ออกความเห็น ไม่ตามคำถาม ไม่มีข้อเสนอแนะ ที่ประชุมตกลงอย่างไรก็เห็นด้วย ว่าง่ายไม่มีปัญหา แต่ในแง่การให้ประโยชน์ต่อที่ประชุมไม่มีเลย เป็นที่น่าเสียดายเวลาและสติปัญญาอย่างยิ่ง

บางท่านเข้ามาเจอเพื่อนถูกใจ จะเป็นเพื่อนเก่าหรือเพื่อนใหม่ที่มีเรื่องสนใจเหมือนกัน ก็เลยเปิดการคุยเป็นการประชุมซ้อนการประชุมอีกเรื่อง เป็นจริงเป็นจังน่าสนใจของคู่สนทนา แต่ไม่เป็นประโยชน์ต่อการประชุมตามวาระประชุมและยังรบกวนคนอื่นไม่น้อย

บางท่าน (อีกประเภทหนึ่ง) ใช้โอกาสของการเข้าประชุม มาเป็นช่วงเวลาทำงาน เช่น เขียนบทความ เขียนจดหมาย ตรวจงาน ฯลฯ ท่านเหล่านี้มักไม่สนใจการอภิปรายหรือการโต้แย้งที่ไม่เกี่ยวกับงานของตน ปล่อยให้เขาพูดกันไป ตนเองก็นั่งก้มตาทำงานที่ตนนำมาทำ พอถึงวาระที่ตนจะต้องชี้แจง หรืออภิปรายก็พร้อมที่จะอภิปรายได้อย่างดี เสร็จแล้วทำงานของตนต่อไป คนแบบนี้มีประสิทธิภาพในการทำงาน แต่ถ้าหากจะใช้สติปัญญาให้เป็นประโยชน์ต่อที่ประชุม ก็จะไม่ค่อยดี แต่บางทีก็อาจเป็นเพราะเขาเบื่อก่อนที่จะพูดเพราะรู้ว่าการประชุมทุกเรื่อง พูดมากไป

ก็เท่านั้น เหนื่อยเปล่า ทำนายผลที่จะออกมาได้ล่วงหน้าอยู่แล้วโดยไม่ต้องมีการประชุม ฉะนั้นทำงานของตนดีกว่า

๓. ต้อนเข้ามูม

ท่านคงเคยพบเห็นอยู่เนือง ๆ ผู้ที่เป็น “นักโต้แหลมปีหลายสมัย” เข้าที่ประชุมที่ไหนพร้อมจะถกเถียงเอาแพ้เอาชนะในทุกเรื่อง ทุกสถานการณ์ พยายามใช้คารมโวหารหรือเหตุผลเอาชนะเพื่อให้คู่โต้ต้องจนแต้มได้่าย ยอมแพ้ไปเลย หากเจอคู่โต้ที่เป็นแหลมปีเหนือกว่า จนตนต้องจนมุมก็อาจจะยังไม่ยอมหยุดง่าย ๆ สามารถทักทายต่อไปจนได้ว่า “ผมไม่เชื่อ” คนประเภทนี้ทั้งไม่ยอมเชื่อ และไม่ยอมฟังคนอื่น เข้าประชุมที่ไหนบรรยากาศปั่นป่วน อึ้งคั่น และอาจถึงขั้นตึงเครียดได้

๔. ชุมนุมาดาว “พ่น”

พวกดาวพ่นมีส่วนคล้ายพวกต้อนเข้ามูม ตรงที่เขาคือว่าการประชุมเป็นเวทีประลองฝีปาก และฝึกวิทยายุทธ ขอให้ได้พูดก็เป็นความสุขที่สุดแล้ว การได้แสดงออกถึงความช่างพูดนี้ บางครั้งก็นำเรื่องนอกวาระการประชุม ไม่เข้าประเด็นมาพูด ดึงเรื่องที่กำลังประชุมออกไปนอกกลุ่มนอกทาง ทำให้ที่ประชุมเขวไป ยิ่งหากเป็นผู้ที่ฝีปากดี ทำให้ผู้อื่นคล้อยตาม เพลิดเพลินไปกับผู้พูดนั้นแล้ว อาจจะทำให้การประชุมนั้นล้นเหลือ ไม่กลับเข้าเรื่องตามวาระ จนเสียงานไปเลยก็มี

๕. พันลานบิน

คนประเภทนี้เปรียบเทียบได้ว่าเป็นนักบินไขว้มีมือ เพราะเขาจะพูดจาฉวัดเฉวียน วนเวียนจับจุดจับประเด็นไม่ได้ อาจจะเป็นเพราะขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเฉพาะที่กำลังพูดกันอยู่ บวกกับตนเองมีความต้องการจะพูด จะแสดงออก หรือมีเรื่องแฉงเร้นอยู่ จึงดึงเรื่องออกนอกประเด็นไป และลืมหรือไม่รู้จักหาทางสรุปกลับเข้าประเด็น จบไม่ลง เรียกว่า บินขึ้นไปพันลานบินแล้ว หาสนามบินลงไม่ได้

๖. ผินต่อไป

บางท่านก็รักการประชุมมาก รีบเข้าประชุมทุกคณะทั้งที่เวลาซ้อนกัน บางทีในวันเวลาเดียวกันมีประชุม ๒-๓ แห่ง ก็ตั้งใจไม่ได้ว่าจะงดที่ใดที่หนึ่ง เพราะเป็นห่วงเบี้ยประชุมบ้าง เพราะต้องการรักษาสถานะ (รับเป็น) กรรมการ (มากมายหลายคณะ) ไว้ จึงใช้กลยุทธ์เข้าประชุมคณะละนัด เพียงชั่วคราว แล้วผินต่อไป เนื้อหาสาระในการประชุมจึงไม่ทันได้เอาใจใส่ กังวลแต่จะไปประชุมคณะต่อไป เมื่อไปถึงคณะต่อไป ก็สายมากแล้ว ไม่ค่อยรู้ความเป็นมามากนัก กว่าจะต่อความ

ติด เวลาการประชุมก็ใกล้จะยุติแล้ว จึงไม่เกิดประโยชน์ต่อการประชุมคณะหนึ่งคณะใด เท่าที่ควร ยิ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ประธานด้วยแล้ว ผลเสียต่องานก็ยิ่งมีมากขึ้น

พฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่พบบ่อย ๆ ในการประชุมทั่ว ๆ ไป มากบ้าง น้อยบ้างต่างกันไปตามสถานการณ์ และบุคคล หากท่านเป็นประธานหรือผู้นำการประชุมก็ควรศึกษาลู่ทาง ผึก วิทยายุทธที่จะนำมาใช้ควบคุมสถานการณ์ให้ดี อาศัยความเชี่ยวชาญและไหวพริบของแต่ละท่านเป็นสำคัญ

เพื่อไม่ให้ข้อเขียนนี้ชี้เฉพาะแต่ลักษณะพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในการประชุมเท่านั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอเกร็ดเล็ก ๆ น้อย ๆ มา ณ ที่นี้ด้วย เชื่อว่าจะนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้บ้างไม่ มากก็น้อย

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการประชุม

การประชุมจะได้ผลดีหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับประธานในที่ประชุมและผู้เข้าประชุมจะมี บทบาทสร้างสรรค์ให้กับการประชุมนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด และหากผู้เข้าร่วมประชุมได้ตระหนัก ถึงข้อพึงประพฤติปฏิบัติ ดังที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ เชื่อได้ว่าการประชุมนั้น ๆ จะบังเกิดผลดีไม่น้อย ทีเดียว คือ

๑. พึงประเด็นปัญหา/การอภิปราย ข้อเสนอแนะหรือเหตุผลที่ผู้เข้าประชุมเสนออย่าง ตั้งใจ ประมวลรายละเอียดหาข้อสรุป หรือข้อยุติ พยายามเชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ เข้าด้วยกัน อันจะนำไปสู่การประสมประสานความคิดของหลาย ๆ ฝ่าย แล้วสรุปเป็นข้อเสนอแนะ ทางออก หรือ ตักตาให้ที่ประชุมพิจารณา การฟังอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการ ประชุมทุกครั้ง

๒. ตั้งประเด็นปัญหาให้ชัดเจนเพื่อให้ที่ประชุมพิจารณา ซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจ การออก คณะแนนเสียง หรือการหาข้อยุติของการประชุมนั้น อาจใช้วิธีการแยกเป็นหัวข้อย่อย ๆ เป็นคำถาม เป็นข้อเสนอแนะแล้วแต่เนื้อหาและสถานการณ์

๓. ให้ความเห็นข้อเท็จจริงหรือเหตุผลในประเด็นที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม จับ ประเด็นให้ชัด ใช้ข้อความสั้น ๆ ให้ตรงจุด

๔. ช่วยสรุปประเด็นปัญหา หรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงแนวความคิดทั้งหลาย และดึงกลับมาสู่วาระหรือหัวข้อที่กำลังพิจารณาเพื่อหาข้อยุติให้สมบูรณ์ชัดเจน

๕. พึงความคิดเห็นของทุกคนด้วยความสนใจ อย่าแสดงอาการดูหมิ่น ไร้ค่าญ เบื่อหน่าย ด้วยวิธีนี้จะทำให้ได้รับความคิดที่เป็นประโยชน์ หากจำเป็นต้องช่วยสรุปหรือเชื่อมโยงความคิด ให้ผู้เสนอความเห็นได้เสนอความคิดได้ดีขึ้น ก็ใช้วิธีการที่เสนอในข้อ (๑), (๒) และ (๔) ข้างต้น

หากที่ประชุมมีผู้ที่พร้อมจะแสดงพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์ข้างต้น ก็มั่นใจได้ว่า การประชุมนั้น จะมีคุณค่าและประโยชน์อย่างคุ้มค่า

ข้อพึงปฏิบัติของนักบริหารที่เป็นประธานหรือผู้นำการประชุม

ข้อเสนอแนะที่จะเสนอให้ท่านพิจารณาในการทำหน้าที่ประธานการประชุมก็คือ

๑. เอาใจใส่เตรียมการล่วงหน้า

ก่อนเข้าประชุม ท่านจะต้องศึกษาวาระการประชุม เอกสารประกอบการประชุม ประเด็นปัญหา เบื้องหน้าเบื้องหลังของปัญหาที่จะต้องพิจารณา ข้อมูลเกี่ยวกับคู่กรณี (หากมี) พร้อมทั้งวางแผนในการเสนอแนวความคิด ทางหนีทีไล่ เหตุผลเอกสาร รวมทั้งหลักฐานต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สามารถเสนอความคิดเห็นเหตุผลของตนได้ดีที่สุด เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานมากที่สุด หากท่านได้เอาใจใส่เตรียมมาล่วงหน้าเป็นอย่างดีแล้ว การประชุมนั้นจะเป็นไปอย่างราบรื่น และบรรลุวัตถุประสงค์ได้ง่ายขึ้นมาก

๒. รักษาเวลาในการประชุม

การประชุมแบบไทย ๆ ไม่ค่อยตรงเวลา บ้างก็เริ่มต้นช้า บ้างก็เลิกช้า และบ่อยครั้งที่พบว่าทั้งเริ่มต้นช้าและเลิกช้ากว่าเวลาที่กำหนด ผู้เข้าประชุมจะรู้สึกอึดอัดใจ บางท่านจะไปประชุมต่อจึงหาสมาธิไม่ได้ บางท่านเป็นหน่วยงานที่รออยู่ข้างหน้า บางท่านก็หิวไม่มีจิตใจที่จะฟังหรือออกความเห็น อยากให้เสร็จ ๆ ไปเสีย ซึ่งเป็นผลเสียต่อการประชุมนั้น ดังนั้นประธานที่ประชุมต้องควบคุมสถานการณ์ให้ดี รักษาเวลาเพื่อให้ทุกคนพอใจ และไม่เสียเวลาของทุกฝ่าย

๓. ต้องติดตามตรวจสอบประเมินผลอย่างใกล้ชิด

การประชุมนั้นสิ้นเปลืองมาก ดังนั้นเมื่อประชุมแล้วก็ควรจะได้มีการนำผลที่ได้จากข้อยุติหรือข้อตกลงต่าง ๆ มาทำเป็นแผนปฏิบัติดำเนินการต่อไป ด้วยเหตุนี้ประธานจึงต้องจัดให้มีการติดตามผล ตรวจสอบรายงาน และประเมินความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอและหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ทันเหตุการณ์ จึงจะได้ชื่อว่าการประชุมนั้นไม่สูญเปล่า

การประชุมเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ผู้บริหารมีหน้าที่จะต้องดำเนินการ ดังนั้นเพื่อการเป็นนักบริหารของท่านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะต้องวางแผนและดำเนินการประชุมให้บังเกิดผลที่พึงประสงค์ต่อองค์การที่ท่านรับผิดชอบนั้นอย่างดีที่สุด ●

ความจงรักภักดีต่อองค์การ : วิธีสร้างอย่างไทย ๆ

ดร. สิทธิโชค วรรณสันติกุล

วิทยาลัยครูนครปฐม

นักบริหารมืออาชีพทั้งหลายต่างก็ใฝ่ฝันที่จะได้รับความจงรักภักดีต่อองค์การจากคนที่ทำงานร่วมกันในองค์การทุกคน

เพราะถ้าสมาชิกในองค์การทุกคนหรือส่วนมากจงรักภักดีต่อองค์การของตนแล้ว เขาย่อมจะทำงานให้เต็มที่ เขาย่อมจะใช้บริการหรือสิ่งของขององค์การอย่างประหยัด รักษาวัสดุอุปกรณ์ขององค์การให้อยู่ในสภาพดีใช้การได้นาน ไม่คอรัปชั่นองค์การ

แล้วเราจะส่งเสริมให้คนในองค์การเกิดความจงรักภักดีต่อองค์การได้อย่างไร

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัฒนธรรมแบบไทยของเรา

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ได้เคยทำการวิจัยค่านิยมของคนไทยพบว่า ค่านิยมของคนไทยที่เน้นมากที่สุดได้แก่ ความกตัญญูรู้คุณ

ดังนั้นการสร้างความจงรักภักดีต่อองค์การต้องเริ่มด้วยวิธีการที่องค์การช่วยเหลือคนของตนเอง ให้สมหวังในสิ่งที่เขาต้องการ เป็นการสร้างบุญคุณให้แก่เขา

เป็นความช่วยเหลือในแบบที่ให้ด้วยน้ำใจ ไม่ใช่ให้เพราะว่าคนในองค์การเรียกร้องเอา หรือให้เพราะจำต้องให้ตามกฎหมาย

เขาจะได้ตอบแทนแก่องค์การด้วยความกตัญญู ที่องค์การมีบุญคุณกับเขา

เมื่อเป็นเช่นนี้ องค์การก็มีแนวทางที่จะมีน้ำใจให้อะไรแก่คนทำงาน แนวทางที่ว่ำนั้นคือการให้สิ่งที่คนทำงานในองค์การต้องการ

คนทำงานในองค์การต้องการอะไรเล่า? ไม่ใช่เรื่องยากเลยที่จะรู้ ความต้องการของคนเรามีมากมาย และเกิดขึ้นใหม่อยู่เรื่อย ๆ

แต่เมื่อเรารวมกลุ่มความต้องการสำคัญ ๆ ของมนุษย์เข้ามาให้เป็นหมวดหมู่ เราจะเห็นได้ว่ามีความต้องการใหญ่ ๆ เพียงไม่กี่อย่างที่มีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์

ในบทความนี้ขอจัดหมวดหมู่ความต้องการของคนธรรมดา ๆ ไว้ดังนี้คือ

๑. ความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่อย่างสุขสมบูรณ์พอควร คนเราทุกคนเมื่อเกิดมาแล้วต่างก็ต้องดิ้นรนต่อสู้ให้ชีวิตของตนอยู่รอดปลอดภัยเป็นอันดับแรก ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ได้แก่ ปัจจัยที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตอันได้แก่ อาหารและน้ำ ที่อยู่ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค นอกจากปัจจัยสี่ดังกล่าวแล้วยังมีความต้องการที่สำคัญในหมวดนี้ก็คือ ความต้องการทางเพศเพื่อการดำรงพันธุ์ต่อไป อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นความต้องการทางสรีระทั้งหมดนั่นเอง

อนึ่งยังมีความต้องการอีกอย่างหนึ่งที่ควรจะรวบรวมเอาไว้ในหมวดนี้ด้วยคือความต้องการสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิต ซึ่งได้แก่ความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่พร้อมด้วยความสะดวกสบายพอควรในอันที่จะได้ตอบสนองความต้องการทางสรีระได้อย่างพอสมควร สามารถมีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัยและมีหลักประกันว่า ในช่วงชีวิตของตนนี้ตนเองจะได้อยู่ดีมีสุขพอควรอย่างนี้จนสิ้นอายุขัย

นักบริหารองค์การจึงควรจะต้องมองตรงนี้ว่า จะจัดการตอบสนองความต้องการนี้ของคณงานในนามขององค์การอย่างไรบ้าง ช่วยเหลือเขาหรือลูกเมียเขาหรือไม่ เมื่อมีการเจ็บป่วยเกิดขึ้น เมื่อลูกเขายังเล็ก หากคนเลี้ยงยากมาก ช่วยเหลือเขาได้อย่างไรบ้าง ช่วยให้เขาได้มีบ้านอยู่อาศัยตามที่เขาต้องการได้เพียงใด ทำให้เขามั่นใจได้หรือไม่ว่าเขาจะได้รับความมั่นคงปลอดภัยในหน้าที่การงานพอควร

๒. ความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น นักจิตวิทยาชาวตะวันตกได้ทำการทดลองนำเอาคนไปอยู่ในห้องคนเดียว โดยตัดขาดจากสังคมทั้งหมด ได้ผลจากการทดลองว่า คนธรรมดาทุกคนไม่สามารถที่จะอยู่คนเดียวได้นานหลายวัน ผู้รับการทดลองซึ่งอยู่ในห้องคนเดียวเป็นเวลานาน ๆ มักจะเกิดอาการประสาทหลอนจนต้องขอยกเลิกการทดลองไปในที่สุด

นี่เป็นตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนเรามีความต้องการที่จะอยู่ร่วมกันกับคนอื่น นอกจากนั้นคนเรายังต้องการที่จะมีสายสัมพันธ์ที่มีความหมายกับคนอื่นด้วย เช่น อยากรจะเป็นมิตรกับเพื่อนร่วมงาน อยากรจะเป็นลูกที่รักของพ่อแม่ อยากรจะเป็นสามีที่น่านับถือของภรรยา อยากรจะเป็นคนที่มีชื่อเสียงดีเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ฯลฯ เป็นต้น

องค์การเปิดโอกาสให้สมาชิกได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบตัวเขาอย่างไร มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันหรือไม่ มีโครงการให้สมาชิกได้แสดงความสามารถอื่น ๆ นอกเหนือไปจากการทำงานหรือไม่ เป็นต้น

๓. คนเราทุกคนมีความต้องการที่จะเจริญก้าวหน้าในชีวิต อยากพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีและสูงค่ามากขึ้นไปเรื่อย ๆ จากความรู้น้อยไปสู่ความรู้มากขึ้น จากนิสัยเห็นแก่ตัวไปสู่นิสัยเห็นแก่คนอื่นมากขึ้น จากการไม่รู้จักตนเองไปสู่การรู้จักตนเองดีขึ้น จากตำแหน่งต่ำ ๆ ไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ฯลฯ เป็นต้น

ในส่วนนี้องค์การได้จัดให้มีการฝึกฝนอบรมพนักงานของตนอยู่เสมอหรือไม่ ทั้งทางด้านที่เป็นความรู้ในงานที่ทำ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามสมัย ความรู้และประสบการณ์ที่ควรจะมีเพื่อเตรียมตัวรับตำแหน่งหน้าที่สูงขึ้นไป และความรู้จักตนเอง รู้จักนิสัยมนุษย์ดีขึ้น

ข้อควรคิดอย่างหนึ่งก็คือ ความต้องการที่จัดหมวดหมู่เอาไว้สามประการนี้อาจจะต้องการการตอบสนองตามความเร่งด่วนแตกต่างกัน ความต้องการทางสรีระคงจะต้องได้รับการตอบสนองอย่างรวดเร็วก่อนความต้องการอย่างอื่นใดทั้งสิ้น เพราะเหตุว่ามนุษย์ทุกคนต้องการรักษาชีวิตของตนเอาไว้ก่อนสิ่งอื่นใดทั้งสิ้น เมื่อท้องหิวมนุษย์ไม่คิดถึงคุณธรรมหรือความสัมพันธ์ใด ๆ ทั้งนั้น ต้องท้องอืดก่อนจึงจะค่อยพูดถึงอย่างอื่นได้

ตรงจุดนี้เองที่ทำให้คนเราต่างกันในแง่ของความพอเพียงจากการตอบสนองความต้องการ บางคนพอเพียงกับการกินก๋วยเตี๋ยวตามร้านเล็ก ๆ พอให้อิ่มและทำงานได้ แต่บางคนอาจจะต้องมากกว่านั้นคือต้องกินอาหารตามภัตตาคารหรู ๆ จึงจะสมอยาก เป็นต้น คำสอนในพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับเรื่องของการสายกลางจึงเป็นคำสอนที่จะช่วยมนุษย์แก้ปัญหาเรื่องของความต้องการที่มากเกินไปได้ดีเป็นอย่างดี

ถ้าองค์การมีน้ำใจให้บุญแก่คนขององค์การในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญดังได้กล่าวไปแล้ว เชื่อแน่ว่าคนทำงานในองค์การคงจะต้องเกิดความรู้สึกดีบุญรู้คุณต่อองค์การขึ้นมาอย่างแน่นอนตามวิสัยของคนไทย

ข้อสำคัญสิ่งที่เป็นนิสัยของคนไทยอย่างหนึ่ง ซึ่งละเอียดอ่อนและไม่ควรมองข้ามเลยคือ คนไทยไม่ชอบการพูดทวงบุญคุณ แต่ชอบให้พูดเพราะ ๆ

ดังนั้นนักบริหารองค์การไม่ควรจะทวงบุญคุณกับคนในองค์การบ่อย ๆ แต่ควรจะพูดจาและแสดงให้คนงานเห็นถึงความอาทรห่วงใยคนทำงานในองค์การ ด้วยน้ำใสใจจริง โดยการตอบสนองความต้องการทั้งสามประเภทของคนงาน แล้วจึงจะได้ความจงรักภักดีต่อองค์การจากคนงาน

พูดไทยให้ชัดถ้อย เถิดไทย

ดุสิต เทพไพฑูรย์

ฉบับนี้ ต้องขออนุญาตขานรับคำปรารภของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ให้ดัง ๆ สักทีเถอะครับ

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้ปรารภในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีหลายครั้ง และครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๐ นอกจากนั้น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรียังได้มีหนังสือย้ำเตือนไปยังกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ เมื่อกลางเดือนมกราคมที่ผ่านมาอีกด้วย

เรื่องของเรื่องก็มีอยู่ว่า ในปัจจุบันยังมีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่บางคนมักออกเสียงตัว ร และ ล ไม่ชัด แถมยังออกเสียงคำควบกล้ำที่มี ร ล ไม่ได้ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีจึงขอให้ข้าราชการทุกคน ระมัดระวังการพูดและใช้ภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ และเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญที่สุดของชาติไทยอย่างจริงจัง

กล่าวคือ ต้องพูดให้ชัด และถูกต้อง พร้อม ๆ กันไป

จะพูดชัด แต่ไม่ถูกต้อง ก็ไม่ได้

หรือจะพูดถูกต้อง แต่ไม่ชัด ก็ไม่ได้อีก

ต้องแจ่วอย่างครบเครื่อง ว่ากันเถอะ

เรื่องการพูดไทยให้ชัดและถูกต้อง เป็นเรื่องที่ได้มีการท้วงติงกันมามากและเป็นเวลาช้านานมาแล้ว เพียงแต่ว่าผู้ท้วงติงมิได้มีตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีเท่านั้น

คนจึงไม่ค่อยน่าพา และถือว่าเป็นเรื่องเล็ก

บางครั้งผู้ท้วงติง กลับถูกกล่าวหาว่า เป็นคนจุกจิก จู้จี้ หรือหยุมหยิมไปโน่น

ผมจึงต้องกราบขอพระคุณ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี อย่างจริงใจที่ได้หยิบยกเรื่องนี้มาย้ำเตือนให้ทุกคนที่เป็นข้าราชการไทย รวมทั้งชาวไทยทั่วไปได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องเหมาะสม

หลังจากที่มีข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผมก็ได้ไปหาซื้อหนังสือที่ราชบัณฑิตยสถานพิมพ์เผยแพร่มาเล่มหนึ่ง

หนังสือเล่มนั้น ชื่อ “อ่านอย่างไร และเขียนอย่างไร”

สนนราคาแค่ ๕ บาทเท่านั้น

ถูกเหมือนได้เปล่า

ผมเปิดอ่านในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่อง “อ่านอย่างไร” ก่อน

เพราะการอ่าน กับการพูด เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสนิทแนบแน่นประดุจหัว
และก้อยของเหรียญ

อ่านแล้ว อดใจไม่อยู่ ต้องถือโอกาสนำมาถ่ายทอดเป็นบางส่วน

เพื่อให้ท่านผู้อ่านทุกท่านได้อ่านถูก และพูดถูกต่อไป เมื่อเติบโตเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่
จะได้ไม่มีปัญหา

ขอคัดเอาเฉพาะคำที่มักอ่านผิดบ่อย ๆ ก็แล้วกัน นะครับ

อักษร	คำ	อ่านว่า	มักอ่านผิด ๆ ว่า
ก	กรณี	กะ - ระ - ณี	กอ - ระ - นี
	กรณียกιο	กะ - ระ - นี - ยะ - กิด	กอ - ระ - นี - ยะ - กิด
	กรรมวิธี	กำ - มะ - วิ - ที	กำ - วิ - ที
	กรรมวิธีการ	กำ - มา - ที - กาน	กั้น - มา - ที - กาน
	กริยา	กรี - ยา	กะ - ริ - ยา
	กลวิธี	กน - ละ - วิ - ที	กน - วิ - ที
	กาลสมัย	กา - ละ - สะ - ไหม	กาน - สะ - ไหม
	กุลสตรี	กุน - ละ - ลัก - ตรี	กุน - สะ - ตรี
	เกียรติประวัติ	เกียรติ - ติ - ประ - วัต	เกียรติ - ประ - วัต
	ข	ขัดสมาธิ	ขัต - สะ - ทมาศ
ค		คณิตศาสตร์	คะ - นิต - ตะ - สาค
	คมนาคม	คะ - มะ - นา - คม	คม - นา - คม หรือ คม - มะ - นา - คม
	คุณค่า	คุน - ค่า	คุน - นะ - ค่า
	คุณวุฒิ	คุน - นะ - วุต - ติ	คุน - นะ - วุต
ม	โฆษณา	โคต - สะ - นา	โค - สะ - นา
จ	โจรกรรม	โจน - ระ - กำ	ใจ - ระ - กำ
ฉ	ฉัตรมงคล	ฉัต - ตะ - มง - คน	ฉัต - มง - คน

อักษร	คำ	อ่านว่า	มักอ่านผิด ๆ ว่า
	ฉิมพลี	ฉิม - พะ - ลี	ฉิม - พลี
	เฉลิมพระชนมพรรษา	ฉะ - เหลิม - พระ - ชน - มะ - พัน - สา	ฉะ - เหลิม - พระ - ชน - พัน - สา
บ	ขมมายู	ชน - นะ - มา - ยู	ชน - มา - ยู
	ชลประทาน	ชน - ละ - ประ - ทาน	ชน - ประ - ทาน
ฐ	ฐานันดรศักดิ์	ดา - นัน - คอน - ระ - ลัก	ดา - นัน - ดอน - ลัก
ด	ดุลงพินิจ	ดุน - ละ - ะ - พี - นิด	ดุน - ะ - พี - นิด
ธ	ธนบัตร	ทะ - นะ - บัด	ทน - นะ - บัด
บ	บุคลิกลักษณะ	บุก - คะ - ลิก - กะ - ลัก - สะ - หนะ	บุก - คะ - ลิก - ลัก - สะ - หนะ
ป	ปกติ	ปะ - กะ - ตี	ปก - กะ - ตี
	ประกาศนียบัตร	ประ - กา - สะ - นี - ะ - บัด	ประ - กาด - สะ - นี - ะ - บัด
	ประถมศึกษา	ประ - ถม - มะ - ลี - ก - สา	ประ - ถม - ลี - ก - สา
	ประวัติการณ์	ประ - หวัด - ตี - กาน	ประ - หวัด - กาน
	ประวัติศาสตร์	ประ - หวัด - ตี - สาด	ประ - หวัด - สาด
	ประสพการณ์	ประ - สบ - กาน	ประ - สบ - พะ - กาน
	ปรัชญา	ปรัด - ยา	ปรัด - ชะ - ยา หรือ ปะ - รัต - ชะ - ยา
	ปรากฏการณ์	ปรา - กค - กาน	ปรา - กค - ตะ - กาน
	ปราชัย	ปะ - รา - ไช	ปรา - ไช
	ปัจจุบันกาล	บัด - จุ - บัน - นะ - กาน	บัด - จุ - บัน - กาน
ศ	ศรุตบาท	สะ - รุ - สะ - วาด	ศรุต - สะ - วาด
	ผลผลิต	ศน - สะ - หลิต	ศน - ผลิต
	ผลิตผล	สะ - หลิต - ตะ - ศน	สะ - หลิต - ศน
พ	พรรณนา	พัน - นะ - นา	พัน - ระ - นา หรือ พัน - นา
	พรหมลิขิต	พรหม - มะ - ลี - บิด	พรหม - ลี - ขิด

อักษร	คำ	อ่านว่า	มักอ่านผิด ๆ ว่า
ภ	พระราชสาสน์	พระ - ราช - ษะ - สาด	พระ - ราช - ษะ - สาน
	พลความ	พห - ละ - ความ	พะ - ละ - ความ
	เพชรบุรี	เพ็ด - ษะ - บุ - ร์	เพ็ด - บุ - ร์
	แพทยศาสตร์	แพด - ทะ - ษะ - สาด	แพด - สาด
	ภาคทัณฑ์	พาก - ทัณฑ์	พาก - คะ - ทัณฑ์
	ภูมิประเทศ	พู - มิ - ประ - เทต	พุม - มิ - ประ - เทต
	ภูมิภาค	พู - มิ - พาก	พุม - มิ - พาก
	ภูมิสำเนา	พุม - ลำ - เนา	พุม - มิ - ลำ - เนา
	ภูมิศาสตร์	พู - มิ - สาด	พุม - มิ - สาด
	โภชนาการ	โพ - ษะ - นา - กาน	ไทด - ษะ - นา - กาน
ม	มกราคม	มะ - กะ - รา - คม	มก - กะ - รา - คม
	มนุษย์สัมพันธ์	มะ - บุค - ษะ - ษะ - ลำ - พันธ์	มะ - บุค - ลำ - พันธ์
	มรรยาท	มัน - ยาด	มัน - ระ - ยาด
	มัธยมศึกษา	มัด - ทะ - ยม - มะ - สีก - ส่า	มัด - ทะ - ยม - สีก - ส่า
ย	มูลนิธิ	มูน - ละ - นิ - ทิ	มูน - นิ - ทิ
	ยมบาล	ยม - มะ - บาน	ยม - พะ - บาน
	รสนิยม	รด - นิ - ยม	รด - ษะ - นิ - ยม
ว	ราชบุรี	ราช - ษะ - บุ - ร์	ราช - บุ - ร์
	วิจิตรศิลป์	วิ - จิต - ตระ - สิ้น	วิ - จิต - สิ้น
	วิตกจริต	วิ - ตก - กะ - ษะ - หริต	วิ - ตก - ษะ - หริต
	วิตถาร	วิต - ถาน	วิต - ทะ - ถาน
ศ	ศาสตราจารย์	สาด - ตรา - จาน	สาด - ละ - ตา - จาน หรือ สาด - ละ - ตรา - จาน
	ศาสนูปถัมภก	สา - ละ - นู - ษะ - ต้า - พก	สาด - ละ - นู - ษะ - ต้า - พก
ส	สตรี	สัด - ตรี	ละ - ตรี
	สมรภูมิ	สะ - หมอน - ระ - พุม	ละ - หมอ - ระ - พุม

อักษร	คำ	อ่านว่า	มักอ่านผิด ๆ ว่า
	สมรรถภาพ	สะ - มัด - ณะ - พาบ	สะ - หมัด - ณะ - พาบ
	สรรพสัตว์	สับ - พะ - ลัด	สับ - พะ - ลัด
	สวรรณคดี	สะ - หวัน - คด	สะ - หวัน - นะ - คด
	สังคมนิยม	สัง - คม - มะ - นิ - ยม	สัง - คม - นิ - ยม
	สังคมศึกษา	สัง - คม - มะ - ลี - ก - สา	สัง - คม - ลี - ก - สา
	สัตบุรุษ	สัด - บุ - หรด	สัด - ตะ - บุ - หรด
	สัปดาห์	สับ - คา	สับ - ปะ - ดา
	สุคติ	สุ - คะ - ตี	สุ - คะ - ตี
	เสวก	เส - วก	สะ - เหวก
	โสตทัศนอุปกรณ์	โสด - ตะ - ทัด - สะ - นะ - อุ - ปะ - กอน	โสด - ทัด - สะ - นะ - อุบ - ปะ - กอน
ห	หายนัะ	หา - ยะ - นะ	หาย - ยะ - นะ
ห	องค์าพยพ	อง - คาบ - พะ - ยบ	อง - คา - พะ - ยบ
	อักษรศาสตร์	อัก - สอน - ระ - สาด	อัก - สอน - สาด หรือ อัก - สอ - ระ - สาด
	อาชญา	อาด - ยา	อาด - สะ - ยา
	อาชญากร	อาด - ยา - กอน	อาด - สะ - ยา - กอน
	อาสาฬหบูชา	อา - สา - หะ - บู - ชา	อา - สา - ละ - นะ - บู - ชา
	อุณหภูมิต	อุ - น - หะ - พูม	อุ - นะ - หะ - พูม
	อุดมการณ์	อุ - ตม - มะ - กาน	อุ - ตม - กาน
	อุดมคติ	อุ - ตม - มะ - คะ - ตี	อุ - ตม - คะ - ตี
	อุดมศึกษา	อุ - ตม - มะ - ลี - ก - สา	อุ - ตม - ลี - ก - สา
	อุบัติเหตุ	อุ - บัด - ตี - เหด	อุ - บัด - เหด
	อุปโภค	อุ - ปะ - โภค	อุบ - ปะ - โภค
	อุปสมบท	อุ - ปะ - สม - บค	อุบ - ปะ - สม - บค
	อุปสรรค	อุ - ปะ - ลัก	อุบ - ปะ - ลัก

คำที่อ่านได้ ๒ อย่าง

คำ	อ่านว่า
คุณประโยชน์	คุณ - นะ - ประ - โยค หรือ คุณ - ประ - โทยค
เจราจา	เจน - จา หรือ เจน - ระ - จา
ชนนี้	ชน - นะ - นี้ หรือ ชะ - นะ - นี้
ชาติพลี	ชา - ทิ - พะ - ลี หรือ ชาค - ทิ - พะ - ลี
ด้วยประการฉะนี้	ด้วย - ประ - กาน - ฉะ - นี้ หรือ ด้วย - ประ - กา - ระ - ฉะ - นี้ (แต่อย่างหลังเฉพาะในการแสดงพระธรรมเทศนา)
ถาวรวัตถุ	ถา - วอ - ระ - วัต - ตุ หรือ ถา - ระ - ระ - วัต - ตุ
ทุนทรัพย์	ทุน - ษ์ หรือ ทุน - นะ - ษ์
เทศนา	เทศ - สะ - หนา หรือ เท - สะ - นา
บุรพทิศ	บุ - พะ - ทิศ หรือ บุ - ระ - พะ - ทิศ
ปรปักษ์	ป่อ - ระ - ปัก หรือ ปะ - ระ - ปัก
ผลกนิกร	พะ - สก - กะ - นิ - กอน หรือ พะ - สก - นิ - กอน
ภรรยา	พันธ์ - ยา หรือ พันธ์ - ระ - ยา
ภาชนะ	พา - ชะ - นะ หรือ พาค - ชะ - นะ
มูลค่า	มูน - ค่า หรือ มูน - ละ - ค่า
มูลฐาน	มูน - ดาน หรือ มูน - ละ - ดาน
เวทนา	เวค - ทะ - นา หรือ เว - ทะ - นา
สรรเสริญ	สัน - เสิน หรือ สัน - ระ - เสิน

แค่นี้ เห็นท่าจะพอ ขึ้นมากกว่านี้ เดี่ยวจะพาน (น หนู สะกดนะครับ ช่างเรียง) จึงเวียน
ศีระชะ เป็นบาปเป็นกรรมเปล่า ๆ

อ้อ...ขอท่านผู้อ่านกรุณาอย่าถามผมนะว่า ทำไมถึงต้องอ่านอย่างนั้น อย่างนี้

เพราะผมมิใช่ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาแต่ประการใด

ถ้าใครรู้จริง ๆ ก็กรุณาถามไปที่ราชบัณฑิตยสถาน ที่อยู่แถวสนามหลวง โนนเทอญ.

ของขวัญ ให้ยังงใจให้มีศิลป์

จุไรเฉลิม บุญไทย

บริษัทห้างร้านมีนโยบายเกี่ยวกับเทศกาลให้ของขวัญกันต่าง ๆ นานา แล้วแต่ว่าบริษัทไหนจะอู้ฟู หรือ อู้แฟบ หรืออาจจะขึ้นกับสภาพท้องถิ่นที่ตั้งของบริษัทว่าใครเขาทำกันยังงกับจะขึ้นกับว่า บริษัทนั้นทำการผลิตอะไร

เช่นในช่วงคริสต์มาส บริษัทห้างร้านมีทางเลือกได้หลายทางดังตัวอย่าง

- ตีลูกเฉย ไม่รู้ไม่ชี้ ไม่ต้องวางนโยบายใด ๆ เกี่ยวกับการนี้เลย
- ห้ามชะเลย ห้ามแจกของขวัญ
- แจกของประเภทคึกก็กระป๋อง วิทย์ทรานซิสเตอร์ให้คนงาน
- จัดงานเลี้ยงให้แล้วเหมาเอาว่า นั่นล่ะ ของขวัญ
- ให้ ส.ค.ส. ตีตบอर्डให้อ่านทั่ว ๆ กัน อาจจะเป็นปลื้ม
- ไปเลี้ยงอาหารกลางวันเด็กกำพร้า แทนที่จะให้ของขวัญคนงาน

การตัดสินใจเรื่องนี้อย่าคิดว่าไม่สำคัญ เพราะมันเกี่ยวพันถึงอะไรหลายๆ อย่าง สุขภาพจิตขวัญ กำลังใจของคนงาน สุขภาพกายของบริษัทและอื่น ๆ แต่การตัดสินใจในเรื่องนี้ไม่มีสูตรสำเร็จ ปีนี้ตัดสินใจอย่างนี้ ปีหน้าอาจเปลี่ยน บริษัทนี้ตัดสินใจอย่างหนึ่ง อีกบริษัทก็อีกอย่าง ไม่ใช่มีว ไม่ใช่หลายใจ เพียงแต่ฉลาด และปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์

หัวหน้าผู้ไม่ทำเฉยต่อลูกน้องผู้หนุนหลัง ประเสริฐ!

ถึงบริษัทจะมีของแจกพนักงานทุก ๆ คน เหมือน ๆ กัน แต่หัวหน้าที่เป็น 'จะ' ทำให้ลูกน้องผู้จงรัก และผู้อำนวยความสะดวกสบายให้เป็นพิเศษรู้สึกตัวเป็นคนพิเศษ โดยอาจจะยอมควักกระเป๋าตัวเอง (ของตัวเองนะจะ อย่าไปควักของใครเข้า) นหาของเล็ก ๆ น้อย ๆ เพิ่มให้คนรู้ใจ แต่นั่น

ลูกน้องก็คงจะสุดปลื้ม ก็คงจะรักภักดีไปจนกว่าจะมีหัวหน้าใหม่ เอ๊ย จนกว่าจะชีวาวาย ไอ้พรรคนี้มันไม่มีตำราที่ไหนบอกไว้ ขึ้นอยู่กับสภาพจิตของหัวหน้าว่ามีความคิดสุขุมนุ่มลึก เข้าถึงจิตใจใครต่อใครได้สักเพียงใด

หัวหน้าที่น่ารัก จะรู้จักคิดบ้างว่าใครน่า ดึงเรา ไม่ว่าเขาคนนั้นจะเป็นลูกน้องโดยตรงหรือไม่ใช่ลูกน้อง แต่ได้เกี่ยวข้อง จะรู้จักหาของเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้เขา อย่าง เค้กช็อกอัน คูกี้ช็อกกล่อง ลูกกวาดช็อกเม็ด เค้ก ช็อกดอง พอที่เขาจะเอาไปพูดได้บ้างว่า “จุด จุด จุด ท่านให้.. ไถ อุตส่าห์นึกถึง เจ้าประคุณ ขอให้ท่าน จุด จุด จุด” อยากบอกจึงเลยว่า ใครที่ทำอะไรไอ้ที่ไม่มีใครคิดว่าจะทำ (ที่มันดี ๆ) หรือทั้ง ๆ ที่ไม่จำเป็นจะต้องทำนะมันน่ารัก จักกะจี้หัวใจดีออก ท่านอาจจะให้ขนมคนทำความสะอาด คนแจกบัตรรด ที่ยิ้มให้ท่านทุกวัน ทุกวัน ทั้ง ๆ ที่เขาจะไม่ยิ้มก็ได้ แต่เขาก็ยิ้มหรือใครซักคนที่ทำงานอยู่เย็น ๆ และคอยทักท่านทุกวันว่า “กลับละหรือครับ”

น่ารักซะไม่มี...ถ้าผู้ใหญ่ผู้โตชกคนจะให้ของเล็ก ๆ น้อย ๆ กับผู้น้อยที่ช่วยงาน ช่วยโน่นช่วยนี่ แม้กระทั่งช่วยเปิดประตูห้อง ประตูรถให้เป็นประจำ โดยมีการ์ดเล็ก ๆ เขียนข้อความว่า “ขอบคุณในความช่วยเหลือที่มีเสมอมา” แล้วเซ็นชื่อ สด ๆ เป็นเราคงใส่กรอบไว้เลย แขนงข้างฝา

ลูกน้องจะให้ของขวัญหัวหน้า

ลูกน้องไม่ควรจะให้ของขวัญหัวหน้าเลยรู้มั๊ย ยกเว้นว่าจะสนิทสนมกันมานานนับถือกันเป็นญาติไปโน่นเลย เพราะหัวหน้าที่ดี ๆ ปกติจะรู้สึกยังไง ยิ่งใจ ไม่รู้ที่จะรับของขวัญจากลูกน้อง ทำหน้าไม่ถูก โดยเฉพาะหัวหน้าใครก็ไม่รู้เอ็งเอ๊ย ที่ไม่เคยให้อะไรลูกน้องเลย ยกเว้นให้งาน แต่ก็มิช้อยยกเว้นอีกล่ะนะ ก็ไม่น่าจะเป็นอะไร ถ้าหากของที่จะให้จะเป็นขนมอร่อยฝีมือลูกน้อง จากครัวลูกน้อง หรือจะเป็นกุหลาบจากสวนข้างบ้าน อู๊ป ปู๊ฟ ผิด! สวนของบ้านลูกน้องเอง (ของแสดงน้ำใจใจละจะ ไม่แสดงอย่างอื่น)

อย่างไรก็ตาม ลูกน้องที่หลีกเลี่ยงที่จะให้ของแพง ๆ แก่หัวหน้า (ใช้เองยังไม่เคยใช้ขนาดไหนเนี่ย!) อย่าติกว่า สำหรับหัวหน้า หากเจอลูกน้องใจดีให้ของแพงก็อย่ารับเลย ไม่ดีหรือกตอปฏิสรรคอย่างรับ ๆ อู๊ยปู๊ฟผิดอีก! อย่างลับ ๆ เป็นนัย ๆ ไปดีกว่าว่า “ลูกน้องจำ มมารับของนี้ไว้ไม่ได้หรอก (แม้จะอยาก) คุณน่ารักมากเลยที่อุตส่าห์เอามาให้ แต่มันเป็นของที่ราคาสูงมากเกินไป (ขอเปลี่ยน) ให้มคินให้คุณเถอะนะ อย่างไรก็ตาม มขอบอกว่ามชอบซึ่งในน้ำใจของคุณมากจริง ๆ เลยทีเดียวเชียว”

เลขาฯ กับ เจ้านาย แลกของขวัญกัน

ไม่มีกฎว่า เลขาฯ จะต้องให้ของขวัญเจ้านาย แต่เลขาฯ อาชีพอยู่กันมานานเต็มที และผูกพันกับทั้งเจ้านายและครอบครัวเจ้านายอาจจะให้ของขวัญก็ได้ แต่ควรจะเป็นของกลาง ๆ ไม่เป็น

ส่วนตัว และไม่ชวนให้คิดไปในทางส่วนตัว เช่น อาจจะให้โบนัสชดเชยตอนวันเกิด หรือปีใหม่ (ถ้ารู้ว่าเจ้านายชอบโบนัส) หรือหนังสือเกี่ยวกับบุคคลที่นายชื่นชม กับอาจจะเป็นซีดี ถ้าเจ้านายชอบซีดี หรืออะไรซักอย่างที่เป็นฝีมือของหลายๆ เอง

ส่วนเจ้านาย จะให้ของขวัญหลายๆ ก็ขึ้นกับอะไรหลายๆ อย่าง เช่น ความนมนานที่ได้ทำงานร่วมกันมา หรือความรับผิดชอบที่หลายๆ แยกได้ว่าหนักซักแค่ไหน กับขึ้นอยู่กับความสำคัญหรือฐานะของตัวเจ้านายในบริษัทด้วย ถ้าคุณหลายๆ กำลังเดือดร้อนเงินทอง (ก็ดูจากค่าโรงพยาบาล ค่าเทอมลูก ฯลฯ) ก็เซ็นเช็คให้ซะเลยไม่น่าเกลียดหรอก ถ้าไม่เห็นคุณหลายๆ เดือดเนื้อร้อนใจเรื่องอะไรเป็นพิเศษ ก็ให้เป็นของขวัญ หรือให้เป็นบัตรของขวัญเซ็นทรัลก็น่ารักมาก หรือจะของโรบินสัน หรือของทีไหน ๆ ที่รู้ว่า คุณหลายๆ ชอบไปซื้อ

เคล็ดลับนิดหน่อยสำหรับเจ้านายที่จะให้ของขวัญหลายๆ คุณหลายๆ นะมักจะคิดว่าปีนี้จะได้ของดีกว่าปีก่อน และปีหน้าจะได้ของดีกว่าปีนี้ ซึ่งมันก็ควรจะเป็นนั้น เพราะฉะนั้นเจ้านายอาจจะเริ่มจากของที่มีราคาพอสมควร (ต่ำไปก็น่าเกลียด) แล้วค่อย ๆ เพิ่มอย่างมีลีลาสง่างาม ขึ้นเริ่มจากของแพง ๆ กว่าที่จะเกษียณจึงไม่รู้ด้วยนา หรือจะยอมหมดสง่า ให้ของน้อยกว่าปีก่อน เสียเท่ห์หมด

กับถ้าเจ้านายมีเด็ก ๆ (เขาหมายถึงลูกจ๊ะ) แล้วเด็ก ๆ ขอบมาเดินแรงเดินกาให้คุณหลายๆ เอาใจ เจ้านายก็กรุณาอย่าลืมให้เด็ก ๆ มีของขวัญน่าเอ็นดูให้คุณหลายๆ เขาด้วยก็จะเป็นพระคุณนะคะ บำรุงจิตใจ

เหนือกว่าอะไรทั้งหมด ไม่ว่าจะของขวัญอะไร น่าใจ และความผูกพันสำคัญที่สุด ของขวัญที่บริษัทจะต้องแจกให้ลูกค้าย่อยและรายใหญ่ทุก ๆ ปี บริษัทคงจะต้องแจกของขวัญให้บุคคลต่าง ๆ ทั้งผู้ซื้อ ผู้ขาย ทนายความ นายธนาคาร บริษัทโฆษณา โฆษณา จีปาดะ กับผู้ตรวจบัญชีอีกล่ะ อันว่าของขวัญที่จะให้นั้น ไม่ต้องแพงซักเท่าไรนักหรอก แต่คอยดู ๆ ให้ออกมาในรูปแบบ “แหม! รสนิยมดีดี” น้อยก็แล้วกัน แล้วก็ควรจะ

- เศษตา (คือกระดาษห่อของขวัญก็สวย ห่อก็สวย สวยจนไม่อยากจะ จนแล้วจนรอด ก็อาจจะไม่รู้ว่าเป็นของขวัญอะไร)
- กล่อง ขวด ถ้วย หรืออะไรก็ตามที่เป็นภาชนะใส่ของขวัญ ก็ให้งามจนทิ้งไม่ลง เอาเก็บไว้ใส่คลิป ใส่ปากกา จะได้กินใจอยู่นาน ๆ เหยหน้าขึ้นก็เห็น ลืมตาขึ้นก็เห็น ไม่มีวันลืมกันซะบ้างเลย
- ของที่ให้ควรจะเป็นอะไรที่บอกเป็นนัย ๆ ว่า บริษัทฉันทำเองแหละ หรือบริษัทฉันให้บริการด้านนี้อยู่ เช่นนี้เป็นต้น
- มีคุณค่า หรือคุณภาพดีกว่าของปีก่อน บอกเป็นนัย ๆ อีกว่า พียงไปได้สวย ปี 31 ก็ยังแจ๋ว

- ผู้บริหารของบริษัทเขียนคำอวยพรในการ์ดด้วยลายมือ หรืออะไร ๆ ที่ดูเหมือนลายมือจริง ๆ หรืออะไรที่ทำให้ผู้รับไม่รู้สึกรู้ว่าเป็น ๑ ใน ๑๒ ที่ได้รับของ (ให้กันเป็นโหล) ใช้โลโก้ของบริษัท (ตรา, ยี่ห้ออะไร) พะหลงไปบนของขวัญที่จะให้ อย่าใหญ่โตนักนะจะมันจะเบื่อบะ เอาแค่ตัวเล็ก ๆ แต่งดงาม ประณีต จนคนต้องเฟ่งดูว่า เอ๊ บริษัทอะไรนะทำสวยจัง ความประณีตของโลกี้ ปกติจะทำให้ใครก็ตามที่ได้เห็นประทับใจ และ (หลง) เข้าใจว่าบริษัทนี้ประณีต ก็มีรสนิยมกันหน่อย

แล้วจะให้อะไรกันดี

ของกิน เป็นของขวัญที่เท่หมาก เพราะถึงจะแพงยังไง มันก็ยังมองไม่เหมือนของติดสินบน (ความจริงติด) ให้ใครไปแล้ว เขาก็คงไม่ได้เก็บไว้กินคนเดียว แจกลูกและเมีย ๆ เอ๊ย เมียและลูก ๆ กินกันอร่อยลื่นติดใจ กล่าวขวัญกันไม่รู้จักลืมซะที บางทีต้องทำเป็นติดต่อธุรกิจเพื่อจะหลอกถามว่า ขนมซื้อที่ไหน ฮ่า ฮ่า...

สุราเมรัย เห็นให้ง่าย ๆ อย่างนี้เดอะ มีผลกระทบบกระแทกไม่รู้ตั้งเท่าไร นี่เอาอย่างไม่พูดถึงศีล ๕ ข้อ ๕ แล้วนา มันง่ายออกจะตายไปกับการที่จะสั่งลูกน้องว่า “เอาขวดทำให้คุณวิชิต แก่หีบหนึ่งซี” แต่เมื่อโชคไม่ดีเพราะคุณวิชิตแกชอบดื่มสก๊อตชวิสก็ แก่ก็คงจะยกโหล่กระดืบหนึ่ง และรำพึงว่า ‘วันหลังดูเห็นจะต้องจัดงานเลี้ยง จะได้ใช้โหล่เหล่านี้ให้หมด ๆ’ หรือแกอาจจะนึกในใจว่า ‘โหล่จ๋องมันคงชอบใจแน่ เวลามาบ้านที่บ้าน’ แต่การณื่ก็เปลี่ยนไปถ้าหากเปลี่ยนขวดเก่าหีบนั้นไปเป็นสก๊อตชวิสก็ คุณวิชิตแกจะต้องชื่นชมอย่างไม่รู้จบว่าบริษัทนี้ดีเลิศ สนอกสนใจลูกค้าซะไม่มี รู้กระทั่งว่าชอบดื่มอะไร นอกจากรู้ว่าชอบแล้วยังให้ของที่ชอบด้วย (บางคนรู้ก็ทั้งรู้ว่าชอบอะไร แต่แกลังทำเฉยซะงั้นแหละ)

ไวน์ เขาว่าน่าให้มากกว่าเหล้า เพราะใช้ได้กว้างขวางกว่า คือถึงตัวผู้รับจะไม่ได้กินเอง เขาอาจจะเลี้ยงแขกที่บ้านตอนอาหารเย็น หรือเลี้ยงรับรอง โดยไม่ต้องไปทำวิจัยว่าใครชอบกินอะไร เบอร์กันตีไวน์ หรือ บอร์โดไวน์ เพราะไวน์คือของขวัญสำหรับแบ่งกันกินอยู่แล้ว ให้ไวน์ชั้นดี ชักขวด ใคร ๆ ก็ถูกใจ

แชมเปญ เป็นเครื่องหมายแห่งการเฉลิมฉลอง เนื่องในโอกาสพิเศษ แต่มีข้อแม้ว่าจะต้องเป็นแชมเปญชั้นดี ถ้าไม่มีทรัพย์จะซื้อแชมเปญชั้นดีละก็ เขาว่ากันว่าซื้อไวน์ชักขวดยังจะดีซะกว่า

คอนญัค (บรันดี) หรือเครื่องดองของเมาที่เอาไว้จิบหลังอาหารก็ไม่เลว เพราะพวกนี้ไม่ค่อยต้องสืบว่าใครมีรสนิยมยังไง เพราะเจ้าของบ้านมักเอาออกมาเลี้ยงแขก ได้ไปก็มีโอกาสใช้บ่อย ๆ แต่ยังไงก็พยายามอย่าให้ของเมานี้กับคนที่ชอบอยู่บ้านเงียบ ๆ เพราะมันจะยืนเป็นหลักให้ฝุ่นเกาะไปนานเชียว

กับจำไว้อีกนิดว่าอย่าเผลอไปให้เหล่ากับคนที่ยังไม่มีสิทธิตีหมัดเหล่าตามกฎหมาย หรือ คนที่ไม่ตีหมัดโดยธรรมชาติ ไม่ต้องไปเผื่อ เผื่อว่าเขาจะเลี้ยงแขกอะไรเงี้ย อย่าลำบากเลย กับ เวลาจะให้เหล่าใครขอเถอะ อย่าเอาไปให้ที่ทำงาน ส่งตรงไปบ้านเลยนะคะ

ของใช้ในบาร์เหล่า

อยากให้ของขวัญชนิดแจ่มแจ้ง ก็ให้กระทำการสอดส่องไปตามบาร์เหล่าของลูกค้า หรือ ของเพื่อน จะเลือกแอบดูที่บ้าน หรือที่ทำงานก็ได้ตามถนัด บางทีที่เปิดขวดอาจจะเก่าไปแล้ว สนิม เ خرอะ มีดเล็ก ๆ อาจจะไม่มี หรือถ้าแก้วไม่เข้าชุดกัน แก้วเหล่าซึกชุดก็ไม่เลวนักหรอก หรืออาจจะเป็น

- ถาดเสิร์ฟเหล่ามีขอบด้วยนะ กันแก้วเลื่อนตก
- เขี่ยอกแก้วเล็ก ๆ ไว้ใส่น้ำ
- เขี่ยอกใส่มาร์ตินี่พร้อมที่คน
- เขี่ยอกน้ำแข็ง
- ที่คั่นน้ำแข็ง
- มีดและเขียงเล็ก ๆ สวย ๆ ไว้ฝานมะนาว
- ที่กรองเวลาผสมคืออกเทล
- จานรองแก้ว
- ผ้าหรือกระดาษเช็ดมือ เช็ดปาก
- ที่แช่ไวน์
- ที่หุ้มขวดไวน์
- แก้วเหล่า และแก้วน้ำเผื่อใช้เวลามีงานเลี้ยง

ของขวัญสำหรับคนพิเศษ นอกเหนือจากนมตราหมี
โดยเฉพาะสำหรับคนพิเศษที่เพิ่งเข้าสู่ระดับนักบริหาร

เครื่องคิดเลขพก

ปฏิทินตั้งโต๊ะทำด้วยหนังแท้

ปฏิทินพก

ปากกา และดินสอชุดสวย

ชุดปากกาตั้งโต๊ะ

ดิฉันนารีและเทอร์ซอร์สเข้าชุดกัน
ที่เสียบปากกา และใส่เครื่องเขียนประเภทคียบิ ยางลบ ฯลฯ
สมุดฉีกทำด้วยหนังแท้
กล่องใส่นามบัตร
ชุดแจ้ง : กระเป๋าเอกสาร
หนังสือเกี่ยวกับเทคนิคการบริหารเล่มล่าสุด
สมาชิกหนังสือพิมพ์ หรือวารสารธุรกิจ
สมาชิกคลับสุขภาพ

สำหรับคนพิเศษที่เป็นนักเดินทาง

กระเป๋าใส่ของที่เข้าชุดกับใบที่เรามีอยู่
สัญญาณเดือนคว้นสำหรับพกติดตัว
กระเป๋าที่พับให้เล็ก ๆ ได้
เตารีดเดินทาง
ร่มพับได้ ๒ ตอน, ๓ ตอน
กระจกเครื่องสำอาง, กระจกโกนหนวด
ดิฉันนารีภาษาต่างประเทศ
ของหนังใส่นั่งเรือเดินทาง
ที่เป่าผมพับได้ ใ้ถ่าน
วิทยุ-นาฬิกาปลุกใช้ถ่าน
เครื่องคิดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา
ฟิล์มใช้กับกล้องที่เรามี
เครื่องสำอาง อุปกรณ์อาบน้ำชุดเล็ก
ถุงใส่รองเท้า
ชุดปฐมพยาบาลชุดเล็ก
ป้ายติดกระเป๋า พร้อมชื่อที่อยู่
ชุดเครื่องเย็บ
สบู่ล้างหน้าดี ๆ พร้อมกล่อง
ไดอารี่สำหรับจดเวลาเดินทาง
สมุดจดชื่อที่อยู่
บัญชีวันหยุดของประเทศต่าง ๆ จะได้กะการนัดหมายถูก

นโยบายของบริษัทที่ห้ามรับของขวัญ

บางบริษัทห้ามขาด มิให้ใครก็ตามทั้งผู้บริหาร และไม่ใช่ผู้บริหารรับของขวัญจากใครก็ตามที่มีความเกี่ยวข้องกันในทางธุรกิจ เพราะกลัวว่าจะเป็นบุญเป็นคุณที่ต้องทดแทนกันในภายหลัง ถ้าตั้งใจยังงั้นจริง ๆ ผู้บริหารจะต้องทำบันทึกแจ้งเวียน หรือ ประกาศในจุลสาร เพราะเรื่องพรรคนี้นะ ลืมง่ายจะตายไป แล้วมันน่าลืมออก

เรื่องนโยบายการรับของขวัญนี้จะว่าไปมันเป็นเรื่องใหญ่ หลาย ๆ บริษัทได้ยกขึ้นมาเป็นประเด็นถกเถียงหาข้อตกลง ซีเรียสนะจ๊ะ

กับอย่าลืมนะว่ามีคนบางคนชอบเป็นผู้ให้ เป็นมาแต่กำเนิด นิดนึ่งก็ได้คิดจะติดสินบน แล้วพวกนี้แหละค่อนข้างจะเป็นคนอารมณ์อ่อนไหว กระทบนิคกระทบหน้อยละเป็นไปไม่ได้ ไม่ยอมรับของขวัญของเขาละ ต้องใช้เหตุผลดี ๆ ไม่งั้นจะเสียเพื่อน เสียลูกค้า จะหาว่าหล่อไม่เตือน

การรับของขวัญ รับผิดชอบต่อศีล

ส่วนหนึ่งของการเป็นผู้มีมารยาทงาม คือการทำหน้าที่ถูกเวลาของขวัญ จะต้องทำหน้าที่ชื่นชม ยิ้มกว้าง แม้ว่าเมื่อเปิดของขวัญออกดูจะเห็นผ้าพันคอสีส้มแซ่ดสะท้อนแสงอีกต่างหากที่คุณไม่รื้อเลยแม้แต่นาทีเดียวที่จะแขวนมันไว้ในชอกลิคที่สุดของตู้เก็บเสื้อผ้า ด้วยกลัวว่ามันจะพาให้คุณเสียภาพพจน์ คือการพูดว่า "สวยจริง ๆ เลย" พร้อมกับทำหน้าที่ชื่นชม เมื่อมีคนให้ปฏิทินตั้งโต๊ะทำจากหนังแท้แก่คุณ คือการยิ้มรับอย่างอบอุ่นและยินดีเมื่อมีคนให้ดิกชันนารีสำหรับใช้ในที่ทำงาน ดิกฯ ที่หุ้มด้วยปกหนัง มีตราบริษัทผู้ให้เดินทองตัวบ่อเริ่ม หลับตาก็แทบจะมองเห็น มันอาจจะมีการเสแสร้งอยู่บ้าง ความสุภาพและการรักษาน้ำใจบัญชาให้คุณต้องบอกว่า คุณชอบในสิ่งที่คุณไม่ชอบ

อย่างไรก็ตามเมื่อคิดถึงน้ำใจที่ให้แก่กัน มันอาจจะทำหน้าที่ทำตาได้ง่ายกว่าดูของละครมัง อย่างไรก็ตามอีกที ถ้าคุณคิดว่า ของที่ได้รับเป็นของที่ด้อยคุณภาพ ก็อย่าไปยกยอของนั้นในการ์ดขอบคุณ เพียงเขียนขอบคุณผู้ให้ "สำหรับน้ำใจ และความระลึกถึงที่มีให้" แค่นั้นก็พอ แต่หากชอบของที่ให้ ยิ่งถ้าเป็นของที่ผลิตจากบริษัทผู้ให้เอง ก็อย่าลืมเขียนชมของนั้นอย่างจริงจัง ๆ ให้สุดฤทธิ์ไปเลย ถูกใจเป็นอันขาดเชียวนะแหละ

แปลจาก *The Art of Business Gift-giving*

โดย *Letitia Baldrige* จากหนังสือ *World Executive's Digest* ฉบับ *December 1987*

ภาษา อังกฤษ...

» ฉบับราชการ «

3 งานการคมนาคม การขนส่ง และการติดต่อสื่อสาร

COMMUNICATIONS AND PUBLIC INFORMATION GROUP

รหัส CODE	ชื่อตำแหน่ง POSITION TITLE	ระดับ LEVEL
๓-๐๑๐	นักวิชาการขนส่ง <i>TRANSPORTATION OFFICER (3)</i>	๓-๑๐
๓-๐๒๐	เจ้าหน้าที่ขนส่ง <i>TRANSPORTATION OFFICER (1)</i>	๑-๖
๓-๐๒๑	เจ้าพนักงานขนส่ง <i>TRANSPORTATION OFFICER (2)</i>	๒-๖
๓-๐๒๒	เจ้าหน้าที่บริหารงานขนส่ง <i>TRANSPORTATION ADMINISTRATOR</i>	๕-๘
๓-๐๓๐	เจ้าพนักงานนำร่อง <i>SHIP PILOT OFFICER</i>	๖-๘
๓-๐๔๐	เจ้าพนักงานตรวจท่า <i>HARBOUR INSPECTOR</i>	๓-๘
๓-๐๕๐	นักเดินเรือ <i>NAVIGATOR</i>	๓-๘
๓-๐๖๐	นายเรือ <i>CAPTAIN</i>	๑-๖
๓-๐๗๐	นายท้ายเรือ <i>HELMSMAN</i>	๑-๓

รหัส <i>CODE</i>	ชื่อตำแหน่ง <i>POSITION TITLE</i>	ระดับ <i>LEVEL</i>
๓-๐๘๐	เจ้าหน้าที่เครื่องหมายการเดินเรือ <i>NAVIGATION REGISTRATION OFFICER</i>	๓-๖
๓-๐๙๐	เจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ <i>AIR TRAFFIC CONTROLLER</i>	๑-๖
๓-๑๐๐	นักบิน <i>AVIATOR</i>	๑-๖
๓-๑๑๐	นักวิชาการสื่อสาร <i>COMMUNICATIONS TECHNOLOGIST</i>	๓-๑๐
๓-๑๒๐	เจ้าหน้าที่สื่อสาร <i>COMMUNICATIONS OFFICER (1)</i>	๑-๖
๓-๑๒๑	เจ้านักงานสื่อสาร <i>COMMUNICATIONS OFFICER (2)</i>	๒-๖
๓-๑๒๒	เจ้าหน้าที่บริหารงานสื่อสาร <i>COMMUNICATIONS ADMINISTRATOR</i>	๕-๘
๓-๑๓๐	เจ้าหน้าที่โทรคมนาคม <i>TELECOMMUNICATIONS OFFICER</i>	๑-๖
๓-๑๔๐	เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์โทรเลข <i>POST & TELEGRAPH OFFICER</i>	๑-๘
๓-๑๕๐	บุรุษไปรษณีย์โทรเลข <i>POSTMAN</i>	๑-๓
๓-๑๖๐	ผู้ตรวจการสื่อสาร <i>COMMUNICATIONS INSPECTOR</i>	๕-๖
๓-๑๗๐	นักวิชาการประชาสัมพันธ์ <i>PUBLIC RELATIONS TECHNICAL OFFICER</i>	๓-๑๐
๓-๑๘๐	เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ <i>PUBLIC RELATIONS OFFICER (1)</i>	๑-๕
๓-๑๘๑	นักประชาสัมพันธ์ <i>PUBLIC RELATIONS OFFICER (3)</i>	๓-๗

รหัส CODE	ชื่อตำแหน่ง POSITION TITLE	ระดับ LEVEL
๓-๑๘๒	เจ้าหน้าที่บริหารงานประชาสัมพันธ์ <i>PUBLIC RELATIONS ADMINISTRATOR</i>	๕-๘
๓-๑๙๐	เจ้าหน้าที่การข่าว <i>INTELLIGENCE OFFICER (1)</i>	๑-๕
๓-๑๙๑	เจ้าพนักงานการข่าว <i>INTELLIGENCE OFFICER (2)</i>	๒-๕
๓-๑๙๒	นักการข่าว <i>INTELLIGENCE ANALYST</i>	๓-๘
๓-๑๙๓	เจ้าหน้าที่บริหารงานข่าว <i>INTELLIGENCE ADMINISTRATOR</i>	๕-๘
๓-๒๐๐	ผู้สื่อข่าว <i>NEWSMAN</i>	๓-๗
๓-๒๐๑	ผู้รายงานข่าว <i>REPORTER</i>	๑-๕
๓-๒๑๐	ผู้เรียบเรียงเอกสาร <i>EDITOR</i>	๓-๘
๓-๒๒๐	ผู้จัดรายการ <i>PROGRAM PRODUCER</i>	๓-๘
๓-๒๓๐	เจ้าหน้าที่กระจายเสียง <i>BROADCASTING OFFICER</i>	๓-๖
๓-๒๓๑	ผู้ประกาศ <i>ANNOUNCER</i>	๑-๕
๓-๒๔๐	เจ้าหน้าที่เผยแพร่ <i>DISSEMINATION OFFICER (1)</i>	๑-๖
๓-๒๔๑	เจ้าพนักงานเผยแพร่ <i>DISSEMINATION OFFICER (2)</i>	๒-๖
๓-๒๔๒	นักวิชาการเผยแพร่ <i>DISSEMINATION OFFICER (3)</i>	๓-๑๐

รหัส CODE	ชื่อตำแหน่ง POSITION TITLE	ระดับ LEVEL
๓-๒๔๓	เจ้าหน้าที่บริหารงานเผยแพร่ <i>DISSEMINATION ADMINISTRATOR</i>	๔-๘
๓-๒๕๐	เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา <i>AUDIO-VISUAL OFFICER (1)</i>	๑-๔
๓-๒๕๑	เจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษา <i>AUDIO-VISUAL OFFICER (2)</i>	๒-๕
๓-๒๕๒	นักวิชาการโสตทัศนศึกษา <i>AUDIO-VISUAL OFFICER (3)</i>	๓-๘
๓-๒๕๓	เจ้าหน้าที่บริหารงานโสตทัศนศึกษา <i>AUDIO-VISUAL ADMINISTRATOR</i>	๕-๘
๓-๓๖๐	เจ้าหน้าที่สื่อสารการบิน <i>AVIATION COMMUNICATIONS OFFICER</i>	๑-๘

บริษัท ประชาชน จำกัด

แผนกการพิมพ์

๓๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม กรุงเทพฯ โทร. ๒๓๔-๒๐๖๒, ๒๓๕-๐๓๘๙

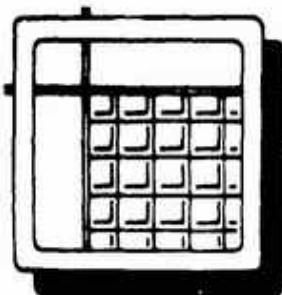
รับผลิตสิ่งพิมพ์คุณภาพดีทุกประเภท ด้วยระบบออฟเซ็ท

ดำเนินงานเองทุกขั้นตอน ทำแบบ ถ่ายฟิล์ม ทำเพลท จนถึงพิมพ์

รวดเร็ว ทันเวลา ราคาเขา

รับเรียงตัวด้วยระบบคอมพิวเตอร์ฟิค ไทย-อังกฤษ สูตรคำนวณ และสูตรเคมี

มีหนังสือกายบริหารและบริหารจิตแจกฟรี ขอที่ได้ บริษัท ประชาชน จำกัด

กฎหมายและระเบียบใหม่ พร้อมคำอธิบาย

คำอธิบาย

หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี

การกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องนี้มีเหตุผลอย่างไร

เหตุผลในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีข้าราชการ นั้น สืบเนื่องมาจากเดิม ก.พ.ได้กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการไว้ตามกฎหมาย ก.พ.ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๙) แต่ไม่มีหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินที่จะช่วยผู้บังคับบัญชา และหัวหน้าหน่วยงานพิจารณาเพื่อประกอบการตัดสินใจการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ก.พ.จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานนี้ขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยผู้บังคับบัญชาในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี และเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลอื่น ๆ

หลักเกณฑ์ฉบับนี้มีสาระสำคัญอย่างไร

หลักเกณฑ์ฉบับนี้มีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้มีแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยมี ๖ รายการที่ผู้บังคับบัญชาต้องประเมิน คือ คุณภาพงาน ปริมาณงาน ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การรักษาวินัย ความอดุสาหะและความรับผิดชอบ

๒. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งให้มีการประเมินผลงานปีละ ๒ ครั้ง โดยให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงและผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งเป็นผู้ให้ความเห็นชอบ หรือส่วนราชการอาจตั้งเป็นรูปคณะกรรมการช่วยพิจารณาก็ได้ สำหรับผลการประเมินให้มี ๔ ระดับ ส่วนผู้ที่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนผลการประเมินต้องอยู่ในเกณฑ์ปกติ ส่วนผู้ที่ได้รับการเลื่อนเงินเดือนเกินกว่า ๑ ขั้น ผลการประเมินต้องอยู่ในเกณฑ์ดีหรือดีเด่น

สำหรับผลการประเมินนั้นให้ส่วนราชการนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องการพัฒนาและแต่งตั้งข้าราชการด้วย ทั้งนี้ให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๒ เป็นต้นไป

(สำเนา)

ที่ นร ๐๗๑๐/ว ๗

สำนักงาน ก.พ.

ถนนพิษณุโลก กท ๑๐๓๐๐

๑ ตุลาคม ๒๕๓๐

เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนเงินเดือนประจำปีข้าราชการ
เรียน (กระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน
๒. หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ตามที่ ก.พ. ได้กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการ
ไว้ตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๑๙) นั้น

บัดนี้ ก.พ. ได้พิจารณาเห็นว่า แนวทางการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนที่กำหนดในกฎ
ก.พ. ดังกล่าวนั้น ยังขาดวิธีการที่จะช่วยพิจารณาและตัดสินการเลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการ
ให้มีหลักมีเกณฑ์เป็นมาตรฐานเดียวกันในส่วนราชการต่าง ๆ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และ
วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยผู้บังคับบัญชาในการพิจารณา
เลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปี และเพื่อใช้ประโยชน์ในเรื่องการบริหารงานบุคคลอื่น ๆ ของข้าราชการ
ที่ดำรงตำแหน่งในระดับ ๘ ลงมา โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน ก.พ. ได้กำหนดแบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน
ไว้เป็นมาตรฐานกลาง โดยมีรายการที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องประเมินผลงานของข้าราชการ รวม
๖ รายการ คือ คุณภาพงาน ปริมาณงาน ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การรักษา
วินัย ความอดทน และ ความรับผิดชอบ แต่หากส่วนราชการใดมีลักษณะงานพิเศษสมควรที่
จะกำหนดรายการประเมินเพิ่มขึ้นอีก จาก ๖ รายการดังกล่าวข้างต้น หรือจะขยายความองค์
ประกอบย่อย ๆ ขององค์ประกอบใหญ่ให้ละเอียดยิ่งขึ้นก็ให้กระทำได้ เช่น ในรายการที่ต้อง
ประเมินคุณภาพงานนั้น ส่วนราชการอาจกำหนดให้พิจารณาถึงลักษณะอื่น ๆ นอกเหนือ
จากความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ ความประณีตเรียบร้อยของผลงาน และงานเสร็จใน
เวลาที่กำหนด ตามที่กำหนดไว้ในแบบประเมินก็ให้กระทำได้ตามความเหมาะสมของแต่ละ
ส่วนราชการ เป็นต้น

๒. หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ก.พ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานไว้ ดังนี้

๒.๑ ระยะเวลาการประเมิน ให้ประเมินอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง โดยควรประเมินห่างกันครั้งละ ๖ เดือน

๒.๒ ผู้ประเมิน ผู้ทำการประเมินให้เป็นไปตามสายบังคับบัญชาปกติ โดยทั่วไป การประเมินชั้นแรกควรเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้ถูกประเมิน และมีผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งเป็นผู้ให้ความเห็นชอบ โดยส่วนราชการอาจกำหนดให้มีองค์กรช่วยในรูป คณะกรรมการระดับกองหรือระดับกรม เพื่อช่วยหัวหน้าส่วนราชการในการพิจารณากลับกรองเทียบผลการประเมินเพื่อให้เกิดมาตรฐานในส่วนราชการนั้น ๆ ซึ่งองค์กรนี้อาจใช้องค์กรที่มีอยู่แล้ว เช่น ที่ประชุมระดับกอง อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวง ก็ได้แล้วแต่กรณี

๒.๓ การสรุปผลการประเมิน ให้สรุปเป็น ๔ ระดับ คือ ผลการประเมินดีเด่น ผลการประเมินดี ผลการประเมินปกติ และผลการประเมินต่ำกว่าปกติ

๒.๔ หลักเกณฑ์การประเมิน ผู้ที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๑๙) ข้อ ๕ และ ๗ และจะต้องมีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ปกติ ส่วนผู้ที่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการพิจารณาให้เลื่อนเงินเดือนเกินกว่า ๑ ชั้น จะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๑๙) ข้อ ๗ และ ข้อ ๘ ข้อใดข้อหนึ่ง และจะต้องเป็นผู้ที่มีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีหรือดีเด่น

๒.๕ การแจ้งผลการประเมิน ให้ผู้บังคับบัญชาผู้ทำหน้าที่ประเมินแจ้งผลการประเมินให้ข้าราชการทราบตามวิธีการที่ส่วนราชการเห็นว่าเหมาะสม

๒.๖ การจัดเก็บข้อมูลการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผลการประเมินนั้นเมื่อได้นำไปใช้ประกอบการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนข้าราชการแล้ว ควรนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องการพัฒนาและการแต่งตั้งข้าราชการ และเก็บสรุปผลการประเมินเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน สรุปผลการประเมินเกี่ยวกับการพัฒนาบุคคลและศักยภาพไว้เป็นประวัติการทำงานของข้าราชการด้วย

ทั้งนี้ มีรายละเอียดในหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

ให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานนี้สำหรับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนข้าราชการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๓๒ เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้จังหวัดและกรมต่างๆ
ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สำราญ ถาวรายุศม์
(นายสำราญ ถาวรายุศม์)
เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการ

โทร. ๒๘๒๗๓๖๕

หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ก.พ. วางหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนไว้ดังนี้

ก. วัตถุประสงค์

ให้ส่วนราชการวางวิธีการและแบบการประเมินผลการปฏิบัติงานขึ้นมาใช้ในสังกัดตามแนวทางที่ ก.พ. กำหนด เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงานในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ ให้มีหลักมีเกณฑ์และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ และนำผลการประเมินไปใช้ประกอบการพิจารณาในเรื่องการพัฒนาและแต่งตั้งข้าราชการด้วย

ข. ขอบข่าย

การประเมินผลการปฏิบัติงานที่ส่วนราชการกำหนดตามแนวทางที่ ก.พ. วางไว้นี้ ให้ใช้สำหรับการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการในสังกัดตั้งแต่ระดับ ๘ ลงมา

ค. แนวทางการดำเนินการ

๑. ส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาจัดให้มีเครื่องมือพื้นฐานเพื่อช่วยการประเมินผลการปฏิบัติงาน คือ

๑.๑ รายละเอียดหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่ง

๑.๒ กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการปฏิบัติงาน

๑.๓ กำหนดแบบบันทึกผลงานของข้าราชการสำหรับบันทึกและวัดผลการปฏิบัติงาน เป็นระยะ ๆ เช่น รายเดือน รายสัปดาห์ หรือรายวัน เป็นต้น

๒. ส่วนราชการอาจกำหนดให้มีองค์กรช่วยในรูปคณะกรรมการระดับกองหรือระดับกรม ช่วยหัวหน้าส่วนราชการในการพิจารณาลั่นกรองเทียบผลการประเมินเพื่อให้เกิดมาตรฐานในส่วนราชการนั้น ๆ ซึ่งองค์กรนี้อาจใช้องค์กรที่มีอยู่แล้ว เช่น อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวง ก็ได้ แล้วแต่กรณี

๓. ให้ส่วนราชการกำหนดแบบประเมินตามแนวทางที่ ก.พ. กำหนด โดยอาจดัดแปลงจากแนวการประเมินตัวอย่างที่แนบมานี้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานของแต่ละส่วนราชการ เช่น หากส่วนราชการใดเห็นความจำเป็นที่จะต้องกำหนดรายการประเมินเพิ่มเติมขึ้นอีกจาก ๖ รายการที่ปรากฏในแบบประเมิน ก็อาจกระทำได้ ดังนี้

๓.๑ กำหนดคุณลักษณะในการปฏิบัติงานลงในรายการประเมิน (ข้อ ๒.๕ - ข้อ ๒.๗ ในตอนที่ ๒ ของแบบประเมินฯ) โดยพิจารณาว่าในตำแหน่งหรือลักษณะงานนั้น ๆ ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็นในการปฏิบัติงานเป็นพิเศษอย่างไรบ้าง (นอกเหนือจากที่กำหนดไว้แล้วในข้อ ๒.๑ - ข้อ ๒.๔)

๓.๒ ขยายความองค์ประกอบย่อย ๆ ขององค์ประกอบใหญ่แต่ละองค์ประกอบ เช่น “คุณภาพงาน” ส่วนราชการอาจกำหนดให้พิจารณาถึงลักษณะอื่น ๆ นอกเหนือจากความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ ความประณีต เรียบร้อยของผลงาน และงานเสร็จในเวลาที่กำหนด ตามที่กำหนดไว้ในแบบประเมินก็ได้

แต่ทั้งนี้ หากเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดไว้ครอบคลุมแล้ว จะไม่กำหนดเพิ่มเติมก็ได้

๔. ให้ส่วนราชการวางระบบการจัดเก็บผลการประเมินและวิธีการนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการพัฒนาและแต่งตั้งข้าราชการต่อไป

ง. หลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน

๑. รายการประเมินหรือองค์ประกอบที่จะประเมิน

กำหนดรายการประเมินหรือองค์ประกอบร่วมที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องประเมินผลงานของข้าราชการรวม ๖ องค์ประกอบ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่กำหนดตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โดยจำแนกองค์ประกอบเป็น ๒ หัวข้อ ดังนี้

๑.๑ ผลงาน ได้แก่

๑.๑.๑ คุณภาพของงาน หมายถึงผลงานที่ปฏิบัติได้มีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ประณีตเรียบร้อย และเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดเพียงใด กล่าวคือ ผู้บังคับบัญชาจักต้องตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงผลงานนั้นในแง่ของความถูกต้องและความสมบูรณ์ที่สามารถดำเนินการต่อไปได้ โดยไม่ต้องแก้ไขบ่อย หรือแก้ไขบ้างกรณีที่เป็น และผลงานนั้นเสร็จทันตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามแผน หรือที่ตกลงไว้กับผู้บังคับบัญชาเสมอ รวมทั้งงานนั้นมีผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจและเป็นประโยชน์ต่อทางราชการด้วย

๑.๑.๒ ปริมาณงาน หมายถึงปริมาณมากน้อยของงานที่ทำให้สำเร็จเมื่อเทียบกับงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาจักต้องพิจารณาว่าปริมาณงานที่ปฏิบัติได้ผลสำเร็จตามมาตรฐาน หรือข้อตกลงที่กำหนดไว้

๑.๒ คุณลักษณะในการปฏิบัติงาน ได้แก่

๑.๒.๑ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน หมายถึงการใช้ความรู้ความ

สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จ โดยเน้นการปฏิบัติงานด้วยความประหยัดทั้งคน เงิน และเวลา ตลอดจนมีความสามารถพิเศษอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมกับงาน

สำหรับตำแหน่งที่เป็นหัวหน้างานหรือผู้บังคับบัญชา ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้พิจารณาจากด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑.๒.๑.๑ ความรู้ทางวิชาการและความชำนาญในการทำงาน ให้พิจารณาว่ามีความรู้ความชำนาญในการทำงานเพียงใด โดยพิจารณาจากการปฏิบัติงานว่าสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จโดยประหยัดทรัพยากรได้เพียงใด

๑.๒.๑.๒ การแนะนำสอนงานและพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา ให้พิจารณาว่าผู้รับการประเมินสามารถสอนแนะนำงาน ฝึกหัดและพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความสามารถในการทำงานอย่างเกิดประโยชน์ต่อราชการได้ดีมากน้อยเพียงใด

๑.๒.๑.๓ การวางแผนควบคุมและติดตามผลการปฏิบัติงานและพัฒนางาน ให้พิจารณาว่าผู้รับการประเมินสามารถกำหนดเป้าหมายแผนงาน ให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานหรือส่วนราชการ หรือสามารถปรับเปลี่ยนแผนงานให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ได้ดีและเหมาะสมเพียงใด ตลอดจนสามารถควบคุมการทำงานให้สำเร็จตามแผน ปรับปรุงและพัฒนางานในความรับผิดชอบให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒.๑.๔ การปกครองบังคับบัญชา ให้พิจารณาว่าผู้รับการประเมินสามารถกำกับดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานสำเร็จได้ผลงานตามเป้าหมายและเกิดประโยชน์ต่อราชการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีศรัทธาและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานด้วย

๑.๒.๒ การรักษาวินัย หมายถึงความประพฤติ การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของทางราชการ

๑.๒.๓ ความอุตสาหะ หมายถึง ความพยายาม ความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จและความมานะบากบั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหา

๑.๒.๔ ความรับผิดชอบ หมายถึงการยอมรับในภาระหน้าที่หรืองานของตนเอง การดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงโดยคำนึงถึงเป้าหมายและความสำเร็จของงาน ยอมรับผลที่เกิดจากการทำงานอย่างมีเหตุผล

ทั้งนี้ หากส่วนราชการเห็นความจำเป็นที่จะต้องกำหนดรายการประเมินเพิ่มเติม อีกรักอาจกำหนดให้มากกว่ารายการประเมินตามข้างต้นได้ตามความเหมาะสม รายการประเมินที่จะกำหนดนี้ควรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในลักษณะและสภาพงานของตำแหน่งดังกล่าว เช่น ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการเสนอรายงานด้วยวาจา ฯลฯ

๒. การกำหนดคะแนนองค์ประกอบ

กำหนดคะแนนในแต่ละหัวข้อของรายการประเมินไว้ โดยกำหนดให้มีความแตกต่างกันระหว่างผู้ถูกประเมินที่มีตำแหน่งเป็นผู้บังคับบัญชาและตำแหน่งที่ไม่ใช่ผู้บังคับบัญชา ดังนี้

รายการประเมิน	คะแนน	
	ตำแหน่งผู้บังคับบัญชา	ตำแหน่งที่ไม่ใช่ผู้บังคับบัญชา
๑. ผลงาน	๑๐๐	๘๐
๒. คุณลักษณะในการปฏิบัติงาน	๑๕๐	๑๒๐
รวม	๒๕๐	๒๐๐

สำหรับคะแนนย่อยในแต่ละรายการประเมินนั้นให้ผู้บังคับบัญชาร่วมกันพิจารณากำหนดน้ำหนักคะแนนตามความสำคัญของแต่ละรายการ หากเห็นว่ามีค่าสำคัญเท่ากันก็กำหนดคะแนนให้เท่ากันได้

๓. วิธีการประเมิน

๓.๑ ระยะเวลาการประเมิน ให้ประเมินอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง โดยควรประเมินห่างกันครั้งละ ๖ เดือน

๓.๒ ผู้ประเมิน ผู้ทำการประเมินให้เป็นไปตามสายการบังคับบัญชาปกติ โดยมีการประเมินอย่างน้อย ๒ ชั้น กล่าวคือ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ซึ่งหมายถึง หัวหน้าหน่วยงานต่ำกว่าระดับกองลงมา หรือหัวหน้าหน่วยงานระดับกอง หรือสูงกว่า แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่ใกล้ชิด (*Immediate Supervisor*) ของผู้ถูกประเมินเป็นผู้ประเมินชั้นแรก แล้วเสนอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งเป็นผู้ให้ความเห็นชอบ โดยส่วนราชการอาจพิจารณากำหนดให้มีการประเมินมากกว่า ๒ ชั้นก็ได้ ตามที่พิจารณาเห็นสมควร หรืออาจกำหนดให้มีองค์กรช่วยในรูปคณะกรรมการระดับกองหรือระดับกรม ช่วยหัวหน้าส่วนราชการในการพิจารณากลับกรองเทียบผลการประเมิน เพื่อให้เกิดมาตรฐานในส่วนราชการนั้น ๆ ซึ่งองค์กรนี้อาจใช้องค์กรที่มีอยู่แล้ว เช่น ที่ประชุมระดับกอง อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวงก็ได้ แล้วแต่กรณี

๓.๓ การสรุปผลการประเมิน ให้สรุปเป็น ๔ ระดับ โดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

เกณฑ์	ค่าประเมิน (คะแนน)	
	ตำแหน่งผู้บังคับบัญชา	ตำแหน่งที่ไม่ใช่ผู้บังคับบัญชา
ดีเด่น	๒๒๕ - ๒๕๐	๑๘๐ - ๒๐๐
ดี	๑๘๘ - ๒๒๔	๑๕๐ - ๑๗๙
ปกติ	๑๕๐ - ๑๘๗	๑๒๐ - ๑๔๙
ต่ำกว่าปกติ	ต่ำกว่า ๑๕๐	ต่ำกว่า ๑๒๐

๓.๔ เกณฑ์การประเมิน ผู้ที่จะได้รับการเสนอชื่อให้เลื่อนเงินเดือนได้จะต้องเป็นผู้ที่มีผลการประเมินไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ส่วนผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อให้เลื่อนเงินเดือนเกินกว่า ๑ ชั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีหรือเกณฑ์ดีเด่น

๓.๕ ขั้นตอนการประเมิน

๓.๕.๑ หน่วยงานการเจ้าหน้าที่หรือหน่วยที่เกี่ยวข้องส่งแบบประเมินให้ผู้ประเมิน

๓.๕.๒ ผู้ประเมินประเมินครั้งที่ ๑ แล้วส่งคืนหน่วยงานการเจ้าหน้าที่หรือหน่วยที่เกี่ยวข้อง หรือเก็บไว้ที่ผู้บังคับบัญชาระดับกอง

๓.๕.๓ ผู้ประเมินประเมินครั้งที่ ๒ จนเสร็จสิ้นทุกขั้นตอน

๓.๕.๔ ผู้อำนวยการกอง/รองอธิบดี/อธิบดี/เทียบเท่าแล้วแต่กรณีพิจารณาผลการประเมิน แล้วจัดทำข้อเสนอการเลื่อนเงินเดือนเสนอตามขั้นตอนการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน แล้วส่งแบบประเมินไปเก็บไว้ที่การเจ้าหน้าที่หรือหน่วยที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป

๓.๕.๕ ผู้บังคับบัญชาผู้ทำหน้าที่ประเมิน แจ้งผลการประเมินให้ข้าราชการทราบตามวิธีการที่ส่วนราชการเห็นว่าเหมาะสม

จ. การจัดเก็บข้อมูลการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ผลการประเมินนั้นเมื่อนำไปใช้ประกอบการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนข้าราชการแล้วควรนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องการพัฒนาและการแต่งตั้งข้าราชการตามแบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ ก.พ. วางแนวทางไว้และเก็บไว้เป็นประวัติการทำงานของข้าราชการ ซึ่งควรเก็บไว้ที่งานการเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เก็บสรุปผลการประเมินเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและสรุปผลการประเมินเกี่ยวกับการพัฒนาบุคคลและศักยภาพไว้ในแฟ้มทะเบียนประวัติข้าราชการ โดยเก็บไว้ตลอดชีวิตการทำงานของข้าราชการผู้นั้น

ตอนที่ 2 : การประเมินผลการปฏิบัติงาน

1. กายประประเมิน

- 1.1 ให้ประเมินทุกข้อ
- 1.2 หากประสงค์จะวัดเรื่องใดเพิ่มขึ้นอีก โปรดระบุเรื่องที่จะวัดในรายการประเมินที่ว่างไว้

รายการประเมิน	คะแนน เต็ม	คะแนนที่ได้	
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2
1. ผลงาน	100		
1.1 คุณภาพของงาน : ความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ ความประณีตเรียบร้อยของผลงาน ฯลฯ		
1.2 ปริมาณงาน : ปริมาณมากน้อยของงานที่ทำสำเร็จ เมื่อเทียบกับงานที่ได้รับมอบหมาย ฯลฯ		
2. คุณลักษณะในการปฏิบัติงาน	150		
2.1 ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน : สามารถใช้ความรู้ทางวิชาการและความสามารถในการบริหารงานมาใช้ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จโดยประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านเวลา งบประมาณและกำลังคน		
2.1.1 ความรู้ทางวิชาการ ความชำนาญในการทำงาน		
2.1.2 การแนะนำ ชอณงาน และพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา		
2.1.3 วางแผน ควบคุม ติดตามผลการปฏิบัติงานและพัฒนางาน		
2.1.4 การปกครองบังคับบัญชา		
2.2 การรักษาวินัย : ความประพฤติ การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และข้อบังคับของทางราชการ		
2.3 ความสุจริต : ความพยายาม ความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ และความมานะบากบั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหา		
2.4 ความรับผิดชอบ : การยอมรับในภาระหน้าที่หรืองานของตนโดยไม่เกี่ยงงาน คำนึงงานให้สำเร็จ สุจริตโดยคำนึงถึงเป้าหมาย และความสำคัญของงานเป็นหลัก ยอมรับผลที่เกิดจากการทำงานอย่างมีเหตุผล		
2.5		
2.6		
2.7		
รวมคะแนน	250		

2. สรุปผลการประเมิน ระบุว่าคะแนนที่ประเมินได้อยู่ในระดับผลการประเมินใด

	คะแนน	ระดับดีเด่น (225-250)	ระดับดี (188-224)	ระดับปกติ (150-187)	ระดับต่ำกว่าปกติ (ต่ำกว่า 150)
ครั้งที่ 1	☐	☐	☐	☐
ครั้งที่ 2	☐	☐	☐	☐
รวม	=====				
ผลสรุปทั้งปี	☐	☐	☐	☐

3. สรุปผลการปฏิบัติงาน / ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้ถูกประเมินในกาประเมินครั้งที่ 1

.....

ชื่อผู้ประเมิน..... ตำแหน่ง.....
 วันที่.....

ตอนที่ 3 : ข้อเสนอ/ความเห็นของผู้ประเมิน

1. ข้อเสนอเกี่ยวกับกาพัฒนาผู้ถูกประเมิน ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับ

	โดยทันที	ในโอกาสต่อไป ภายในระยะเวลา
☐ ความรู้ในหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับงาน.....	☐	☐
☐ ทักษะในการพูด การเสนอรายงาน.....	☐	☐
☐ ทักษะในการเขียน.....	☐	☐
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	☐	☐

ข้อเสนอเพิ่มเติม.....

2. ข้อเสนอเกี่ยวกับความถนัดและศักยภาพของผู้ถูกประเมิน

2.1 ปัจจุบันผู้ถูกประเมินปฏิบัติงาน

- ควบคุมความถนัด และความรู้ความสามารถ
- ไม่ควบคุมความถนัด และความรู้ความสามารถคือ.....

.....

2.2 ศักยภาพในการปฏิบัติงานของผู้ถูกประเมิน

- สามารถเลื่อนตำแหน่งให้ปฏิบัติงานในระดับที่สูงกว่าได้ในทันที
- จะสามารถเลื่อนตำแหน่งให้ปฏิบัติงานในระดับที่สูงขึ้นได้ ภายในเวลา.....
- ผู้ถูกประเมินมีศักยภาพที่จะทำงานในด้าน.....

.....

๖. ข้อเสนอในการเลื่อนเงินเดือน

- ไม่สมควรเลื่อนขั้นเงินเดือน (ผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ คือ ต่ำกว่า 150 คะแนน)
- สมควรเลื่อนขั้นเงินเดือน 1 ขั้น (ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ปกติ คือ 150-187 คะแนน)
- สมควรเลื่อนขั้นเงินเดือนเกินกว่า 1 ขั้น (ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีขึ้นไป คือ 188-250 คะแนน)

เหตุผล (ระบุเหตุผลโดยอ้างหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนประกอบ)

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้ประเมิน.....ตำแหน่ง.....วันที่.....

ตอนที่ 4 : ความเห็นของผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป

1. ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป 1 ระดับ

- เห็นด้วยกับการประเมินข้างต้น
- มีความเห็นแตกต่างจากการประเมินข้างต้นดังนี้

(1) การให้คะแนนในการประเมิน.....

.....

(2) การพัฒนาผู้ถูกประเมิน.....

.....

(3) ความถนัดและศักยภาพของผู้ถูกประเมิน.....

.....

(4) การเลื่อนเงินเดือน.....

.....

ลงชื่อ.....

()

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

**2. ผู้อำนวยการกอง/รองอธิบดี/อธิบดี หรือเทียบเท่า
ส่วนต่อกรณี**

- เห็นด้วยกับการประเมินข้างต้น
- มีความเห็นแตกต่างจากการประเมินข้างต้นดังนี้

(1) การให้คะแนนในการประเมิน.....

.....

(2) การพัฒนาผู้ถูกประเมิน.....

.....

(3) ความถนัดและศักยภาพของผู้ถูกประเมิน.....

.....

(4) การเลื่อนเงินเดือน.....

.....

ลงชื่อ.....

()

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

ตอนที่ ๑ : การประเมินผลการปฏิบัติงาน

1. กายประเมิน

- 1.1 ให้ประเมินทุกข้อ
- 1.2 หากประสงค์จะวัดเรื่องใดเพิ่มขึ้นอีก โปรดระบุเรื่องที่จะวัดในรายการประเมินที่ว่างไว้

อัยการประเมิน	คะแนน เต็ม	คะแนนที่ได้	
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2
1. ผลงาน	80		
1.1 คุณภาพของงาน : ความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ ความประณีตเรียบร้อยของผลงาน ฯลฯ		
1.2 ปริมาณงาน : ปริมาณมากน้อยของงานที่ทำสำเร็จ เมื่อเทียบกับงานที่ได้รับมอบหมาย ฯลฯ		
2. คุณลักษณะในการปฏิบัติงาน	120		
2.1 ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน : ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายโดยประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งในด้านการเงิน กำลังคนและแรงงาน ตลอดจนมีความสามารถพิเศษอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมกับงาน ฯลฯ		
2.2 การรักษาวินัย : ความประพฤติ การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และข้อบังคับของทางราชการ		
2.3 ความอดสาหัส : ความพยายาม ความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ และความมานะบากบั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหา ฯลฯ		
2.4 ความรับผิดชอบ : การยอมรับในภาระหน้าที่หรืองานของตนโดยไม่เกี่ยงงาน ค่าเงินงานให้สำเร็จ สดวกโดยคำนึงถึงเป้าหมาย และความสำเร็ของงานเป็นหลัก ยอมรับผลที่เกิดจากการทำงานอย่างมีเหตุผล ฯลฯ		
2.5		
2.6		
2.7		
รวมคะแนน	200		

2. สรุปผลการประเมิน ระบุว่าคะแนนที่ประเมินได้อยู่ในระดับผลการประเมินใด

	คะแนน	ระดับดีเด่น (180-200)	ระดับดี (150-179)	ระดับปกติ (120-149)	ระดับต่ำกว่าปกติ (ต่ำกว่า 120)
ครั้งที่ 1	☐	☐	☐	☐
ครั้งที่ 2	☐	☐	☐	☐
รวม	=====				
ผลสรุปทั้งปี	☐	☐	☐	☐

3. สรุปผลการปฏิบัติงาน / ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้ถูกประเมินในกาประเมินครั้งที่ 1

.....

.....

.....

ชื่อผู้ประเมิน..... ตำแหน่ง.....
วันที่.....

ตอนที่ ๑ : ข้อเสนอ/ความเห็นของผู้ประเมิน

1. ข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ถูกประเมิน ควรได้บริการพัฒนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับ

	โดยทันที	ในโอกาสต่อไป ภายในระยะเวลา
☐ ความรู้ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับงาน.....	☐	☐
☐ ทักษะในการพูด การเสนอรายงาน.....	☐	☐
☐ ทักษะในการเขียน.....	☐	☐
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	☐	☐

ข้อเสนอเพิ่มเติม.....

.....

.....

2. ข้อเสนอเกี่ยวกับความถนัดและศักยภาพของผู้ถูกประเมิน

2.1 ปัจจุบันผู้ถูกประเมินปฏิบัติงาน

- ตรงตามความถนัด และความรู้ความสามารถ
 - ไม่ตรงตามความถนัด และความรู้ความสามารถคือ
-
-
-
-
-
-
-

2.2 ศักยภาพในการปฏิบัติงานของผู้ถูกประเมิน

- สามารถเลื่อนตำแหน่งให้ปฏิบัติงานในระดับที่สูงกว่าได้ในทันที
 - จะสามารถเลื่อนตำแหน่งให้ปฏิบัติงานในระดับที่สูงขึ้นได้ ภายใน 1287.....
 - ผู้ถูกประเมินมีศักยภาพที่จะทำงานในตำแหน่ง.....
-
-
-
-
-
-
-

3. ข้อเสนอในกาขอเลื่อนเงินเดือน

- ไม่สมควรเลื่อนขั้นเงินเดือน (ผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ คือ ต่ำกว่า 120 คะแนน)
- สมควรเลื่อนขั้นเงินเดือน 1 ขั้น (ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ปกติ คือ 120-149 คะแนน)
- สมควรเลื่อนขั้นเงินเดือนเกินกว่า 1 ขั้น (ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ขั้นไป คือ 150-200 คะแนน)

เหตุผล (ระบุเหตุผลโดยอ้างหลักเกณฑ์ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนประกอบ)

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้ประเมิน.....ตำแหน่ง.....วันที่.....

ตอนที่ 4 : ความเห็นของผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป

1. ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป 1 ระดับ

- เห็นด้วยกับการประเมินข้างต้น
- มีความเห็นแตกต่างจากการประเมินข้างต้นดังนี้

(1) การให้คะแนนในการประเมิน.....

.....

(2) การพัฒนาผู้ถูกประเมิน.....

.....

(3) ความก่นัดและศักยภาพของผู้ถูกประเมิน.....

.....

(4) การเลื่อนเงินเดือน.....

.....

ลงชื่อ.....

()

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

2. ผู้อำนวยการกอง/รองอธิบดี/อธิบดี หรือเทียบเท่าแล้วแต่กรณี

- เห็นด้วยกับการประเมินข้างต้น
- มีความเห็นแตกต่างจากการประเมินข้างต้นดังนี้

(1) การให้คะแนนในการประเมิน.....

.....

(2) การพัฒนาผู้ถูกประเมิน.....

.....

(3) ความก่นัดและศักยภาพของผู้ถูกประเมิน.....

.....

(4) การเลื่อนเงินเดือน.....

.....

ลงชื่อ.....

()

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

คำอธิบายการกรอกแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน

แบบประเมินผลการปฏิบัติงานมี ๒ แบบ คือ

๑. แบบสำหรับตำแหน่งที่มีใช้ผู้บังคับบัญชา
๒. แบบสำหรับตำแหน่งผู้บังคับบัญชา

แต่ละแบบมี ๔ ตอน ดังนี้คือ

- ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลผู้ถูกประเมิน เช่น ตำแหน่ง เงินเดือน เวลาปฏิบัติงานราชการ เป็นต้น
- ตอนที่ ๒ การประเมินผลการปฏิบัติงานตามรายการประเมินที่กำหนดไว้หรือใส่เพิ่มเติมตามที่เห็นควร พร้อมทั้งให้คะแนนรายการประเมินต่าง ๆ ซึ่งแบบประเมินสำหรับตำแหน่งผู้บังคับบัญชามีรายการประเมินแตกต่างกันบ้างในเรื่องความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน
- ตอนที่ ๓ ข้อเสนอหรือความเห็นของผู้บังคับบัญชาชั้นต้นในเรื่องการพัฒนาศักยภาพของผู้ถูกประเมินในการเลื่อนตำแหน่งต่อไป และข้อเสนอเกี่ยวกับการเลื่อนขึ้นเงินเดือน เป็นต้น
- ตอนที่ ๔ ความเห็นของผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งจะพิจารณาว่าเห็นด้วยหรือเห็นแตกต่างกับผู้บังคับบัญชาชั้นต้นอย่างไร

แต่ละตอนให้กรอกข้อมูลและรายละเอียดดังนี้

- ตอนที่ ๑ ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นซึ่งหมายถึงหัวหน้าหน่วยงานต่ำกว่าระดับกองลงมา หรือหัวหน้าหน่วยงานระดับกอง หรือสูงกว่า แล้วแต่กรณี ตามสายการบังคับบัญชา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้ถูกประเมิน เป็นผู้กรอกข้อมูลในปัจจุบันของผู้ถูกประเมิน ดังนี้คือ
๑. ชื่อและนามสกุล
 ๒. ตำแหน่ง ระดับ และเงินเดือน
 ๓. ข้อมูลเกี่ยวกับเวลาปฏิบัติงานราชการ เช่น มาสาย ลาป่วย ลากิจ และลาประเภทอื่น ๆ ตามรายการที่ระบุว่ามีมากน้อยเท่าไรในช่วงเวลาแต่ละครั้งที่ประเมิน

สำหรับลาป่วยจำเป็น หมายถึง ลาป่วยซึ่งจำเป็นต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล หรือสถานที่อื่น ๆ ตามที่แพทย์รับรอง

๔. ข้อมูลเกี่ยวกับการทำผิดวินัย ลงโทษ ให้ระบุว่าในเวลาที่ประเมิน ผู้ถูกประเมินกระทำความผิดวินัยหรือไม่ อย่างไร

ตอนที่ ๒ การประเมินผลการปฏิบัติงาน

๑. ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานพิจารณาว่า รายการประเมินที่กำหนดไว้ในแบบประเมินนั้นเหมาะสมและเพียงพอแล้ว หรือว่าจะเพิ่มเติมรายการประเมินจากที่กำหนดไว้

กรณีที่พิจารณาเห็นว่าเหมาะสมและเพียงพอแล้ว ก็ให้กำหนดคะแนนของแต่ละรายการประเมินตามความสำคัญของลักษณะงานของหน่วยงานหรือส่วนราชการนั้น ๆ เช่น กรณีที่เห็นว่ารายการประเมินในเรื่องผลงานนั้นลักษณะงานของหน่วยงานและส่วนราชการของท่านจำเป็นต้องเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณงาน ก็อาจกำหนดคะแนนให้คุณภาพงาน ๕๕ คะแนน และปริมาณงาน ๓๕ คะแนนก็ได้ เป็นต้น ทั้งนี้ เมื่อรวมคะแนนแล้วต้องไม่เกินหรือน้อยกว่าคะแนนรวมที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อ

หากจะกำหนดเพิ่มเติมก็ให้กำหนดไว้ในรายการที่ ๒.๕ เป็นต้นไป ตามที่พิจารณาเห็นสมควร แล้วกำหนดคะแนนของแต่ละรายการประเมิน ทั้งนี้ เมื่อรวมคะแนนแล้วต้องไม่เกินหรือน้อยกว่าคะแนนรวมที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ และข้อ ๒

๒. ประเมินทุกรายการประเมินทั้งผลงานและคุณลักษณะในการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ โดยถือเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละรายการโดยประมาณ คือ

ดีมาก	หมายถึง ได้คะแนน ๙๐ - ๑๐๐ % ของคะแนนเต็ม
ดี	หมายถึง ได้คะแนน ๗๕ - ๘๙ % ของคะแนนเต็ม
พอใช้	หมายถึง ได้คะแนน ๖๐ - ๗๔ % ของคะแนนเต็ม
ต้องแก้ไข	หมายถึง ได้คะแนนน้อยกว่า ๖๐ % ของคะแนนเต็ม

หรืออาจพิจารณาตามตาราง ดังนี้

คะแนนเต็ม	เกณฑ์คะแนน			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องแก้ไข
๑๐	๑๐	๘ - ๙	๖ - ๗	น้อยกว่า ๖
๑๕	๑๐	๑๒ - ๑๓	๙ - ๑๑	น้อยกว่า ๙
๒๐	๑๘ - ๒๐	๑๖ - ๑๗	๑๒ - ๑๕	น้อยกว่า ๑๒
๒๕	๒๓ - ๒๕	๑๙ - ๒๒	๑๕ - ๑๘	น้อยกว่า ๑๕
๓๐	๒๗ - ๓๐	๒๓ - ๒๖	๑๘ - ๒๒	น้อยกว่า ๑๘
๓๕	๓๒ - ๓๕	๒๗ - ๓๑	๒๑ - ๒๖	น้อยกว่า ๒๑
๔๐	๓๖ - ๔๐	๓๐ - ๓๕	๒๔ - ๒๙	น้อยกว่า ๒๔
๔๕	๔๑ - ๔๕	๓๔ - ๔๐	๒๗ - ๓๓	น้อยกว่า ๒๗
๕๐	๔๕ - ๕๐	๓๘ - ๔๔	๓๐ - ๓๗	น้อยกว่า ๓๐

๓. การประเมินรายการประเมินต่าง ๆ ว่าอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ดี พอใช้ หรือต้องแก้ไข นั้น ให้พิจารณาผลงานหรือคุณลักษณะในการปฏิบัติงานของผู้ถูกประเมินตามคำอธิบายรายการประเมินที่กำหนดไว้ในแบบประเมินว่าอยู่ในระดับใด ดีมาก ดี พอใช้ หรือต้องแก้ไข เป็นต้น

ทั้งนี้ มีแนวทางประกอบการพิจารณาใช้ดุลพินิจการประเมินดังต่อไปนี้

๓.๑ คุณภาพของงาน พิจารณาจากความถูกต้อง ความครบถ้วน สมบูรณ์ ความประณีตเรียบร้อยของงาน และอื่น ๆ ตามที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานเห็นควรเพิ่มเติม

ดีมาก หมายถึงผลงานนั้นมีลักษณะครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ คือ มีความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ ความประณีตเรียบร้อยของผลงาน และอื่น ๆ ตามที่กำหนดเพิ่มเติม และผลงานนั้นมีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ประณีตเรียบร้อยอย่างสม่ำเสมอ หรือต่อเนื่องกันตลอดมา

ดี หมายถึงผลงานนั้นมีความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ ประณีตเรียบร้อย และอื่น ๆ ตามที่กำหนดเพิ่มเติมพอสมควร หรือมีลักษณะที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในบางเรื่องบ้างเล็กน้อย เช่น ผลงานถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ แต่มีการแก้ไขในเรื่องความประณีตเรียบร้อยบ้าง เป็นต้น

พอใช้ หมายถึงผลงานนั้นมีความถูกต้องแต่ยังขาดความครบถ้วน สมบูรณ์ ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมบ้าง หรือผลงานต้องมีการปรับปรุงแก้ไขบ้าง จึงจะมีความถูกต้อง สมบูรณ์ครบถ้วน ประณีตเรียบร้อย

ต้องแก้ไข หมายถึงผลงานนั้นขาดความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ ประณีตเรียบร้อย หรืออื่น ๆ ตามที่กำหนดเพิ่มเติม โดยต้องมีการแก้ไขเสมอ ๆ เป็นต้น

๓.๒ ปริมาณงาน พิจารณาจากปริมาณมากน้อยของงานที่ทำสำเร็จ เมื่อเทียบกับงานที่ได้รับมอบหมาย หรืออื่น ๆ ตามที่ส่วนราชการหรือหน่วยงาน กำหนดขึ้น

ดีมาก หมายถึงผลงานนั้นมีปริมาณที่ปฏิบัติได้สูงกว่าหรือดีกว่าเป้าหมายหรือมาตรฐานการปฏิบัติงานหรือสูงกว่าที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายเป็นประจำหรือต่อเนื่องตลอดมา หรือสูงกว่าที่ได้รับมอบหมายเกิน ๒๐%

ดี หมายถึงผลงานนั้นมีปริมาณที่ปฏิบัติได้ตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการปฏิบัติงานเป็นประจำและต่อเนื่องตลอดมา หรือบางส่วนปริมาณงานเป็นไปตามเป้าหมายหรือที่ได้รับมอบหมายแต่ส่วนใหญ่ดีกว่าหรือสูงกว่าเป้าหมายหรือที่ได้รับมอบหมาย ประมาณ ๕-๑๐% เป็นประจำ

พอใช้ หมายถึงปริมาณงานที่ปฏิบัติได้เท่ากับเป้าหมาย หรือมาตรฐานการปฏิบัติงานหรือที่ได้รับมอบหมาย

ต้องแก้ไข หมายถึงปริมาณงานที่ปฏิบัติได้ต่ำกว่าเป้าหมายหรือมาตรฐานการปฏิบัติงานหรือที่ได้รับมอบหมาย

๓.๓ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน หมายถึงการใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย โดยประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งในด้านเวลา งบประมาณการเงิน กำลังคน และแรงงาน ตลอดจนมีความสามารถพิเศษอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมกับงาน

ดีมาก หมายถึงการใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และทำให้งานสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่าเสมอ และสามารถให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างดี ทำให้งานสำเร็จโดยประหยัดทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมาก

ดี หมายถึงมีความรู้ความสามารถและความชำนาญงานในการปฏิบัติงานดี สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จไปตามที่ได้รับมอบหมาย โดยได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติงานบ้างเป็นบางครั้ง

พอใช้ หมายถึงมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานพอที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ได้โดยต้องได้รับคำแนะนำแนวทางและรายละเอียดในการปฏิบัติงานเป็นบางครั้ง

ต้องแก้ไข หมายถึงขาดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ต้องได้รับคำแนะนำและควบคุมตลอดเวลา

รายการประเมินในข้อนี้สำหรับตำแหน่งผู้บังคับบัญชา ให้ถือแนวทางการประเมินในลักษณะเดียวกัน

๓.๔ การรักษาวินัย พิจารณาจากการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของทางราชการและอื่น ๆ ตามที่ส่วนราชการและหน่วยงานกำหนด

ดีมาก หมายถึงมีลักษณะการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผน และข้อบังคับของทางราชการ และอื่น ๆ ตามที่กำหนดเพิ่มเติมอย่างครบถ้วน และประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องกัน เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ โดยปรับปรุงตนเองให้มีความประพฤติและการปฏิบัติดีขึ้นอยู่เสมอ

ดี หมายถึงมีการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและข้อบังคับอื่น ๆ ของทางราชการเสมอ โดยไม่ต้องให้คำแนะนำหรือตักเตือน

พอใช้ หมายถึงมีการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของทางราชการ โดยมีการให้คำแนะนำบ้างบางครั้ง และสามารถปฏิบัติตามได้ในระดับที่น่าพอใจ

ต้องแก้ไข หมายถึงการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของทางราชการ หรือมีการปฏิบัติตามบ้างแต่ประพฤติปฏิบัติตามในบางส่วน โดยต้องมีการแก้ไขหรือตักเตือนเสมอ ๆ

๓.๕ ความอดุสาหะ พิจารณาจากความพยายาม ความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ และความมานะบากบั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาอื่น ๆ ตามที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานกำหนดเพิ่มเติม

ดีมาก หมายถึงมีความพยายาม ทุ่มเท และตั้งใจที่จะทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสำเร็จอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาในการทำงาน รวมทั้งมีความพยายามและตั้งใจช่วยปฏิบัติงานของหน่วยงาน

ให้สำเร็จด้วยดี และเป็นตัวอย่างที่ดีของหน่วยงาน และชวนชวายุที่จะทุ่มเท ความพยายามในการทำงานให้ดีขึ้น

ดี หมายถึงมีความพยายามทุ่มเท และตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ เสมอ โดยไม่ต้องให้คำแนะนำหรือควบคุม

พอใช้ หมายถึงมีระดับของความพยายามทุ่มเทในการทำงานให้สำเร็จ โดยต้องควบคุมและกระตุ้นเตือนบ้าง

ต้องแก้ไข หมายถึงขาดความพยายามที่จะทุ่มเทในการทำงานให้ สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย หรือต้องมีการควบคุมกระตุ้นเตือนให้ทำงานเป็น ประจำเสมอ ๆ

๓.๖ ความรับผิดชอบ พิจารณาจากการยอมรับในหน้าที่ เต็มใจ และ เอาใจใส่ในการปฏิบัติงานจนงานสำเร็จตามเป้าหมาย รวมทั้งยอมรับผลที่ เกิดจากการปฏิบัติงานของตน หรืออื่น ๆ ตามที่ส่วนราชการหรือหน่วยงาน พิจารณากำหนดเพิ่มเติม

ดีมาก หมายถึงมีความเอาใจใส่ตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วง ไปด้วยดีอย่างสม่ำเสมอ เป็นที่ไว้วางใจของผู้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี และ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ

ดี หมายถึงมีความเอาใจใส่ ตั้งใจรับผิดชอบปฏิบัติงานที่ได้รับมอบ หมายให้สำเร็จไปเป็นอย่างดี โดยไม่ต้องมีการตักเตือนหรือให้คำแนะนำจาก ผู้บังคับบัญชา

พอใช้ หมายถึงมีความเอาใจใส่และตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ โดยมีการให้คำแนะนำตักเตือนบ้างเป็นบางครั้ง

ต้องแก้ไข หมายถึงการขาดความเอาใจใส่ ขาดความตั้งใจที่จะทำงานให้ สำเร็จไปตามที่ได้รับมอบหมาย หรือต้องมีการควบคุมตักเตือนบ่อย ๆ ให้ รับผิดชอบงานจนสำเร็จไปได้

ทั้งนี้ ในการประเมินเพื่อให้คะแนนในแต่ละรายการประเมินนั้น ให้ ผู้ประเมินพิจารณาว่าอยู่ในระดับใด ดีมาก ดี พอใช้ หรือต้องแก้ไข แล้วจึง พิจารณาจากคะแนนเต็มของรายการประเมินนั้น ๆ ว่า คะแนนของระดับการ ประเมินนั้นมีช่วงคะแนนเท่าใด ผู้ประเมินจึงพิจารณาใช้ดุลพินิจให้คะแนน ในช่วงนั้นอีกทีหนึ่ง

ตัวอย่าง พิจารณาคุณภาพงานแล้วอยู่ในระดับดีมาก และกำหนดคะแนน เต็มของคุณภาพงานไว้ ๕๐ คะแนน แต่คะแนนของระดับดีมาก คือ

ระหว่าง ๓๖-๔๐ ผู้ประเมินฯ พิจารณาคุณภาพงานของผู้ถูกประเมินว่า ควรให้คะแนนเท่าใด เช่น ๓๖ หรือ ๓๗ หรือ ๓๘ หรือ ๓๙ เป็นต้น

๔. การประเมินให้ประเมินปีละ ๒ ครั้ง โดยผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเป็นผู้ประเมินครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ โดยมีระยะเวลาห่างกันประมาณ ๖ เดือน เมื่อประเมินทั้ง ๒ ครั้งแล้ว ให้รวมคะแนนที่ได้ในแต่ละครั้งมาสรุปเป็นผลการประเมินทั้งปี โดยผลการประเมินแต่ละครั้งให้ผู้ประเมินพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการประเมินแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ ได้ระดับผลการประเมินที่เหมาะสม

สำหรับการประเมินในครั้งที่ ๑ ให้ผู้ประเมินสรุปผลการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะไว้ด้วยเพื่อพิจารณาว่าจะควรพัฒนาแก้ไขหรือส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาได้แต่เนิ่น ๆ

๕. สรุปผลการประเมินในชั้นสุดท้ายจะพิจารณาสรุปผลทั้งครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ เป็นผลประเมินสรุปทั้งปี โดยหาค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินทั้ง ๒ ครั้งนั้น (ผลสรุปทั้งปี = $\frac{\text{คะแนนรวม}}{๒}$) แล้วพิจารณาจากคะแนนที่ได้มาสรุปผลการประเมิน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ ได้ระดับผลการประเมินที่เหมาะสม ทั้งนี้ โดยมีเกณฑ์พิจารณาผลประเมินทั้งหมดเป็น ๔ ระดับ คือ

๑) ระดับดีเด่น	หมายถึงการปฏิบัติงานและคุณลักษณะที่ใช้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงทุก ๆ ด้าน ปฏิบัติงานได้ดีเกินเป้าหมายอย่างเห็นได้ชัดเจน
๒) ระดับดี	หมายถึงการปฏิบัติงานและคุณลักษณะที่ใช้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ปฏิบัติงานได้ตรงตามเป้าหมายและสูงกว่าเป้าหมายเป็นบางครั้ง
๓) ระดับปกติ	หมายถึงการปฏิบัติงานและคุณลักษณะที่ใช้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน่าพอใจ ทำงานได้ตรงตามเป้าหมาย
๔) ระดับต่ำกว่าปกติ	หมายถึงการปฏิบัติงานและคุณลักษณะที่ใช้ในการปฏิบัติงานยังไม่ถึงมาตรฐานขั้นต่ำสุด

ในแต่ละระดับจะกำหนดคะแนนไว้ เช่น ระดับดีเด่น สำหรับการประเมินตำแหน่งที่มีใช้ผู้บังคับบัญชากำหนดคะแนนไว้ระหว่าง ๑๘๐-๒๐๐ คะแนน เป็นต้น หากผลประเมินของผู้ใดได้คะแนนตั้งแต่ ๑๘๐ ขึ้นไป ก็สรุปผลการประเมินว่าอยู่ในเกณฑ์ดีเด่น เป็นต้น

ตอนที่ ๓

ข้อเสนอและความเห็นของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น (ผู้ประเมิน)

๑. ตอนที่ ๓ นี้มีข้อเสนอเกี่ยวกับผู้ถูกประเมิน ๓ เรื่อง คือ

- ๑) ข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ถูกประเมิน
- ๒) ข้อเสนอเกี่ยวกับความถนัดและศักยภาพของผู้ถูกประเมิน
- ๓) ข้อเสนอในการเลื่อนเงินเดือน

โดยให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ และกรอกข้อความที่เหมาะสมลงในช่องว่างในแต่ละเรื่อง

๒. ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นให้ความเห็นในการประเมินครั้งที่ ๒ ตามลำดับข้อ คือ

ข้อที่ ๑ ข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาให้ระบุว่าควรได้รับการพัฒนาในเรื่องใดบ้างตามที่ระบุไว้ คือ

- ก. ความรู้ในหลักวิชาการเกี่ยวกับงาน
- ข. ทักษะในการพูด การเสนอรายงาน
- ค. ทักษะในการเขียน
- ง. อื่น ๆ

ทั้งนี้ ให้ระบุว่าควรพัฒนาเมื่อไร เช่น โดยทันที หรือในโอกาสต่อไปภายในระยะเวลาเท่าไร เป็นต้น

ข้อที่ ๒ ให้ระบุว่าผู้ถูกประเมินมีความถนัดและศักยภาพระดับใดในการพิจารณาเรื่องความถนัดให้ประเมินว่าปัจจุบันผู้ถูกประเมินปฏิบัติงานตรงกับความถนัดหรือไม่ เพียงใด กรณีที่ไม่ตรงกับความถนัด ให้ระบุว่าไม่ตรงกับความถนัดอย่างไรได้ด้วย

ส่วนการประเมินศักยภาพให้พิจารณาว่าสามารถเลื่อนตำแหน่งได้ทันทีหรือในระยะต่อไป ภายในเวลาถัดจากที่ประเมินเท่าไร เช่น ภายในเวลา ๓ ปีข้างหน้า เป็นต้น กรณีที่พิจารณาเห็นว่าผู้ถูกประเมินมีศักยภาพที่จะปฏิบัติงานในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ก็ให้ระบุว่ามีความสามารถที่จะปฏิบัติงานด้านใด ตัวอย่างเช่น ปัจจุบันปฏิบัติงานในด้าน

ปฏิบัติการแต่จากการประเมินเห็นว่าผู้ถูกประเมินมีศักยภาพที่จะปฏิบัติงานด้านวิชาการด้วย เป็นต้น

ข้อที่ ๓ ข้อเสนอในการเลื่อนเงินเดือน

ให้ผู้ประเมินพิจารณาจากผลการประเมินทั้ง ๒ ครั้ง โดยถือเกณฑ์ในการพิจารณาเสนอว่า

ก. ผู้ที่มีผลการประเมินดี หรือระดับดีเด่นให้เสนอเลื่อนเงินเดือนเกินกว่า ๑ ชั้น

ข. ผู้ที่มีผลการประเมินระดับปกติให้เสนอเลื่อนเงินเดือน ๑ ชั้น

ค. ผู้ที่มีผลงานต่ำกว่าปกติควรเสนอไม่ให้เลื่อนเงินเดือน

เมื่อเสนอความเห็นข้อใดข้อหนึ่งใน ๓ ข้อแล้ว ให้ลงชื่อผู้ประเมินตำแหน่ง และวันที่ ไว้ด้วย

ตอนที่ ๔ ความเห็นของผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป

๑. ตอนที่ ๔ นี้เป็นตอนที่ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป ๑ ระดับเป็นผู้พิจารณาผลการประเมินที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเสนอความเห็นไว้ ทั้งนี้ โดยถือตามสายการบังคับบัญชาที่กำหนดไว้สำหรับส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้น ๆ เช่น หากหัวหน้าฝ่ายเป็นผู้พิจารณาในชั้นต้น ผู้อำนวยการกองจะเป็นผู้พิจารณาในระดับถัดไป เป็นต้น หรือกรณีผู้อำนวยการกองประเมินหัวหน้าฝ่าย ผู้บังคับบัญชาระดับถัดไปก็คือรองอธิบดี เป็นต้น

๒. ให้ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปพิจารณาผลการประเมินที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นประเมินว่าเห็นด้วยกับผลการประเมินหรือไม่ โดยทำเครื่องหมายลงใน ○ และกรอกข้อความที่เหมาะสมในช่องว่าง พร้อมทั้งลงชื่อ หากเห็นด้วยก็ให้ใส่ในหัวข้อเห็นด้วยกับผลการประเมินที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเสนอไว้

กรณีที่เห็นแตกต่างให้ระบุว่ามีความเห็นแตกต่างในเรื่องใดบ้าง ดังต่อไปนี้

๑) การให้คะแนนผลการประเมิน ให้ระบุว่าเห็นแตกต่างในรายการประเมินข้อใด หรือผลการประเมินในครั้งใด โดยระบุว่าควรมากกว่า น้อยกว่า หรืออย่างอื่นตามที่เห็นสมควร พร้อมทั้งให้เหตุผลไว้ด้วย

๒) การพัฒนาผู้ถูกประเมิน ให้ระบุว่าเห็นแตกต่างจากผู้ประเมินขั้นต้นในเรื่องใดบ้าง เช่น ควรพัฒนาในด้านอื่นนอกจากที่ผู้ประเมินขั้นต้นเสนอมา หรือเห็นว่าควรพัฒนาในระยะเวลาที่แตกต่างไปจากที่ผู้ประเมินขั้นต้นเสนอมา เป็นต้น เช่น ผู้ประเมินขั้นต้นเสนอว่าควรพัฒนาความรู้ในหลักวิชาเกี่ยวกับงานในโอกาสต่อไป แต่ถ้าผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปเห็นว่าควรพัฒนาในทันที ก็ระบุไว้ด้วยว่าเพราะเหตุผลใด ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาพัฒนาและอบรมผู้ถูกประเมิน เป็นต้น

๓) ความถนัดและศักยภาพของผู้ถูกประเมิน ให้ระบุว่าเห็นแตกต่างจากผู้ประเมินขั้นต้นอย่างไร เช่น ผู้ประเมินขั้นต้นเสนอว่าผู้ถูกประเมินปัจจุบันปฏิบัติงานตรงกับความถนัดและความสามารถ แต่ผู้ประเมินเหนือขึ้นไปเห็นว่าไม่ตรงกับความถนัดและความรู้ความสามารถ ก็ให้ระบุว่าไม่ตรงกับความถนัดและความรู้ความสามารถอย่างไร เพราะอะไร ทั้งนี้ จะได้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาปรับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่ต่อไป เป็นต้น

๔) การเลื่อนเงินเดือน ให้ระบุว่าเห็นแตกต่างจากผู้ประเมินขั้นต้นอย่างไร เช่น ผู้ประเมินขั้นต้นเสนอว่าควรเลื่อนเงินเดือนเกินกว่า ๑ ขั้น แต่ผู้ประเมินเหนือขึ้นไปเห็นว่าควรเลื่อนเงินเดือน ๑ ขั้น ก็ให้ระบุความเห็นดังกล่าว พร้อมทั้งให้เหตุผลไว้ด้วย

ทั้งนี้ให้นำสรุปผลการประเมินที่ได้ไปพิจารณาประกอบการดำเนินการเลื่อนเงินเดือนประจำปีของข้าราชการต่อไป และควรเก็บข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับสรุปผลการประเมิน ในตอนที่ ๒ และข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนา ความถนัด และศักยภาพของผู้ถูกประเมินในตอนที่ ๓ และ ๔ ไว้เป็นประวัติการทำงาน ของข้าราชการผู้นั้น โดยหน่วยงานการเจ้าหน้าที่ควรนำมาประกอบการพิจารณาเพื่อพัฒนา สับเปลี่ยน ย้าย หรือเลื่อนตำแหน่งข้าราชการต่อไปด้วย

วินัยข้าราชการ

อุทาหรณ์ก่อนทำผิด

เอกศักดิ์ ตรีภุณาสวัสดิ์

เสียงเพลงล่องลอยมาตามสายลม ชวนให้สบายอกสบายใจเสียเหลือเกิน หนุ่มสาวต่างก็รำลึกถึงคืนอันสุขสนุกสนานที่ผ่านพ้นไปและไม่หวนกลับมาคืนมาใหม่ได้อีก คงได้แต่เพียงคิดคำนึงถึงเท่านั้นแหละนะ เออละ เดือนนี้ก็จะขอนำเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของหนุ่มสาวที่อยู่ในแวดวงราชการมาฝากพอหอมปากหอมคอเพื่อเป็นอุทาหรณ์ให้คิดก่อนทำก็แล้วกันครับ

บันทึก

เย็นวันหนึ่ง นางสาวยิ้มเสมอซึ่งมีอาการป่วยทางจิต กำลังขัดสีฉวีวรรณให้แก่ตนเองพร้อมกับร้องเพลงอย่างมีความสุขอยู่ในห้องน้ำ นายบึงเดินผ่านมาได้ยินเสียงร้องเพลงก็ทราบว่ามีผู้หญิงกำลังอาบน้ำอยู่ จึงแอบดูแล้วมีคนพบเห็น การกระทำของนายบึงเป็นการประพฤติชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๔ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๑ เดือน (๐๑.๓๐.๐๖)

ลิมสัญญา

ทางราชการได้ส่งนายใจใจออกไปปฏิบัติงานในท้องที่แห่งหนึ่ง นายใจใจได้จ้างนางสาวจุ่มจุ่มเป็นผู้ช่วย ระหว่างปฏิบัติงานด้วยกันบุคคลทั้งสองสนิทสนมกันมากจนถึงขั้นได้เสียกันและหมั้นหมายกันไว้ ต่อมาเมื่องานเสร็จ นายใจใจเดินทางกลับมาทำงานในส่วนกลางและมีได้ติดต่อกับนางสาวจุ่มจุ่มอีก ทำให้นางสาวจุ่มจุ่มซึ่งตั้งครรภได้หลายเดือนแล้วเสื่อมเสียชื่อเสียง และนางสาวจุ่มจุ่มได้ยื่นฟ้องเป็นคดีแพ่งต่อศาล เรียกค่าสินไหมทดแทนที่สุด ศาลพิพากษาให้นายใจใจชดใช้สินไหมทดแทนให้แก่นางสาวจุ่มจุ่ม การกระทำของนายใจใจอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของตน อันได้ชื่อว่าเป็นการประพฤติชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๔ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๒ เดือน (๒๑.๒๙.๑๕)

ขอสุนุกอย่างเดียว

นายวิรุจู้จักชอบพอนจนสนิทสนมกับนางสาวแรกุ่นจนได้เสียกัน เมื่อนายวิรุจย้ายไปทำงานอยู่ต่างจังหวัด ทั้งสองคนจึงเลิกติดต่อกัน ต่อมานายวิรุจได้รับอนุมัติให้ลา มาศึกษาต่อเพิ่มเติมที่จังหวัดที่นางสาวแรกุ่นทำงานอยู่ ก็ได้มาติดต่อกับนางสาวแรกุ่นอีก แล้วพาไปรับประทานอาหาร ฟังเพลง แล้วเลยเข้าโรงแรม นายวิรุจใช้กำลังปลุกปล้ำและข่มขืนนางสาวแรกุ่นหลายครั้ง ต่อมานางสาวแรกุ่นมาพบนายวิรุจและเรียกร้องให้รับผิดชอบในเรื่องที่เกิดขึ้น แต่ตกลงกันไม่ได้ จนกระทั่งนายวิรุจใช้กำลังทำร้ายร่างกายนางสาวแรกุ่นและมีการดำเนินคดีอาญา ที่สุด ศาลพิพากษาปรับนายวิรุจ ๕๐๐ บาท การกระทำของนายวิรุจเป็นการประพฤตชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๒ เดือน (๐๑.๓๐.๑๐)

แบ่งกันใช้น้ำ

นายแหกกับนางหอยได้จดทะเบียนหย่ากันแล้วนางหอยก็มาสนิทชิดเชื้อกับนายปุม้าสามีของนางปุม้า จนกระทั่งได้เสียกันและมีลูก ๑ คน ทั้งที่นายปุม้ากับนางปุม้ายังมีได้หย่ากันแต่อย่างใด การกระทำของนางหอยเป็นการประพฤตชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราช

บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๒ เดือน (๖.๓๐.๑๕) (กรณีนี้ นางหอยไม่รู้ว่านายปุม้ามีภรรยาแล้ว)

ราคาใบแดง

นายโป่งกับนางป่องเป็นสามีภรรยา กันโดยชอบด้วยกฎหมาย ทางราชการส่งตัวนายโป่งออกไปปฏิบัติงานในท้องถื่นชั่วคราวระหว่างปฏิบัติงาน นายโป่งเกิดไปชอบพอกับนางสาวแข่งจนถึงขั้นได้เสียกันและจดทะเบียนสมรสกันด้วย โดยนางสาวแข่งไม่รู้เลยว่านายโป่งมีภรรยาแล้ว ภายหลังเมื่อนางสาวแข่งทราบว่าตนเองถูกหลอกหลวงเพราะนายโป่งมีภรรยาแล้ว จึงได้ฟ้องนายโป่ง เป็นคดีอาญาต่อศาล ต่อมาคู่ความตกลงกันได้ โดยนายโป่งยอมชดใช้ค่าเสียหายให้เกือบ ๕๐,๐๐๐ บาท และจดทะเบียนหย่าให้ด้วย นางสาวแข่งจึงยอมถอนฟ้อง และศาลอนุญาตให้ถอนฟ้องได้ การกระทำของนายโป่งเป็นการประพฤตชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๓ เดือน (๐๙.๒๘.๐๙)

กอดแล้วคิง

ใกล้เที่ยง นายยักษ์เดินเข้าไปในบ้านพักของเพื่อนร่วมงาน พบนางเสือภรรยาของเพื่อน

อยู่คนเดียวตามลำพัง จึงร้องบอกว่ากำลังมีเรื่องมา ขอลบแอบในห้องนอนหน่อยเถอะ นางเสื่อจึงพาไปหลบอยู่ในห้องนอนตามที่ นายยักษ์ขอร้อง เมื่ออยู่ในห้องนอนแล้วนายยักษ์ก็ขอร้องให้นางเสื่อเดินไปเปิดประตูห้อง อีกด้านหนึ่งเพื่อดูว่ามีผู้ใดมาหรือไม่ ขณะที่นางเสื่อเดินผ่านมา นายยักษ์กระโดดกอดเอว และดึงแขนนางเสื่อไว้ นางเสื่อร้องบอกให้ปล่อย แต่นายยักษ์ก็ไม่ยอมปล่อย นางเสื่อเลยใช้เท้าถีบนายยักษ์พร้อมกับคว้าปืนจากเอว นายยักษ์มาถือไว้ นายยักษ์เห็นท่าไม่ดี จึงยอมปล่อยนางเสื่อเป็นอิสระ นางเสื่อรีบวิ่งลงจากบ้านไปแล้วเรื่องที่เกิดขึ้นให้เพื่อนบ้านฟัง หลังจากนั้นก็ได้ไปแจ้งความต่อตำรวจ ภายหลังจากนายยักษ์ยอมรับผิด นางเสื่อไม่เอาความจึงไปถอนคำร้องทุกข์ การกระทำของนายยักษ์เป็นการประพฤติชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๓ เดือน (๒๖.๓๐.๒๓)

ขอยืมหน้อยนะ

นายยันกับนางยันเป็นสามีภรรยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย นางสาวหยิ่งเป็นเพื่อนกับนายยันและมีความสนิทสนมกันมากเกินกว่าคนรู้จักธรรมดา โดยนัดหมายพบปะเที่ยวเตร่กันอยู่เสมอ ๆ จนทำให้ชาวบ้านเข้าใจและเล่าลือไปว่า บุคคลทั้งสองมีความสัมพันธ์ทาง

ชู้สาวกัน เป็นเหตุให้นางยันร้องเรียนขึ้น การกระทำของนายยันกับนางสาวหยิ่งเป็นการประพฤติชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๔ เดือน (๐๙.๒๘.๕๑)

แตกแยกเป็นทางการ

นายห้อยกับนางห้วยเป็นสามีภรรยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย ต่อมานายห้อยไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่น จนทั้งสองคนทะเลาะเบาะแว้งกันและนางห้วยเคยถูกทุบตีอย่างรุนแรงจนถึงขั้นเข้าไปนอนหยอดน้ำเกลือในโรงพยาบาลทีเดียว อีกทั้งนายห้อยทอดทิ้งไม่เลี้ยงดูอุปการะ เป็นเหตุให้นางห้วยขอหย่า นายห้อยก็ไม่ยอมหย่าเพราะตกลงเรื่องค่าเลี้ยงบุตรไม่ได้ นางห้วยจึงแยกมาอยู่คนเดียวอีกจังหวัดหนึ่ง ทางราชการได้ส่งนายโหนมาปฏิบัติงานท้องที่ในจังหวัดนี้พอดี และเกิดรู้จักชอบพอกับนางห้วย จนมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกันโดยนายโหนไม่ทราบมาก่อนเลยว่านางห้วยมีสามีแล้ว จนกระทั่งวันดีคืนดีนายห้อยก็มาหานางห้วยและพบนายโหนนอนหลับอยู่ในห้องโถงของบ้านนางห้วย จึงสอบถามและได้ความตามคำเล่าลือ นายห้อยจึงพานางห้วยและนายโหนไปที่สถานีตำรวจเพื่อลงบันทึกประจำวันโดยตกลงยกนางห้วยให้นายโหนและนายโหนตกลงจะให้เงินจำนวนหนึ่ง แล้ว

นายห้อยก็จดทะเบียนหย่ากับนางห้วย แต่ปรากฏว่านายโหนมิได้ชำระเงินตามข้อตกลง นายห้อยจึงร้องเรียนกล่าวโทษต่อผู้บังคับบัญชาของนายโหน การกระทำของนายโหน เป็นการประพฤติชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๘ เดือน (๑๒.๒๘.๑๑)

ก็เลยตามเลย

นางม่วยแม่หม้ายเสน่ห์แรงรู้จักชอบพอกับนายตี (ชาวบ้าน) จนกระทั่งอยู่กินด้วยกันตามประสาผิวเมีย โดยนางม่วยไม่รู้มาก่อนเลยว่านายตีมีภรรยาแล้วและยังอยู่กินกันเพียงแต่แยกกันอยู่เท่านั้น เมื่อนางม่วยภรรยานายตีทราบเรื่องก็ร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาของนางม่วย และนางม่วยได้สัญญากับผู้บังคับบัญชาว่า จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับนายตีต่อไป จนกว่านายตีจะหย่ากับนางม่วยแล้ว แต่นางม่วยก็มีได้ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้ และยังคงติดต่อกับนายตีตลอดมา จนกระทั่งนายตีจดทะเบียนหย่ากับนางม่วยแล้วนายตีมาจดทะเบียนสมรสกับนางม่วย และอยู่กินด้วยกันโดยถูกต้องต่อไป การกระทำของนางม่วยเป็นการประพฤติชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๘ เดือน (๒๔.๓๐.๓๙)

เอ็นดูมากเกินไป

นายคึกคักได้เสียกับนางสาวเร่รัก จนกระทั่งตั้งครรภ์ ญาติเกรงว่านายคึกคักซึ่งมีภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จะไม่ยอมรับผิดชอบอุปการะเลี้ยงดู จึงนำเรื่องนี้ไปปรึกษานักสังคมสงเคราะห์เพื่อให้ช่วยเจรจาขอค่าเลี้ยงดูและค่าใช้จ่ายในการคลอด แต่ตกลงกันไม่ได้ โดยนายคึกคักไม่แน่ใจว่าเด็กที่อยู่ในครรภ์เป็นผลิดผลของตนจริงหรือไม่ จนกระทั่งมีการร้องเรียนกันขึ้น นายคึกคักจึงยอมรับผิดชอบให้ค่าเลี้ยงดูเด็ก การกระทำของนายคึกคักเป็นการประพฤติชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๘ เดือน (๐๒.๓๐.๒๗)

ควงเมียชาวบ้าน

นายไหลกับนางหลงเป็นสามีภรรยากันโดยมิได้จดทะเบียนสมรส (ทั้งคู่เป็นชาวบ้าน) นางหลงได้รู้จักและติดต่อกับนายแหลมและไปเที่ยวกับนายแหลมอยู่เป็นประจำ ทำให้นายไหลระแวงและทะเลาะวิวาทและตบตีกับนางหลงอยู่เสมอ จนกระทั่งนายไหลและนางหลงได้ตกลงแยกทางกันโดยให้ลูกอยู่กับนางหลง และนายแหลมก็ยังติดต่อไปมาหาสู่กับนางหลงเช่นเดิม นายไหลจึงร้องเรียนต่อผู้

บังคับบัญชาของนายแหลมว่า นายแหลมมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนางหลง จากการสอบสวนปรากฏว่า นายแหลมกับนางหลงมีการคบค้าติดต่อสัมพันธ์กันจริง แต่ไม่สามารถยืนยันได้ว่าทั้งสองคนเป็นชู้กัน คงเป็นแต่เพียงข่าวลือ การกระทำของนายแหลมเป็นการประพฤติชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๓๐% ๔ เดือน (๓๘.๒๙.๒๑ กรณีนี้ถ้าข้อเท็จจริงฟังได้ว่าเป็นชู้กันแล้ว นายแหลมจะต้องรับโทษถึงให้ออกจากราชการทีเดียวแหละ)

ดวงศัรวบ้าน

นายหอมกับนางหวลเป็นสามีภรรยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย นางสาวโหยหารู้จักติดต่อและสนิทสนมกับนายหอมซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา และบุคคลทั้งสองมักจะอยู่ด้วยกันตามลำพังสองต่อสองบนบ้านพักและมักจะปิดประตูบ้านบ่อยครั้ง ทั้งในเวลาพักรับประทานอาหารกลางวันและกลางคืน ทำให้เป็นที่ครหานินทาแก่บุคคลทั่วไป แต่ไม่มีประจักษ์พยานยืนยันว่าถึงกับได้เสียกันจริงหรือไม่ การกระทำของนางสาวโหยหาเป็นการประพฤติชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ลดขั้นเงินเดือน ๓ ขั้น (๒๗.๒๙.๓๕)

หลงจนเมียตาย

นายจู้กับนางจีเป็นสามีภรรยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย นายจู้ไปติดพันกับนางสาวจำ ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา จนถึงขั้นมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาว ต่อมานางจีถูกคนร้ายลอบใช้อาวุธปืนยิงถึงแก่ความตาย เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมตัวนางสาวจำในข้อหาจ้างวานฆ่า นางจี ที่สุดพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง นอกจากกรณีนี้แล้ว นายจู้ยังมีความสัมพันธ์กับหญิงสาวอีกหลายราย การกระทำของนายจู้และนางสาวจำเป็นการประพฤติชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ลดขั้นเงินเดือนนายจู้ ๓ ขั้น และตัดเงินเดือนนางสาวจำ ๓๐% ๔ เดือน และให้ติดตามความประพฤติของนายจู้อีกด้วย หากนายจู้ยังไม่ประพฤติปฏิบัติให้ดีขึ้น ก็ควรพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ (การสั่งให้ออกเพราะประพฤติตนไม่เหมาะสมนั่นเอง) (๐๓.๒๙.๖๘-๖๙)

อยากอวดตีนัก

นายมดกับนางตึกแต่งงานกันโดยจดทะเบียนสมรสด้วยกัน ต่อมาทั้งสองคนแยกกันอยู่มา ๕-๖ ปี นายมดไปรักชอบพอ

กับนางจิ่งหรีด แล้วจดทะเบียนสมรสกันอีก โดยนางจิ่งหรีดไม่รู้ว่านายมดมีภรรยาแล้ว วันดีคืนดีนายมดเอาใบทะเบียนสมรสของตน ใบใหม่ไปवाद ทำให้นางตักแตนแค้นใจร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาของนายมด พร้อมกับมีการดำเนินคดีอาญาด้วย ที่สุดศาลพิพากษาว่า นายมดมีความผิดอาญาฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ลงโทษจำคุก ๖ เดือน ปรับ ๕๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอไว้มีกำหนด ๒ ปี การกระทำของนายมดเป็นการประพฤติชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ลดขั้นเงินเดือน ๓ ขั้น (๓๖.๓๐.๑๕)

เมาแล้วถอด

หลังจากเลิกงาน นายเมรัยก็นั่งรถสูรา อยู่จนได้ที่ แล้วก็เดินขึ้นไปบนบ้านพักของนางสาวทิวลิปเพื่อนร่วมงาน ซึ่งกำลังนั่งพักผ่อนอยู่ตามลำพัง และย่องตรงเข้าถอดรดทางด้านหลังนางสาวทิวลิปอยู่เป็นพัลวัน ทำให้นางสาว

ทิวลิปตกใจตื่นและสะดุ้งหลุดออกมาได้ และวิ่งไปร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชา การกระทำของนายเมรัยเป็นการประพฤติชั่วตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ลดขั้นเงินเดือน ๓ ขั้น (๑๒.๒๘.๑๓)

หวานข้าวเปลือกไม่เลือกนา

นายข้าวเปลือกมีภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว แต่ก็ได้ติดต่อและมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับหญิงอื่นอีกหลายราย แล้วก็ทิ้งขว้างไม่รับเลี้ยง บางรายต้องทนทุกข์ทรมานจากการทำแท้ง จนกระทั่งครั้งสุดท้ายได้ลักลอบได้เสียกับนางตุงตุง โดยนางตุงตุงเป็นภรรยาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของนาย ตอกตอย จนเกิดการร้องเรียนขึ้น การกระทำของนายข้าวเปลือกเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ให้ออกจากราชการ (๒๒.๒๙.๑๗)